

School of Humanities

Language Education for refugees and migrants

Postgraduate Dissertation

Narratives of Greek language volunteer instructors to adult migrants
and refugees: exploring practices and challenges.

Vasiliki Kontogeorgou

Supervisor: Thomais Rousoulioti

Patras, Greece, June 2024

Theses / Dissertations remain the intellectual property of students (“authors/creators”), but in the context of open access policy they grant to the HOU a non-exclusive license to use the right of reproduction, customisation, public lending, presentation to an audience and digital dissemination thereof internationally, in electronic form and by any means for teaching and research purposes, for no fee and throughout the duration of intellectual property rights. Free access to the full text for studying and reading does not in any way mean that the author/creator shall allocate his/her intellectual property rights, nor shall he/she allow the reproduction, republication, copy, storage, sale, commercial use, transmission, distribution, publication, execution, downloading, uploading, translating, modifying in any way, of any part or summary of the dissertation, without the explicit prior written consent of the author/creator. Creators retain all their moral and property rights.

Narratives of Greek language volunteer instructors to adult migrants
and refugees: exploring practices and challenges.

Vasiliki Kontogeorgou

Supervising Committee

Supervisor:

Dr Thomais Rousoulioti
Hellenic Open University

Co-Supervisor:

Dr Maria Skiada
Hellenic Open University

Acknowledgements

This thesis represents the culmination of a journey that has been made possible by the support, guidance, and encouragement of many individuals and institutions. I would like to express my deepest gratitude to all those who have contributed to the successful completion of this research.

First and foremost, I would like to thank my supervisor, Dr Thomais Rousoulioti, for her invaluable guidance, insightful feedback, and continuous support throughout this project. Her expertise and encouragement have been instrumental in shaping this thesis.

I am deeply grateful to the volunteer instructors at the Sunday School for Migrants in Athens who participated in this research. Their willingness to share their experiences, challenges, and insights has provided the foundation for this research. Their dedication and commitment to teaching Greek to adult migrants and refugees are truly inspiring.

I would also like to thank the administration and staff of the Sunday School for Migrants for their cooperation and support in facilitating this research. In addition, all the information they gave me about the teachers, the students, and the way the school operates was invaluable. Finally, their efforts in providing a welcoming and supportive learning environment for migrants and refugees are commendable.

My heartfelt thanks go to my family and friends for their unwavering support and encouragement throughout my studies. Their patience, understanding, and belief in my abilities have been a source of strength during challenging times. Without their contribution this would have seemed impossible.

I am also grateful to my fellow postgraduate students at the Hellenic Open University for their camaraderie and support. The discussions during the studies and the exchange of information

and views on essays topics were quite beneficial for everyone. Moreover, their feedback, and shared experiences have enriched my academic journey.

Finally, I would like to acknowledge the Hellenic Open University for providing me with the opportunity to pursue this research and for the academic resources and support that have been crucial in completing this thesis.

To all those who have supported me in various ways, your contributions have been invaluable, and I am deeply thankful. This thesis is a testament to your support and encouragement.

Thank you all,

Vasiliki Kontogeorgou

Abstract

This thesis explores the narratives of volunteer instructors teaching Greek to adult migrants and refugees at Sunday School for Migrants in Athens, focusing on their practices and the challenges they encounter. Given the critical role of language education in the social and economic inclusion of migrants and refugees, this research aims to shed light on the experiences of those at the forefront of this educational effort.

Utilizing a qualitative methodology, ten semi-structured interviews were conducted with volunteer instructors, capturing their personal insights and reflections. The findings reveal a high level of commitment and adaptability among the instructors, who employ a variety of innovative teaching methods to meet the diverse needs of their students. Challenges such as linguistic diversity, irregular attendance, and limited resources were highlighted, along with the significant impact of these factors on the teaching process.

The results underscore the importance of flexible and culturally sensitive teaching practices in fostering language acquisition and social inclusion. Furthermore, the research emphasizes the need for greater institutional support, professional development opportunities for instructors, and the creation of comprehensive language policies to better support adult migrants and refugees.

Through the lens of narrative inquiry, this thesis contributes to a deeper understanding of the volunteer-led educational landscape, offering practical recommendations for enhancing the effectiveness of language education programs. By highlighting the critical role of volunteer instructors, the research aims to inform policy and practice, ultimately supporting better inclusion outcomes for migrants and refugees in Greece and beyond.

Keywords

Language education, migrants, refugees, volunteer instructors, teaching practices, challenges

Περίληψη

Η παρούσα διατριβή διερευνά τις αφηγήσεις εθελοντών διδασκόντων που διδάσκουν Ελληνικά σε ενήλικες μετανάστες και πρόσφυγες στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών στην Αθήνα, εστιάζοντας στις πρακτικές τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Δεδομένου του κρίσιμου ρόλου της γλωσσικής εκπαίδευσης στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των μεταναστών και των προσφύγων, η έρευνα αυτή έχει ως στόχο να ρίξει φως στις εμπειρίες εκείνων που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αυτής της εκπαιδευτικής προσπάθειας.

Χρησιμοποιώντας ποιοτική μεθοδολογία, πραγματοποιήθηκαν δέκα ημιδομημένες συνεντεύξεις με εθελοντές διδάσκοντες, αποτυπώνοντας τις προσωπικές τους απόψεις και προβληματισμούς. Τα ευρήματα αποκαλύπτουν ένα υψηλό επίπεδο δέσμευσης και προσαρμοστικότητας μεταξύ των διδασκόντων, οι οποίοι χρησιμοποιούν μια ποικιλία καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας για να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους. Επισημάνθηκαν προκλήσεις όπως η γλωσσική ποικιλομορφία, η ακανόνιστη παρουσία και οι περιορισμένοι πόροι, καθώς και ο σημαντικός αντίκτυπος αυτών των παραγόντων στη διδακτική διαδικασία.

Τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν τη σημασία των ευέλικτων και πολιτισμικά ευαίσθητων πρακτικών διδασκαλίας για την προώθηση της γλωσσικής κατάρκτησης και της κοινωνικής ένταξης. Επιπλέον, η μελέτη υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη θεσμική υποστήριξη, ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για τους διδάσκοντες και τη δημιουργία ολοκληρωμένων γλωσσικών πολιτικών για την καλύτερη υποστήριξη των ενήλικων μεταναστών και προσφύγων.

Μέσω του φακού της αφηγηματικής έρευνας, η παρούσα διατριβή συμβάλλει στη βαθύτερη κατανόηση του εκπαιδευτικού τοπίου που καθοδηγείται από εθελοντές, προσφέροντας πρακτικές συστάσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων γλωσσικής εκπαίδευσης. Αναδεικνύοντας τον κρίσιμο ρόλο των εθελοντών διδασκόντων, η έρευνα στοχεύει στην ενημέρωση της πολιτικής και της πρακτικής, υποστηρίζοντας τελικά καλύτερα αποτελέσματα ένταξης για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες στην Ελλάδα και πέρα από αυτήν.

Λέξεις- Κλειδιά

Γλωσσική Διδασκαλία, μετανάστες, πρόσφυγες, εθελοντές διδάσκοντες, διδακτικές πρακτικές, προκλήσεις

Table of contents

List of tables	11
1. Introduction.....	12
2. Theoretical framework.....	15
2.1. The right to education.....	15
2.2. Refugees and Migrants in education	16
2.3. Adult refugees and migrants in education	18
2.4. Volunteering in terms of migrants and refugees	19
2.4.1. The impact of volunteer teaching to migrants and/or refugees.....	19
2.4.2. The challenges of volunteer teaching to migrants and/or refugees	20
2.4.3. Barriers that prevent volunteers from providing help	21
2.5. Teaching Practices.....	21
2.5.1. Culturally responsive teaching.....	22
2.5.2. The role of critical pedagogy in multicultural contexts.....	22
2.5.3. Differentiated Instruction.....	23
2.5.4. Collaborative Learning.....	24
2.5.5. Intercultural Competence Development	24
2.6. Challenges in teaching migrant and refugee adults.....	25
2.6.1. Language Competency and level of literacy	25
2.6.2. Degree of academic readiness	25
2.6.3. Different needs of students.....	26
2.6.4. Trauma and emotional anguish	26
2.6.5. Stereotypes and prejudices.....	26
2.6.6. Shortcomings of Greek education system.....	27
3. Research Methodology	28
3.1. Presentation of research aims and research questions	28
3.2. Justification of research approach.....	28
3.3. Description of the research method.....	29

3.4.	Presentation of research setting and research participants	31
3.4.1.	Research context	31
3.4.2.	Participants profile.....	32
3.5.	Description of the data collection tool	33
3.6.	Description of the data analysis tool	34
3.7.	Validity and Reliability of Research.....	35
3.7.1.	Validity	35
3.7.2.	Reliability.....	36
3.8.	Ethical considerations	36
4.	Data results, analysis and discussion	38
4.1.	Results of data collection tool	38
4.2.	Discussion of the results.....	50
	Conclusions	56
5.	Limitations and further research	58
5.1.	Limitations.....	58
5.2.	Further research	59
	Concluding remarks	60
	References	61
	Appendices	71
	Appendix A: Teachers' interview protocol	71
	Appendix B: Teachers' interview consent form	73
	Appendix C: Teachers' interview transcripts.....	76

List of tables

Table 1: Teachers' demographic data

Table 2: Themes from data

1. Introduction

Greece is only one of the several European nations whose demographics have drastically changed as a result of the 21st century migration problem (Messina, 2017). There is an immediate need for efficient inclusion policies (Sandhya, 2024) and procedures due to the flood of refugees and migrants from war-torn countries, especially the Middle East and Africa. The most important of them is that language instruction is necessary to enable social integration, service access, and involvement in the economic and cultural life of the host nation (Magos & Margaroni, 2018; Sengupta et al., 2019). The narratives of Greek language volunteer teachers who work with adult migrants and refugees are examined in this research, with an emphasis on their methods and the difficulties they face in the distinctive learning environment of Athens Sunday School for Migrants.

For refugees and migrants, being able to speak in the language of the host nation is essential as it influences their ability to navigate their everyday lives, find work, and fit in (Magos & Margaroni, 2018; Sengupta et al., 2019). However, trauma (Sandhya, 2024), socioeconomic difficulties, and differing levels of prior education (Dimadi & Vitsou, 2020) are among the major obstacles to language learning that adult migrants and refugees frequently experience. Volunteer teachers play a crucial role (Roth, 2018; Sveen et al., 2023) in filling up these gaps and assisting this vulnerable demographic with language learning since they frequently work in non-formal educational environments.

When referring to such a vulnerable group of people (Sandhya, 2024), we should not overlook all the psychological, social, and economic difficulties that these people face and the rights they have as human beings. One of these is the right to education (United Nations, 1948). Each country applies its own framework regarding the schooling of migrants and refugees. In Greece, education comes in the forms of formal, non-formal, and informal education (Vergou, 2019).

Notwithstanding the vital role that volunteer educators in Sunday School for Migrants play, little is known about their experiences, methods of instruction, and obstacles that they encounter. This research attempts to close this gap by offering a thorough examination of the

testimonies of volunteers at this school. This research aims to provide insights into the motive, methods, and socio-cultural dynamics of these teachers by capturing their lived experiences through semi-structured interviews. Since a large number of refugees and migrants attend this school, it is an important part of education that should be brought to light.

Greece's front-line status in the European migration crisis (Messina, 2017; Sandhya, 2024) makes the study's background all the more important. Due to the nation's economic difficulties and the large number of migrants and refugees entering the country (Messina, 2017), public resources are being stretched, which has led to a dependency on volunteerism (Kalogeraki, 2018) and non-governmental groups to aid with integration efforts. In order to improve policy and practice and create more successful language education programs for adult migrants and refugees, it is important to comprehend the methods and difficulties encountered by volunteer teachers in this setting.

By illuminating the experiences of Greek language instructors interacting with refugees and migrants, this study is important for both academic research and practical application. This research is to provide insights for the creation of more inclusive and successful language-learning initiatives that support the inclusion and empowerment of migrants and refugees in Greek society by elevating their voices and stories.

This research therefore wants to shed light on how non-formal education contributes to the learning of the Greek language and education of migrants and/or refugees in general and more specifically a voluntary programme based on self-organization and operating with resources that come exclusively from volunteers and not from a state or private grant.

Research questions that will direct the study are as follows:

1. How do Greek language instructors describe their experience instructing Greek to migrants and refugees?
2. What methods of instruction do they use when teaching migrant/refugee students in Greek?
3. In the context of their instruction, what are the main difficulties encountered by them?

4. In light of the difficulties and experiences that they have noted, how may the efficacy of language instruction for refugees and migrants in Greece can be improved?

There are four primary sections to this dissertation. A summary of the research issue, its importance, and the goals of the research are given in the first part, the introduction. The theoretical framework highlights the importance of volunteer teachers and points out gaps in the literature by looking at previous research on language instruction for migrants and refugees. The theoretical part is divided into different parts. It begins generally with the right to education. It then talks about the education of migrants and refugees and then focuses on adult learners. After that, it goes on to talk about the volunteer part, the impact of volunteer teaching on migrants and refugees, the challenges of volunteer teaching and the obstacles that prevent volunteers from offering their help. This is followed by the teaching practices used and concludes with the section on the challenges faced by teachers of migrant and refugee adults. The research strategy is described in the Methodology section, wherein the techniques for gathering and analyzing data are semi-structured interviews and narrative inquiry. More specifically, it contains the formulation of the research questions and the explanation of the chosen research methodology, which includes the research technique, data collecting instruments, research location and participants, and data analysis instruments. The results of the interviews are finally shown in the results section, which is topically grouped to highlight the main strategies and difficulties encountered by volunteer teachers concluding with the discussion of the issues that emerged.

Concluding the introductory part of this thesis, this research adds to a better understanding of the challenges and benefits of teaching Greek to adult migrants and refugees by illuminating the experiences of volunteer teachers. It seeks to draw attention to the vital role played by volunteer educators and offer suggestions for bolstering their work with better resources, training, and institutional acknowledgement. In the end, this project aims to improve language instruction programs' efficacy, which will help migrants and refugees in Greece and elsewhere integrate more successfully.

2. Theoretical framework

Greece has faced several difficulties as a result of the recent flood of migrants and refugees, one of which is the requirement for efficient language instruction to help the newcomers integrate into the community. Language serves as a means of social inclusion, education, and employment in addition to being a communication tool (Magos & Margaroni, 2018; Sengupta et al., 2019). Therefore, it is essential to comprehend the procedures and difficulties faced by Greek language volunteer instructors who deal with migrants and refugees in order to enhance learning results and foster inclusion.

2.1. The right to education

The right to education is one of the essential human rights (United Nations, 1948). Everyone should be able to access free and obligatory education (Klepper, 1996) at least for the basic and elementary levels. In addition, everyone should be guaranteed access to vocational training. Each individual has the right to grow as a person and to change within a community. Friendship, understanding, and support should be shown toward all nations, ethnicities, and other diverse groups.

On the other hand, not everyone has equal access to educational possibilities. In several countries such as India, girls are prohibited from attending secondary education. According to the prevailing view in the community, the girls should stay at home and only boys should have access to education (Ramaik et al., 2018). In Greece all children, whether they are 5 or 15 years old, are required to attend school, including boys and girls who are refugees and asylum seekers. Education is seen as a common good and a universally empowered right that provides the tools for economically and socially oppressed people and children to overcome poverty, achieve self-sufficiency, and actively engage in their communities (Magos & Margaroni, 2018; Sengupta et al., 2019). People can alter the way society is shaped because they have all the tools necessary to do so through education (Giroux, 2020).

However, acquiring proficiency in a new language is not a simple task (Piller, 2016). Learning in a welcoming environment versus one that rejects you demands a significant resource

commitment and has a profound impact. The ultimate goal of learning a second language is more than just the learner's own decisions or an act of willpower. Rather, a multitude of things influence it. Age, prior education, social situation, gender, race, and religion are a few such examples (Piller, 2016). Refugee minors, perhaps not attending formal, comprehensive education in either their home or host country, understand the necessity of school as they grow up and wish to attend classes in their adult life for survival purposes. In this section, the right to education and how it contributes to the inclusion of migrants and refugees was discussed. The next section will discuss the situation of education for migrants and refugees in general.

2.2. Refugees and Migrants in education

Refugees and migrants frequently encounter major obstacles when trying to obtain education in their new countries (Kloubert & Hoggan, 2021). These people bring a variety of origins, experiencing, and goals with them, whether they are escaping violence, persecution, or the pursuit of greater economic possibilities. But once they are in their new neighbourhoods, they run across obstacles that prevent them from integrating and finishing their schooling.

Particularly in Greece, a multitude of beset refugees, including substandard accommodation, limited access to power and clean water, and a lack of financial assistance (UNHCR, 2019). Each of these elements has a significant impact on kids' attendance at school. Education is inevitably impacted by the fact that migrants in Greece reside in makeshift camps rather than permanent dwellings. As a result, school-age children's education was usually ignored or put up in improvised ways (Crul et al., 2019). Finally, kids are often switching courses and schools due to the uncertainty surrounding their legal status and the desire of refugee families to leave Greece owing to the dire economic circumstances (Crul et al., 2019).

Similarly, in addition to their parent's inferior academic accomplishment, migrant children have less access to socioeconomic resources (Jante & Harte, 2016). Even after taking this lack of resources into consideration, migrant children still face unfavourable consequences related to their position as migrants. The features of migratory groups, such as poor socioeconomic position, linguistic proficiency in the local tongue, psychological hurdles, maybe low

expectations from parents and teachers, and a lack of family and community support, all contribute to some of the difficulties experienced by migrating children (Jante & Harte, 2016).

When discussing language instruction for migrants and refugees, we should concentrate on the ways in which we might employ strategies and resources to incorporate the learning process outside of the classroom. First and foremost, educators need to foster an environment in which students feel free to express themselves and that their experiences, knowledge, beliefs, and cultural heritage are valuable (Stevenson & Beck, 2017). All of information may be utilized for the mutual benefit of teachers and students, as opposed to being separated. The needs of the students must also be foundation of the program. For instance, it would be helpful if it included topics like education, employment, and housing that adult migrants deal with on a daily basis.

On the one hand, research has shown that there is a strong emphasis on migrants learning the language of the country they enter and little or no emphasis on learning and maintaining their own language (Haznedar et al., 2018). However, according to Karafylli and Maligkoudi (2023) teachers embrace the fact that the classrooms appear to be secure environments that welcome a variety of languages, including Greek and the first language of students as in the case of linguistic repertoires of the kids. They can be communicated verbally, as in the case of translanguaging signage pinned to classroom walls, or in writing, as in the case of repeating new terminology in many languages so that it is understandable to all. The importance of intercultural education (Magos & Margaroni, 2018) emphasizes how being different or unusual is viewed as a chance for social and personal development (Buchs & Maradan, 2021).

The relationship between teachers and students often mirror and perpetuate the larger social pattern of coercive relations of power between dominant and subordinated groups (Piller, 2016), which is one of the main reasons of academic failure among students from subordinated groups. In order to break this trend, educators must actively work to create collaborative power relations in the classroom and in the larger community by opposing and challenging the existence of coercive relations of power (Cummins, 2000; Giroux, 2020). In this section, the situation of education for migrants and refugees in general was discussed. The next section will discuss the situation of education exclusively for adult migrants and refugees.

2.3. Adult refugees and migrants in education

Kloubert & Hoggan (2021) contend that any adult education system's design must take into account the uniqueness of migrants, whose lifetime frequently consists of harsh circumstances that leave them ill-prepared for all the essential and urgent changes to their new society in general and the job market in particular. According to (Xirouchakis, 2019) adult refugee education programs appear to aid in enhancing self-worth and confidence, facilitating socialization and inclusion into society, and preventing social pathology, marginalization, and exclusion (Bezati & Theodosopoulou, 2006).

In Greece, adult education is offered through a variety of programs run by governmental, corporate, non-governmental, and other organizations. The Ministry of Education's General Secretariat of Lifelong Learning is in charge of the majority of its adult education initiative. Some of these programs are the following: universities, non-governmental organizations, and centres for vocational training offer Greek language classes to refugees and migrants. More specifically, Aegean University, which has 1.000 spots available, is one of the Greek universities that offers online language classes. In addition, participating institutions in the Erasmus Ols+ program provide adult migrants and refugee students with the chance to acquire a European language (UNHCR, n.d.).

However, many adult students have restricted access to education (Karanikola & Palaiologou, 2021) due to a number of issues. Socioeconomic disadvantage is one of the main obstacles; people from low-income households have financial limitations (Roque et al., 2018) that keep them from taking advantage of possibilities for additional education or training. Furthermore, adult students may find it difficult to attend courses or take part in educational programs due to structural impediments including a lack of childcare (Tissot & Zimmer, 2021), transportation, or access to educational facilities.

Another major hurdle is literacy and language limitations (Karanikola & Palaiologou, 2021), especially for migrants and refugees who do not speak the language of instruction very well. Adult learners may also be discouraged from pursuing an education by discrimination and social stigma, especially if they belong to a vulnerable or marginalised group that is subject to

institutionalized barriers to learning (Kloubert & Hoggan, 2021). Finally, individuals' time and flexibility to participate in formal education may be restricted by conflicting obligations like employment (Damelang, 2021), childcare, or domestic chores (Tissot & Zimmer, 2021).

In order to overcome these obstacles, all-encompassing strategies that put fairness, accessibility, and support for adult learners from a variety of backgrounds and situations first are needed. In this section, the situation of education exclusively for adult migrants and refugees was discussed. The next section will discuss the volunteering in terms of migrants and refugees.

2.4. Volunteering in terms of migrants and refugees

In order to improve learning opportunities and encourage social inclusion, volunteering is essential in helping adult migrants and refugees further their education. Volunteers provide invaluable resources, knowledge, and community involvement. Below, we will discuss about the advantages of volunteer teaching to migrants and/or refugees, the disadvantages, and the obstacles that prevent volunteers from helping.

2.4.1. The impact of volunteer teaching to migrants and/or refugees

It has been demonstrated that volunteering in adult education for migrants and refugees has many beneficial effects on participants, volunteers, and communities (Papapostolou & Mouti, 2020; Etherington, 2019; Kourtis-Kazoullis et al., 2019). According to research (Kourtis-Kazoullis et al., 2019), volunteers help to create inclusive and supportive learning settings that promote participant trust, rapport, and cross-cultural interchange. Additionally, volunteers frequently offer a variety of experiences, linguistic abilities, and skills that enhance formal teaching methods and meet the various learning requirements of students who are migrants and refugees. Furthermore, volunteering fosters social cohesiveness and community involvement by fostering empathy and understanding among participants, creating social networks, and overcoming cultural gaps (Roth, 2018; Sveen et al., 2023).

It is important to note that in order to address the refugee issue, the government has come to rely in part on voluntary assistance (Kalogeraki, 2018). Nowadays the government depends more and more on volunteer aid to help with migrant and refugee students' education in a number of ways. In order to fill in gaps and improve the overall quality of education for migrant learners, voluntary organizations, community groups, and individual volunteers are essential.

Last but not least is the reference to the participation of migrants in voluntary work. According to research (Sveen et al., 2023), participation in volunteering seemed to give many advantages to these people. It filled them with more positive feeling and courage to face the difficulties they themselves experience, it gave them the opportunity to see the situation they themselves experience from a different perspective and to focus on problems more important than their own.

2.4.2. The challenges of volunteer teaching to migrants and/or refugees

Volunteering in education of migrants and refugees has several advantages, but there are also challenges that need to be addressed (Gkaintartzi et al., 2021). Lack of money, institutional backing, and resources for volunteer-led initiatives is one of the main issues, which might restrict their viability and scalability.

Furthermore, handling a variety of student groups, resolving language hurdles, and customizing instruction to the requirements of learners with differing educational experiences and backgrounds can be challenging tasks for volunteers. In such these settings students vary in regard to age, nationality, religion, educational background, and duration of stay in Greece (Kantzou et al., 2017). Undoubtedly, all volunteers try to achieve the best possible results, but proper training based on intercultural education, proper coursebooks and all the necessary equipment are essential for teaching.

Another aspect that can be a challenge for volunteer teachers is that they link students' progress to their own work (Gordon, 2018). More specifically, they consider it their responsibility whether a student will succeed or not, which can lead to confusion and anxiety. Consequently, in this way the motivation they have to volunteer could be lost (Gordon, 2018).

Finally, while dealing with students who have endured trauma, displacement, or poverty, volunteers may become burned out, develop compassion fatigue (Mavratza et al., 2020) and feel emotionally strained (Gordon, 2018). However, Gordon (2018) also states that to a certain degree, training can lessen the anxiety that comes from feeling unprepared for certain situations. The emotional strain of hearing about and connecting with who have experienced tragedy may wear volunteers down. It might be exhausting to be around sadness, loss, and adversity all the time (Mavratza et al., 2020; Willems et al., 2021).

2.4.3. Barriers that prevent volunteers from providing help

Last but not least is the fact that while some people could engage in volunteering, there are some barriers that prevent them from doing so. According to Southby and South (2016), some of these include age, race, religion, nationality, sexual identity, home and childcare, relationship status, as well as socio-economic status. To extend it more, (Southby & South, 2016) argue that age per se does not play a role in volunteering but in combination with other factors can be influenced. For instance, educational level, perceptions of volunteering and whether or not their surroundings see it as positive or not. Of course, this applies to both younger and older people. Furthermore, the financial situation affects both equally. If there is a financial problem then the chances are less likely to volunteer (Southby et al., 2019). Finally, in younger age groups where there are children and more responsibilities, there may not be enough time to volunteer. Needless to say, that in older age groups health could be a barrier to their participation in voluntary work (Southby & South, 2016). In this section, the volunteering in terms of migrants and refugees was discussed. The next section will discuss teaching practices used in multicultural settings.

2.5. Teaching Practices

Scholars like Sierra (1995), Lightbown (2000), Zhao (2015), Cook (2016), and others have conducted extensive research on teaching second languages. In the classroom, educators can use a wide range of strategies, techniques, and instructional approaches. A second language teacher may first choose to use learner- or teacher-centred teaching strategies. Instructors are

the ones who impart information and students absorb it, according to teacher-centred methodologies. Student participation is really low. Alternatively, learner-focused approaches place a greater emphasis on the requirements of the students and how they may participate as much as possible in the educational process (Al-Zube, 2013). Teachers in multicultural settings use a number of instructional strategies with the goals of encouraging inclusion, developing cultural competency, and attending to the various learning requirements of their students. These are some essential teaching strategies utilized in intercultural education.

2.5.1. Culturally responsive teaching

Integrating students' cultural origins, experiences, and viewpoints into the curriculum and teaching methods (Ebersole et al., 2016) is known as culturally responsive teaching. Teachers can use texts, materials, and other resources that speak to students' cultural identities and experiences in a way that is culturally relevant (Sleeter, 2018). Additionally, they work to foster an atmosphere in the classroom where diversity is respected and valued and where students feel encouraged to achieve. Finally, the use of students' native language in classrooms with significant sociolinguistic diversity provides an opportunity for students to identify and value the variety of distinctions in the classroom (Nusche, 2009; Ferguson-Patrick & Jolliffe, 2018). By using their mother tongue, students express their identity in practice (Kantzou & Vasileiadi, 2021; Buchs & Maradan, 2021). The belief held by migrant students that their mother tongue and culture are important can support intercultural learning and help migrants integrate into the host community by bridging the gap between home and school (Nusche, 2009). However, use of other languages rather than target language is mainly in students-centred activities (Kantzou & Vasileiadi, 2021).

2.5.2. The role of critical pedagogy in multicultural contexts

Critical pedagogy plays a crucial role in teaching in multicultural contexts. Students are encouraged to critically analyse social concerns, power relationships, and disparities in both their local communities and society at large through the use of critical pedagogy (Giroux, 2020; McLaren, 2023). Teachers that practice multicultural education may challenge preconceptions,

prejudices, and systematic injustices by including students in critical conversations about social justice, equity, and diversity. Teachers should provide students the tools they need to become change agents in their communities by encouraging civic involvement and critical consciousness (Hinchey, 2004; Giroux, 2020). Critical educators support views that are primarily dialectical, meaning they acknowledge that societal issues are more complex than individual incidents or flaws in the social framework. The educational researcher might view the school not just as a place of teaching or indoctrination, but also as a cultural environment that fosters students' empowerment and self-transformation, thanks to the dialectical character of critical theory (McLaren, 2023). Therefore, in critical pedagogy teachers are not the authorities that students should obedience. Teachers and students are equal (Kekia, 2022) and cooperate (Shokouhi & Pashaie, 2015).

2.5.3. Differentiated Instruction

After much research has been done on teaching in multicultural settings it is argued that teachers have used a variety of practices so far. Differentiated instruction entails adapting instructional strategies, resources, and evaluation tools to meet the unique needs, interests, and readiness levels of each student (Van Geel, 2019; Dimadi & Vitsou, 2020). Teachers may make sure all students have access to worthwhile learning experiences that promote their academic performance and growth by varying their instruction. Since in a multicultural classroom there is a wide variety of needs, stimuli, and abilities, knowing the students and the subject matter very well is a key prerequisite for the implementation of differentiated teaching and the achievement of the ultimate goal, which is the acquisition of knowledge and students' development (Van Geel, 2019). In terms of differentiated instruction learning Greek language could be taught through arts (Brinia et al., 2021). This way students not only can practise their Greek language skills, but they can also discuss about other social issues that concern them, such as social justice, gender inequalities, racism.

2.5.4. Collaborative Learning

Additionally, students are encouraged to collaborate in groups or teams to solve issues, finish assignments, and meet learning objectives through collaborative learning. It fosters intercultural communication, collaboration, and respect between students from diverse origins in multicultural classrooms (de Almeida et al., 2019; Vitsou & Karametsou, 2020; Zafirova-Malcheva et al., 2022; Mogli, 2023). Instructors can encourage students to share their ideas and experiences with one another, enable structured group activities, and support peer learning opportunities (Zafirova-Malcheva et al., 2022). Students should have a sense of community, learn how to collaborate with others peacefully, find common ground among diversity, and grow academically and psychologically (de Almeida et al., 2019). All students' contributions are made feasible, essential, and valued via cooperative learning (Buchs & Maradan, 2021). Collaborative learning may be better organized by defining clear goals and designating responsibilities in groups (Buchs & Maradan, 2021). Each student is guaranteed a position and an opportunity to contribute to the success of the group through clearly defined responsibilities such as facilitator, recorder, timekeeper, and presenter.

2.5.5. Intercultural Competence Development

Last but not least, developing students' intercultural competence entails assisting them in acquiring the attitudes, knowledge, and abilities to communicate politely and successfully with others from various cultural backgrounds. To foster empathy, communication skills, and intercultural awareness (Foronda, 2018), educators include cross-cultural activities, simulations, and dialogues into their curricula (Zarampouka, 2018). Teachers equip students to negotiate a variety of social and professional situations in a world that is becoming more linked by encouraging intercultural competency. The blending of cultures and improved mutual understanding are made possible by cultural awareness (Yurtsever & Özel, 2021). Intercultural competency may be developed through a variety of effective methods, including education, communication between cultures, reflective practice, language acquisition, immersion in another culture, and mentoring. In this section, teaching practices used in multicultural settings

were discussed. The next section will discuss challenges faced in teaching migrant and refugee adults.

2.6. Challenges in teaching migrant and refugee adults

Language teaching to refugees and migrants is a particularly important part as it contributes to their inclusion into society and their development as human beings (Antoniadou et al., 2022). The teacher has to create a climate of inclusion and respect where everyone has the opportunity to develop their identity and personality. However, there are numerous challenges that teachers have to face while instructing (Sari & Yüce, 2020; Stathopoulou & Dassi, 2020).

2.6.1. Language Competency and level of literacy

Adult migrants and refugees frequently speak the language of instruction with poor competency, which can make it difficult for them to comprehend and participate in educational activities (Stathopoulou & Dassi, 2020). To guarantee successful communication and learning results, teachers must use ways to scaffold teaching, offer linguistic assistance, and accommodate different levels of competence. Things get worse when these people also have limited literacy skills in their mother tongue. If they cannot write or read in any language then teachers need to implement literacy-focused instructional strategies that strengthen fundamental reading, writing, and comprehension abilities. The different language and culture makes communication between students and between students and teachers difficult (Sari & Yüce, 2020).

2.6.2. Degree of academic readiness

Another challenge not very different from the previous one is that the degree of academic readiness among students from diverse cultural and linguistic origins might vary because of disparities in their school experiences, language skills, and resource availability (Mohammed, 2022). This might make it difficult for educators to provide equal educational opportunities for all pupils and to satisfy the various learning requirements of their students. The combination of the wide range of backgrounds of the migrant students, which hinders the learning coping

mechanisms, and the inadequate intercultural education preparation of the teaching staff are critical barriers (Giavrimis & Dimitriadou, 2023).

2.6.3. Different needs of students

To begin with, adult learners can have a wide range of learning preferences and styles depending on their traits and prior educational experiences (Buchs & Maradan, 2021; Karafylli & Maligkoudi, 2023). While some people learn better through hands-on activities or visual aids, others could benefit from more conventional, lecture-based methods. To accommodate these vast ranges of tastes, educators must use a range of instructional strategies and be adaptable in their approach. In addition, through education and skill development, a large number of adult migrants and refugees aim to increase their chances of finding job and financial stability (Kloubert & Hoggan, 2021). It is imperative for educators to integrate vocational and practical skills into their curriculum, ensuring that learning objectives correspond with industry demands and that chances for experiential learning and professional growth are afforded. Of course, it is very difficult to meet so many needs and fulfill everyone's wishes.

2.6.4. Trauma and emotional anguish

Adult migrants and refugees may have gone through terrible experiences that affected their emotional health and capacity to learn (Murray, 2019), such as persecution, violence, loss, and displacement (O'Donnell et al., 2020). Instructors need to be aware of the emotional needs of their students, establish secure and nurturing learning environments, and give them access to counselling and other resources when they need them. Building strong relationships and connections between instructors and pupils is a frequent approach in order to effectively address psychological issues, aside from the use of mental health experts (Murray, 2019).

2.6.5. Stereotypes and prejudices

Bias and stereotypes can pose serious problems in multicultural educational environments. Teachers' relationships with students and their expectations for student progress may be impacted by implicit biases (Staats, 2016) or assumptions they may have about particular

cultural or ethnic groups. Students may also experience bias or discrimination because of their cultural or ethnic background, which can make them feel excluded or marginalized in the classroom (Glock et al., 2019). In order to foster an environment where students value acceptance, tolerance, and understanding educators must actively seek to expose and combat prejudice and stereotypes.

2.6.6. Shortcomings of Greek education system

A very big and serious challenge in teaching Greek to migrants and refugees is the shortcomings of the Greek education system which cannot ensure education for all. This is especially true for adults. However, there are non-governmental organisations as well as voluntary groups that try to help as much as possible. But it is true that all this needs financial resources which they do not have, especially when we are talking about voluntary work. Finally, not all teachers are professionally trained in the field of intercultural education (Kafritsa et al., 2021; Antoniadou et al., 2022). Teachers support that it is necessary to acquire all the knowledge and training that is required to work on this field. It is worth noting that this is not something that happens only in Greece as it has been reported by educators in other countries (Sari & Yüce, 2020) as well. Besides, it has been proven that when there is knowledge and experience the learning process is more efficient and teachers' perceptions are more positive (Zarampouka, 2018; Rodriguez et al., 2023).

A comprehensive, student-centred approach to teaching and learning that is based on the ideas of social justice, trauma-informed practice, and cultural responsiveness is needed to address these issues: students' language competency and level of literacy, students' degree of academic readiness, different needs of students, trauma and emotional anguish, stereotypes and prejudices, and shortcomings of Greek educational system. Teachers may foster inclusive and empowering learning environments that promote adult migrants' and refugees' academic, social, and economic success by identifying and addressing their particular needs and experiences. In this chapter, education of migrants and refugees, the volunteering, teaching practices and challenges faced in teaching migrant and refugee adults were discussed. The next chapter will discuss the research methodology.

3. Research Methodology

Qualitative methods are well-suited for capturing the rich, intricate experiences, practices, and perspectives of participants in their natural contexts (Creswell, 2014). Therefore, this research uses a qualitative approach to research to explore the narratives of Greek language teachers working with refugees and migrants. The research design, participant selection, data collection procedures, and data analysis techniques used in this research are outlined in the following sections.

3.1. Presentation of research aims and research questions

The aim of this research is to investigate the individual experiences and viewpoints of volunteer Greek teachers who train adult migrants and refugees. More specifically, the aim is to examine the teaching practices and challenges faced by volunteer teachers teaching Greek in the Sunday School for Migrants (non-formal context) by looking at their experiences.

The key research questions are:

1. How do Greek language instructors describe their experience instructing Greek to migrants and refugees?
2. What methods of instruction do they use when teaching migrant/refugee students in Greek?
3. In the context of their instruction, what are the main difficulties encountered by them?
4. In light of the difficulties and experiences that they have noted, how may the efficacy of language instruction for refugees and migrants in Greece can be improved?

3.2. Justification of research approach

This research is based on qualitative approach. To expand on it, it is an approach for investigating and comprehending the meaning that individuals or groups assign to a social or human issue (Creswell, 2014). Emerging questions and processes, data acquired in the participant's context (Hennink et al., 2020, p. 10), inductive data analysis (Hammersley, 2012) leading from specifics to broad themes, and the researcher's interpretations of the data's significance are all part of the research process (Creswell, 2014). According to Hennink, Hutter

and Bailey (2020), a qualitative researcher must be flexible, inquisitive, sympathetic, open-minded, and able to hear individuals telling their own stories. Only then will he be able to interpret data. Last but not least, in qualitative research investigation of one or a limited number of naturally occurring instances is a common practice. This is a result of the requirement that every instance require a thorough analysis in order to show complexity (Hammersley, 2012).

Every inquiry is guided by the researcher's various worldviews, or philosophical orientations and beliefs (Creswell, 2014), which help them choose which approach to investigate. As a result, even though these influences are not stated out loud, they have a significant influence on the inquiry process (Creswell, 2014). Constructivism is the viewpoint that guides this qualitative investigation. Constructivist paradigms place a strong emphasis on how people interpret and provide meaning to their experienced realities in order to comprehend human

This research acknowledges that the cultural, social, and institutional environments in which these teachers work have a significant role in shaping their practices and obstacles. Constructivism is a useful lens through which to examine how these educators negotiate their teaching duties and the effect they believe their efforts have on their pupils since it supports the premise that knowledge is formed via social interactions and shared experiences. By concentrating on the rich, detailed narratives of the participants, this research intends to offer a nuanced view of the participants' instructional methods and the intricate dynamics of teaching in a multicultural and multilingual context.

3.3. Description of the research method

The research method employed in the present inquiry is the narratives. Narrative inquiry centers on the examination and interpretation of individual experiences and narratives (Connelly & Clandinin, 1990; Clandinin & Caine, 2008; Clandinin, 2022). It is based on the knowledge that people use storytelling to make sense of their lives and that these stories may reveal important details about their experiences, values, and beliefs (Connelly & Clandinin, 1990; Clandinin & Caine, 2008; Clandinin, 2022). Studies that seek to comprehend the multifaceted, contextualized, and dynamic facets of human existence are especially well-suited for narrative inquiry.

Using a qualitative research approach and narrative inquiry, this research investigates the experiences, methods, and difficulties faced by volunteer Greek language teachers who work with adult migrants and refugees. This research is ideally suited for narrative inquiry as it provides a through insight of people's unique experiences and the meanings they associate with them. This method makes it easier to gather rich, in-depth testimonies (Conelly & Clandinin, 1990; Clandinin & Caine, 2008) that can provide light on the goals, methods, and difficulties experienced by volunteer teachers. It is within the larger social, cultural, and historical settings that stories are understood (Clandinin, 2022). More specifically, the research of narrative inquiry looks at how individual experiences both shape and are influenced by various environments. Finally, participants and the researcher are thought of as partners in the research process. By conversation and interpretation, people jointly create the meaning of the stories.

The methodology followed by the narrative research is briefly stated as follows. First, to better comprehend people's lived experiences, the research starts with open-ended, exploratory inquiries. For instance, the behaviors, experiences, and difficulties faced by volunteer Greek language teachers are examined in this research. This is followed by interviews designed to motivate participants to share their stories and reflections on their teaching experiences, which are then transcribed verbatim and read carefully by the researcher several times to gain an in-depth understanding of the narratives. Then, first codes are created from the information, encoding important words and concepts. After that, these codes are arranged into more general themes that highlight recurring themes and ideas in all of the stories. In order to guarantee that the themes appropriately depict the facts and answer the research objectives, they are constantly examined and improved. Afterwards is the step where all the findings that capture the essence of each participant's experiences are presented. The last step entails analyzing the stories to extract important lessons and revelations. The researcher takes into account how the stories shed light on more general concerns about volunteerism, language instruction, and the inclusion of migrants and refugees. The results are presented in a way that respects the opinions of the participants and offers a complex perspective on their experiences.

3.4. Presentation of research setting and research participants

3.4.1. Research context

This research took place from March 2024 to June 2024 in terms of non-formal education at the Sunday School for Migrants located in Athens, which is a purely prospective action since it is not an NGO and does not receive any funding from the state. The people who staff the Sunday school are volunteer teachers, university students, and people whose profession is not teaching but who are proficient users of Greek language.

As teachers stated, Sunday School for Migrants is open on Sundays and the lessons are divided into four shifts from 9 am to 9 pm (9:00-12:00, 12:00-15:00, 15:00-18:00, 18:00-21:00). Lessons have a three-hour duration in every shift. Each shift is taught by more than 10 teachers and each class can consist of 1 to 6 students. There are two teachers in each class. Students are divided into different classrooms according to their Greek language level. However, this is not always the case. There are some classes that students' level varies because of several factors. One of them is that there are students who know how to speak Greek fluently because they are in Greece for 20 years, but they do not know how to write at all. What is more, even if they are able to communicate, their speaking is not accurate. As a result, they attend A1 classes and are alongside students who do not know neither to speak nor to write in Greek at all. On the other hand, some students come to school in order to prepare for the language certification exams. Finally, there also students who attend classes to learn the Greek language aiming to help them in their work and integration in general. All students are adults and may be migrants, refugees, asylum seekers; everyone can enrol whether they are documented or undocumented. In terms of teaching material, books and photocopies are provided by the school.

The school visits were completed in five Sundays to get to know the environment and the teachers. After the discussion with the volunteers who staff the secretarial support, the meeting and discussion with the teachers followed. The research topic was discussed, and they were given time to decide whether they wanted to participate in the research or not

3.4.2. Participants profile

Table 1: Teachers' demographic data

Participant	Sex	Age	Official teaching qualifications	Time at Sunday School for Migrants
T1	Female	50-55	Yes	3 years
T2	Female	55-60	No	1 year
T3	Female	30-35	No	4 years
T4	Female	60-65	No	2 years
T5	Female	50-55	No	2 years
T6	Female	30-35	No	4 years
T7	Female	30-35	No	3 and a half years
T8	Female	35-40	Yes	2 years
T9	Male	45-50	Yes	4 years
T10	Female	35-40	Yes	1 year

As shown in the table above (see Table 1) the 10 volunteer teachers interviewed in this study represent a variety of backgrounds regarding age, education, and prior teaching experience. A mixture of young workers and retirees make up their age range of 30 to 65. Degrees in subjects including education, languages, social sciences, financial sciences, and digital literacy are among the varied educational backgrounds. Some participants have official teaching qualifications, while others rely on informal teaching experiences. Ultimately, the participants' teaching experience ranges from a few months to four years at the Sunday School for Migrants.

The participants were volunteer teachers, college students, and non-teaching professionals who speak Greek fluently. The interviewees were nine women and one man. Six of them were volunteers who taught Greek to migrants and/or refugees solely because they could speak and write Greek very well. Their actual profession was unrelated to teaching. The other four were also teaching in their profession in addition to teaching Greek at the Sunday school for immigrants.

Non-probability sampling was the technique employed for the study because the participants were not chosen at random but rather according to a set of predetermined criteria (Etikan & Bala, 2017). These criteria were five teachers whose profession was not teaching and five teachers who had teaching experience outside of the Sunday school for migrants. In addition, all participants had to have students with migrant and/or refugee backgrounds. Finally, to

guarantee a thorough grasp of the various experiences and points of view within the volunteer teaching community, efforts were taken to involve teachers from a variety of demographic backgrounds (e.g., age, gender, educational background).

This method was designed specifically to pick people who could offer deep, pertinent insights on the procedures and difficulties involved in teaching Greek to adult migrants and refugees. Non-probability sampling is the process of locating and choosing people whose experiences and particular traits match the objectives of the study. The study focused on volunteer teachers who have taught at the Athens Sunday school for at least a year. This criteria made sure that the participants had enough experience to critically examine their teaching strategies and the challenges they face. By involving teachers who were most likely to give insightful and in-depth narratives, non-probability sampling enabled a concentrated investigation of the study topics, improving the breadth and applicability of the findings.

Participants were required to actively teach Greek to adult migrants and refugees at the Sunday school for migrants in Athens. To capture a variety of viewpoints throughout time, professors with substantial teaching experience, both past and present, were included.

3.5. Description of the data collection tool

The semi-structured interviews were verbatim transcribed (see Appendix C) for analysis after being audio recorded. Narratives differ from structured interviews (Pepper & Wildy, 2009). They are not simply gathering information through questions and answers. Participants have the space to express their experiences, their opinions through narrative. They are given the opportunity to recount examples from their personal lives. It is more like a formal discussion. The semi-structured interview allows the researcher to explore the experiences, beliefs, and points of view of the instructors and students without directing their remarks (Farnsworth, 2019).

Five of the two interviews were conducted by computer, specifically via Viber, an application that allows for calling. Therefore, the researcher and participants were not together but were at a distance. The three interviews took place in one of the classrooms of the school immediately after the teachers had finished their lessons and the last two interviews took place in a café next to the school. The aim was to accommodate each participant as much as possible so that they could spend their time without pressure. The majority of the interviews lasted 20-30 minutes with the exception of two interviews that lasted less. The interviews were recorded using a

mobile phone, after informing the participants and getting their permission, and transcribed later.

The interviews are semi-structured, as mentioned above, so even while the interviewer follows the planned questions (see Appendix A), more questions come up through the discussion and the interviewee has more opportunities to elaborate on their ideas. The designed questions were 15 in total and corresponded to the four main research questions. However, during the interviews several times the questions were modified, or new ones were created depending on what the interviewee was narrating. In this manner, the researcher will be able to determine the extent to which the primary and supplementary questions are enough to allow participants to express themselves fully and yield insightful information.

3.6. Description of the data analysis tool

After data collection, data analysis will be done. It is a technique for simplifying data for a more in-depth investigation (Sim, 1998) and an analysis of the feedback from the respondents (Creswell, 2014). The deductive method will be applied to the data analysis. To put it another way, the deductive method involves the researcher gathering information and evaluating his results in light of an existing hypothesis, either to provide evidence in favor of the theory or to provide new information (Russel, 2015). Based on existing theory on teaching practices and the challenges faced by teachers who teach a non-native language to refugees and migrants, I collected the data and divided them into different themes and analyzed them in order to embody the experience of volunteer teachers in a self-organized school.

The interview data were analyzed using thematic analysis, in accordance with the six-phase framework (1. Familiarizing yourself with your data, 2. Generating initial codes, 3. Searching for themes, 4. Reviewing themes, 5. Defining and naming themes, and 6. Producing the report) described by Braun and Clarke (2006) guaranteeing a comprehensive and organized method of examining the interview material. More specifically, initially, several readings of the transcriptions were made to guarantee a thorough comprehension of the material. Codes were then categorized into possible themes that depict more general patterns of meaning after key words and sentences had been coded to capture important elements of the data. To make sure

they appropriately reflect the facts, these themes were examined and improved. Each subject was then given a clear definition and name, along with a succinct synopsis of its main points. To create a cohesive story, the final analysis entailed combining the themes with participant quotations that served as examples.

In order to provide insightful understandings about the struggles and experiences of Greek language instructors, this method entails locating patterns, themes, and categories within the data (Terry et al., 2017). This approach is especially well-suited to narrative inquiry because it makes it possible to conduct a methodical analysis of the participants' rich, in-depth stories (Braun & Clarke, 2006).

3.7. Validity and Reliability of Research

Validity and reliability assurance are essential to the legitimacy and dependability of qualitative research. This research uses a number of techniques to improve the findings of the narratives of Greek language instructors who deal with migrants and refugees in terms of both validity and reliability.

3.7.1. Validity

In qualitative research, the results' veracity and correctness are referred to as validity. Credibility, transferability, and confirmability are only a few of the elements that it covers (Merriam, 1995). The researcher spent enough time in the field to establish a connection between with participants, fully comprehend the setting, and collect rich, thorough data in order to assure trustworthiness.

Furthermore, in terms of transferability, the results are applicable to different populations or circumstances. This accomplished by selecting participants with a variety of backgrounds and experiences to capture a wide range of perspectives, thereby enhancing the potential relevance of the findings to similar contexts. It also involves providing rich and detailed descriptions of the research context, participants, and findings to enable readers to assess the applicability of the findings to other settings (Tracy, 2019).

Lastly, in order to guarantee confirmability, the researcher kept a thorough log of all the decisions made, actions conducted, and information gathered so that outside reviewers could follow the trail and validate the results. In addition, reflexivity was exercised by recognizing and considering the researcher's preconceptions, biases, and impact on the research process (Cruz, 2015); this improved the research's impartiality and transparency.

3.7.2. Reliability

The consistency and dependability of the results are important aspects of reliability in qualitative research. While consistency in data collecting helps assure reliability (Merriam, 1995), qualitative research does not aim to duplicate outcomes in the same manner as quantitative research. To elaborate, a semi-structured interview guide was employed to guarantee that the identical essential subjects and inquiries were addressed with every participant, while nonetheless permitting freedom to delve into new themes and concerns (Coleman, 2022). In addition, thorough documentation was maintained to guarantee transparency and facilitate research replication in the event that it became necessary (Moravcsik, 2022). This included keeping records of all facets of the research process, such as coding systems, information gathering techniques, and theme development.

3.8. Ethical considerations

When doing research with human beings, ethical issues are crucial, especially when delving into delicate subjects like the experiences of Greek language instructors who assist migrants and refugees. This research was conducted with the following ethical issues and standards in mind.

First, all participants received complete information about the research's goals, methods, risks, and rewards prior to beginning. Participants were given the chance to ask questions and give their free and informed agreement (see Appendix B) to participate. The freedom to leave the research at any moment and without penalty was guaranteed to the participants.

Second, participants' privacy and identities were safeguarded throughout the whole research procedure by maintaining confidentiality (Goodwin et al., 2020). To maintain participant anonymity during the reporting and sharing of findings, all personally identifiable information was eliminated from the data and participants were given pseudonyms (Goodwin et al., 2020). Only approved members of the research team had access to the securely stored data.

Last but not least, the goal of the research was to minimize participant injury and increase benefit (Nathan et al., 2019). Every effort was taken to guarantee that research participants would not find the process stressful or upsetting. Careful planning, an ethical review, and constant participant well-being monitoring helped to minimize any possible hazards or discomforts.

To sum up, the method described in this chapter presents a qualitative research design that aims to investigate the experiences of Greek language volunteer instructors who deal with migrants and refugees. This research aims to contribute to a greater understanding of language education in multicultural contexts by utilizing semi-structured interviews and thematic analysis to gain insights into the experiences, practices, challenges, and perspectives of Greek language teachers when teaching Greek to migrants and refugees voluntarily and particularly in terms of non-formal education. The next chapter will discuss the results.

4. Data results, analysis and discussion

In the fourth chapter, following the methodology applied to collect the data, and after being divided into different themes (see Table 2), the researcher will present them and then discuss them and compare them with data from other studies.

4.1. Results of data collection tool

Thematic analysis of data

Table 2: Themes of data analysis

Themes	
1.	Teachers' experience of the Sunday School for Migrants teaching Greek
	Sub-theme one: Motivations for volunteering
	Sub-theme two: Communicative and supportive environment
	Sub-theme three: Embracing students' attempt
2.	Teaching practices instructors use
	Sub-theme one: Communicative language teaching (Language Skills)
	Sub-theme two: Culturally responsive teaching
	Sub-theme three: Critical Pedagogy through teaching
	Sub-theme four: Materials used in the lesson
	Sub-theme five: Collaboration
3.	Difficulties instructors face
	Sub-theme one: Resources limitation
	Sub-theme two: Diverse students' needs
	Sub-theme three: Students' attendance
	Sub-theme four: Emotionally strained
	Sub-theme five: Teachers' unpreparedness
4.	Changes instructors would like to be done in school

Four themes based on the research questions with their following sub-themes arise from the respondents' replies for the data analysis. The main themes are the teachers' experience of the Sunday school for migrants teaching Greek, the teaching practices they use when teaching, the difficulties they face and changes they would like to be done in the school. A translated English quotation from the teacher will be utilized to help with the findings' better comprehension. An attempt was made to keep track of what the teachers stated in order to maintain the authenticity and dependability of the data.

Theme One: Teachers' experience of the Sunday School for Migrants teaching Greek

A noteworthy discovery gleaned from the narratives is the teachers' common desire to make a positive impact on society and facilitate the assimilation of migrants and refugees.

Sub-theme one: Motivations for volunteering

The majority of volunteer instructors pointed out the reason why they choose to teach at the Sunday School for Migrants. That is how much they like offering help and support to these people but at the same time how beneficial it is for them as well (Etherington, 2019; Kourtis-Kazoullis et al., 2019; Papapostolou & Mouti 2020). In fact, T4 feels that they “*earned more than*” they “*gave*”. Moreover, referring to their motivation for teaching at the Sunday School for migrants, they said they get great joy from helping these people and seeing them progress and develop. In fact, one volunteer teacher (T4) mentioned that teaching works like psychotherapy for her. They said:

“... I could pay a psychologist [...] that's the stuff the kids give me.”. T4

Other volunteer teachers (T2, T10) mentioned:

“It is a very pleasant and beautiful experience. [...] I love very much to wake up and come here to help these people.”. T2

“...I myself am experiencing a huge change in my psychosocial and emotional well-being in the sense that I am getting much more than I think I was able to give to these people.”. T10

Finally, all teachers have a positive experience and are happy to devote a significant part of their free time to teaching and thus integrating these people into society. They mention that they could do something else that day since they were not working, but they choose to be there.

Sub-theme two: Community and supportive environment

The teachers argue that although it is a self-organized place, there is organization and coordination in the school. In particular, they say:

“[...] It’s very important that... the place has a secretariat as well as teachers [...] having a person to coordinate... it helps a lot...”. T5

Also, teachers help each other. In addition to having at least two teachers in a classroom, they also hold assemblies, in which teachers with experience in teaching give advice, tips, and help the others in terms of methods and general educational issues. To make it more specific T5 and T3 argue:

“... we try to put forward people who have teaching experience and ask them [...] is that okay? Is there any particular method?...”. T5

“... we are helped by those who are teachers by profession. So, we're being helped in there.”
T3

There is clear support for one another and a sense of unity in spite of the difficulties. Working closely with students, instructors frequently modified classes to suit individual requirements and promoted a collaborative learning atmosphere.

Sub-theme three: Embracing students’ attempt

Most of the instructors stated how remarkable it is that students spend their Sundays going to Sunday school to learn Greek since Sunday is a day of rest for most of them. Particularly, they said:

“...It is a fascinating experience, as I said because these people want very much to learn, because it happens on Sundays which are the only days they have free time and because they really treat it as it was, as it is Sunday for some of us in our minds eee a festive day that they

decide to dedicate for themselves, so that they can get closer to the Greek language and be able to have an easier life here.” T1

“[...] they have to wake up on Sunday, which is only one day, and they have a day off...wake up at 7:30 to be in class at 9:00. So, it's, uh, it's a double joy, watching them come in first thing in the morning.” T3

Teachers seem to recognize the students' effort and desire to learn Greek and integrate as smoothly and quickly as possible.

Theme two: Teaching practices instructors use

Depending on the demands and skill levels of the students, the teachers used a range of instructional techniques. First-grade textbooks, interpretation applications, and visual aids were used extensively with novices. For students who were more advanced, the emphasis was on developing all language abilities, including speaking, writing, listening, and reading.

Sub-theme one: Communicative Language Teaching (Language skills)

Different teaching strategies were used by instructors to improve learning. Practical and participatory techniques, such as employing common words and getting students involved in conversational activities, were emphasized. A teacher clarified:

“...we start with very simple everyday phrases, greetings, "good morning", "good evening", "how are you", "where do you live" and then we move on to the alphabet. [...] we learn simple syllables and how to join them and make letters.” T2

This approach helps build a strong foundational understanding of the language.

However, T7 who had been in the classroom for three and a half years, had no idea what to anticipate when they first started. They modified their techniques throughout time in response to the requirements and backgrounds of the pupils. As T7 mentioned:

“When I started, the truth is I had no idea what and how it would happen.”

T7 goes on to say that thanks to the help and cooperation of the other teachers the initial insecurity disappeared.

Rather than emphasizing grammar and syntax, many educators place more emphasis on practical language usage real-world communication skills. As an illustration, one teacher said, *“So, I might adapt a course to a seminar, “How do we go to this service? How do we do this?”, which was more social, but it was the more practical Greek...that a person would need or...“How do I go to the supermarket?”. We did lessons like that that were based on the Greek that they would use in their everyday life, and they often found it very difficult.”*. T6

One teacher mentioned that there is no opportunity for auditory exercises *“the only thing we don't do is auditory, because we don't have the ability... it's not provided by the... by the school that is..”* T8. However, most reported that they do auditory exercises. Nevertheless, there was one instructor who said the following:

“In a way I have taken over the listening part, that is, instead of listening from the... let's say from the computer from a CD the pronunciation of the letters, we as teachers take over this role.” T2

So, it is possible that some teachers are doing listening activities either by reading texts themselves or by using their own material and equipment, for example their computer or their mobile phone.

Sub-theme two: Culturally Responsive Teaching

Many instructors try to incorporate either linguistic or cultural elements from each student's cultures into their lessons.

“ [...] Let's say I remember that I had learned, let's say, I had used Georgian alphabet for example. At the same time, I had made material for Farsi speakers, because I speak Farsi. [...]” T6

“ [...] to tell everyone about their religion, what the holidays are, so I want the lesson to be participatory...” T5

Teachers try to integrate learners and their culture in every way possible into the lesson. Migrant students' conviction that their mother language and culture are valuable can facilitate cross-cultural learning and aid in their inclusion into the host society by bridging the gap between home and school. (Nusche, 2009).

All the teachers mentioned that the school also organizes events outside the lessons. Events include film screenings, T4 said: *"...movie screenings and parties I remember during the Carnival..."*, trips to theatres, parties, and assemblies in which everyone, both teachers and students participate. Regarding the purpose of these events, the teachers said:

"... to feel that they are in a familiar place, to feel err happy, that they are in a family...". T4
"Too much. It helps to get closer to living outside the classroom... Talking about other things that we can do in the classroom, but outside the classroom maybe everyone feels a little bit freer." T2

"And there are various events... film screenings, or some parties, anti-racist celebrations, which aim at a more active participation in the movements on the one hand and on the other hand and a greater connection of the community in general." T7

"... support evenings where there was also food cooked by the refugees and migrants themselves with a free financial contribution. [...]" T6

Consequently, when teachers were asked if the extracurricular activities and celebrations that they organize help, the majority replied that it is very important for pupils as they feel part of a team. They get closer to their teachers and feel equal. In addition, it is also an exchange of culture, in cases for example where there are foods from different countries.

Sub-theme three: Critical Pedagogy through teaching

Teachers do not focus only on language learning. On the contrary, they address social issues and issues concerning students and their rights. More specifically T6 mentions:

“We didn’t go with classical, formal education, so we talked about many different topics- about LGBT communities, about feminism, about different cultures in countries [...] we also talked a lot about their rights.”

Moreover, most of the teachers made reference to the demonstrations in which teachers and students participate together. The Sunday School for Migrants is not just a place where students learn the Greek language, it is something more. They learn about their rights, they are informed about what is happening around them and together with their teachers they are united in taking a stand, having a voice. School in general beyond the role of knowledge, has the role of shaping personalities. This is therefore demonstrated in practice here. Some examples of what the teachers said are the following:

“...that is, we get together outside and... meet in marches, protests about things.” T8

“ [...] but I think that they also wanted to connect with other people and with the movement itself, so to speak, that we talked a lot about their rights. And we also came down to marches together when they wanted to. So, I think it was something important for them for sure and there was also an informal network of solidarity,[...]”. T6

Sub-theme four: Materials used in the lesson

The lesson is conducted in the traditional way using a book. In order to better conduct the lesson, apart from the school textbook, which has been made by refugees (Sinialo¹), the instructors also use material found in other books or on the internet or they make it themselves.

Some of them use their computer or their mobile phone in order to help students either by showing videos or pictures, or by using the translator when understanding a language phenomenon is not possible. When you are dealing with many different languages and with students who either do not know Greek well or do not know Greek at all, it is difficult to explain concepts.

The school provides whiteboards and markers. There is no provision for equipment such as projectors, computers, tablets or internet, which is justified since it has no income.

¹ Greek language learning manual created in 2012 by migrants and refugees

However, even with the materials provided, teachers try to help students in every possible way when they see that they are struggling.

“ [...] when we see that something somewhere is difficult for some people, I may need to go over them to do more examples or look at pictures or do some other method, use colors, pens, pencils, somehow more personalized.” T7

Sub-theme five: Collaboration

The majority of teachers claim that students not only cooperate with the teacher but also work with each other during the lesson. In fact, they claim that this helps them to learn and understand the language more easily and to get closer to each other. Particularly they say:

“ [...] working with each other, apart from the fact that it can be supportive, it somehow bonds the team, and they are not ashamed to express themselves and say something wrong.” T7

However, it is worth noting that when most instructors refer to collaboration, they mean, for example collaboration between students who speak the same language explaining to each other grammatical phenomena or words they do not understand. This is evidenced by the following words:

“A lot of times yes because a lot of them speak the same language, so someone who understood it better explained it to the others for example. Uh, or we make them dialogue with each other in Greek. Uh, because it's different to explain us who know the language well and different to explain it to each other...” T3

“ [...] I have those who are one level above the rest leading in a lateral way and those who... are a little bit behind the rest. [...]” T5

Also important to mention is that one teacher said that there is no cooperation between students at all for the following reason:

“No, they don't do any work together, because they speak different languages, so they can't understand each other anyway.” T8

Theme three: Difficulties instructors face

When it comes to teaching, instructors encounter a number of difficulties, including the limited resources, diverse students' needs, students' attendance and emotional issues.

Sub-theme one: Resource Limitations

One major obstacle is the absence of adequate teaching resources and materials. Frequently, volunteers are forced to provide their own materials or make do with the little supplies the Sunday school provides. More specifically, they mentioned:

“Other media are not used, because there is no infrastructure, that is, if you mean a projector, let's say, with slides and so on, no, no, they don't exist.” T8

Additionally, the majority of teachers mentioned a lack of space. They said that there are not enough classrooms and that many people have classes together in the main large room where there are some tables and chairs. In fact, one teacher even mentioned the following:

“[...] we'd all like more things, a little more pleasant place...”. T5

The most paradoxical thing that emerged from the interviews with the volunteer instructors is that there is a case of teachers with students sitting on the couch doing a lesson. It was characteristically said:

“There's a colleague sitting on the couch and it's a three-hour... it's hard to write...” T4

Sub-theme two: Diverse students' needs

It might be challenging to oversee a class of pupils with different ages, educational experiences, and language skills. Students varied from total beginners, including some who were illiterate in their native languages, to those who knew some Greek but needed to enhance their abilities for practical objectives like communication or citizenship examinations. One instructor noted:

“We had from 20 years old up to around 50... Some people were migrants, some people had been recognized, had been granted refugee status for years and others were asylum seekers and applicants waiting for a response. [...] when we first started there were people who didn't know how to pick up a pencil because they really were illiterate or didn't know the Latin alphabet, so we had to do the circles, we had to learn very basic things [...]. ” T7

One difficulty mentioned was that teachers find it difficult to explain to students certain phenomena such as grammar because there is no correspondence between the two languages. To be more specific, volunteer teacher explained:

“...they had a hard time separating the "I" from "am". That is, where they had to put "I" they put " am" and where they had to put " am" they put "I". And I was trying to... to understand why [...] They have and indeed they have a person, they don't have a verb, I was told. In their language, respectively... they have only "I". In Urdu and... in Bangladesh.” T2

The same is sometimes the case with vocabulary. There are concepts such as “carefree” as one teacher (T2) mentioned that are not easy to explain.

Furthermore, when there are students from completely different cultures, in addition to grammatical and language difficulties, there are also communication difficulties. For example, one instructor reports that they are very careful when addressing students because they might misunderstand what they say.

“Probably what brakes me and sometimes makes me modify and regulate my behavior is not to say something that goes against the customs, culture and religious beliefs of the students.” T10

Last but not least, two instructors T4 and mentioned as a challenge the fact that the book and its method are not modern enough and therefore do not fully meet the needs of the students. More specifically one of them said:

“ [...] the book is uh quite outdated I must admit. It's good for the basics but even I, not being a teacher, can spot too many gaps in the teaching [...]” T5

Sub-theme three: Students' attendance

A number of teachers mentioned the frequent absence of students as a challenge. It was difficult to keep students engaged, particularly because many of them had erratic schedules and extended work hours, which made it difficult for them to finish their assignments or attend class on a regular basis. On the one hand, students miss classes, and it is difficult to maintain the

flow of the lessons and on the other hand, teachers have to adapt the lesson and at the same time keep up with the others as T7 said:

“...if they miss [...] a week or two weeks, it means that [...] they're going to miss the lesson that we did that day, which the other people have done, so they have a hard time getting into the... in the same order as the other people, so we're going to have to go through it all over again. The other people might even understand it better, the person who was missing might find it a little bit harder, they might want a little bit extra to have to sit down a little bit after the lesson, some people might require a little bit more time.”.

Working conditions were cited as the main reason for the absences students make. Particularly they said:

“.... many people work in tourism and have to be away from May and school closes at the end of June, that's a problem. Also, because it's Sunday and because the working conditions since the working conditions in Greece are not very good for all of us, uh, some people are forced to work on Sundays, so they miss some lessons...”. T1

On the other hand, one of the teachers (T9) supported that it is more difficult for the students to miss lessons because *“they work, they'll start, then their work schedule changes, sometimes they work and on Sunday they can't come.”.* In contrast, teachers are in an easier position as they have a more stacked workload and schedule. Also, if they have to be absent, they will not miss anything, other teachers will fill in for them.

Sub-theme four: Emotionally strained

Teachers also stressed the psychological and emotional aspects of their duties. It was essential to establish trust and create a supportive environment because many pupils were in vulnerable circumstances.

One of the teachers mentioned that it is very difficult not to bond with the students and that she believes that this is due both to her psyche and the fact that she is not a teacher and has not learned to manage her emotions towards the students and her attitude towards them. Particularly she mentioned:

“...I want to help them in all aspects of their lives, and I can’t.”, “... we’re friends and so on... but I can’t get involved in their lives.”, “It can’t uh the moment they lose their job... affect me personally...”, “That’s what I have the most difficulty with. I’m bleeding heart.”. T5

Sub-theme five: teachers’ unpreparedness

Because they had not had official training in language education, instructors frequently felt unprepared. One volunteer teacher (T7) stated: *“ I’m not a teacher, so it’s not something I’ve studied... So that’s a difficulty from the beginning because there are techniques and I guess things that people who go to university learn.”*. Furthermore, locating and preparing relevant instructional materials took a lot of work outside of the classroom.

The absence of official state assistance posed another difficulty. A participant said:

“[...] because we see too often that the Greek state does not have the necessary reception classes at least for adult students. Or at the same time there are not many programs that are free of charge from the state. Everything that is done is either private initiatives or NGOs. But I think it makes sense to self-organize at such levels because people are also coming closer together and coming into a process of questioning things that they might have taken for granted.” T6

Volunteer-run programs frequently faced extra challenges as a result of this absence of institutional infrastructure.

Theme four: Changes instructors would like to be done in school

In the end, the teachers were asked for any suggestions, changes they would like to see in terms of students, teaching materials, equipment and the operation of the school in general. In their answers, although they said that the school is functioning quite well, they mentioned a number of recommendations.

To begin with, two of the teachers mentioned distance learning as a solution for students who miss classes. Provided of course that the infrastructure and equipment is in place which requires funding.

“...if they don't have the ability to come in, they can go into a platform and watch what they missed...”. T5

Another recommendation was in terms of cultural events. One teacher (T2) said that it would be nice if more events relating to different cultures were included in the Sunday School program. More specifically, they said that it would be great if the students' holidays, such as “Ramadan”, were celebrated, everyone would gather together at school. Other suggestions mentioned by volunteer teachers included changing the textbook they use to a more modern one, adding seminars especially for those whose regular profession is not teaching, and of course improving the facilities.

4.2. Discussion of the results

The teaching of Greek to adult migrants and refugees and their schooling in general is undoubtedly a major issue. This research sheds light on how volunteer teachers experience teaching Greek to migrants and refugees at the Sunday School for Migrants. Several issues emerged for discussion during the interviews concerning the motivation of the teachers, practical methods, difficulties and their lack of preparation due to their lack of training.

RQ1. How do Greek language instructors describe their experience instructing Greek to migrants and refugees?

Regarding volunteer teachers' experience while teaching migrants and refugees, it was found that their motivations are consistent with conceptions of social responsibility and compassion (Etherington, 2019). Their devotion is motivated by a desire to positively affect society and contribute to its well-being. Maintaining voluntary activities in demanding circumstances requires this internal desire. This finding is consistent with what Etherington (2019) found, that it may be immensely fulfilling to teach migrants and refugees; it gives one a tremendous feeling of purpose and accomplishment to see others succeed. In addition, other studies have shown that teachers frequently learn as much from their students as they do, expanding their own worldviews by learning about other cultures and viewpoints (Kourtis-Kazoullis et al., 2019). The research data demonstrate that volunteering offers substantial personal pleasure and emotional gains. This is a recurring topic in volunteerism research (Gorbuleva, 2018; Reasoner et al., 2018).

At this point it is worth mentioning that the fact that teaching in Sunday School for Migrants is carried out by volunteers and a percentage of them are not professional teachers is likely to

affect the teaching process and its outcome. On the one hand, it is possible that they do not know the Greek language perfectly, and on the other hand, as they themselves mention, they do not have the appropriate training to be able to cope perfectly with the demands of teaching. However, possibly the fact that it is not their profession, but they choose to do it voluntarily also gives the students a greater motivation to dedicate their Sunday to learning Greek. Perhaps they want to show their desire to learn the language (Rydell, 2018; Mirici, 2020) and to be able to actively participate in society in whatever way is available to them. Even if the teachers are not certified.

Another issue that emerged from teachers' responses is that non-formal educational environments may foster a familiar culture that meets intellectual and emotional demands, as seen by the strong feeling of community and support that exists between instructors and students (Macauley et al., 2023). This may play a major role in the accomplishment of these initiatives. Compared to formal education institutions, non-formal learning environments are frequently more adaptive and flexible (Macauley et al., 2023). Their adaptability enables them to better address the unique requirements of students who may have had disruptions in their education, such as those who are migrants or refugees. In contrast, because of standardized curriculum (Johnson & Majewska, 2022) and greater class numbers, formal educational institutions can occasionally be flexible and less able to meet the requirements of individual students.

One last finding that emerged from the research is that although the sample is small and there is only one male instructor, it is worth noting that during researcher's observation of some classes in the school and according to the information collected from the secretariat, the percentage of men seems to be smaller than that of women. In Southby and South's (2016) research, it is claimed to be different factors that prevent volunteers from offering their help. These factors may include socioeconomic position, home and childcare arrangements, sexual orientation, age, race, religion, and country.

RQ2. What methods of instruction do they use when teaching migrant/refugee students in Greek?

In reference to the teaching practices used by the teachers, the results of this research showed that they all try to respond and adapt the lessons to students' needs using different methods. As has been shown by other research, teaching students from many different cultural backgrounds requires a flexibility from the instructors (Karafylli & Maligkoudi, 2023). To extend it more, the students' varied demands (Karananou et al., 2022) need for adaptable and flexible educational methods. Effective learning requires teachers to be able to modify their classes to accommodate students with different levels of language skill. In order to engage students and

promote learning, instructors use a variety of hands-on and interactive strategies. This highlighted the significance of adaptive teaching strategies in non-formal education settings (Macauley, 2023). A recurring topic for both the teachers and the students is empowerment. The teachers promote a sense of agency and empowerment by allowing students to participate in decision-making processes (Nwankwo, 2014) and by supporting participatory learning. In addition to improving learning, this interactive method fosters a more inclusive and democratic learning environment.

Culturally responsive teaching, collaborative learning, critical pedagogy and differentiated instruction are some of the methods they use. These findings are consistent with other studies' findings (Shokouhi & Pashaie, 2015; Ebersole et al., 2016; Sleeter, 2018; Van Geel, 2019; Dimadi & Vitsou, 2020; Giroux, 2020). For instance, as part of extracurricular activities teachers also referred to demonstrations that they and students participate. Students may voice their thoughts and fight for their demands and rights (Giroux, 2020) by taking part in demonstrations. Their sense of agency and confidence may grow as a result of this empowerment. Additionally, students can gain leadership skills, including organization, negotiating, and public speaking by planning and taking part in demonstrations. Finally, they are encouraged to think critically about social issues (Giroux, 2020), comprehend differing points of view, and create well-informed opinions.

The materials used by volunteer teachers also play their part in the learning process. More specifically, they use a book made by migrants and refugees for learning Greek and additional materials of their own that they make themselves or find ready-made materials on the internet. In addition, they use their own media such as mobile phone, in particular the translator or video, pictures to explain difficult terms. It can be concluded that if there was the use of technology, for instance a projector, all this would be much easier (Reisdorf et al., 2020).

Additionally, a vital part of learning takes place in the classroom's sense of belonging and support. Students are encouraged to help each other during the lesson. The welcoming and stimulating environment (Dörnyei & Muir, 2019) that instructors work to establish encourages students to engage and makes them feel more at ease. Students are encouraged to participate actively in class and stick with their studies because of the supportive learning environment created by the mutual respect and pleasant relationships. According to Kourtis-Kazoullis, Gouvas, Oikonomakou, and Skourtou, (2019), such a friendly environment fosters participant rapport, trust, and cross-cultural communication. Finally, extracurricular activities such as festivals and celebrations are a valuable adjunct to the teaching process, offering more chances for cultural integration (Tokunaga, 2021) and language practice. In addition to assisting students in using their language abilities in authentic situations, these activities promote a feeling of connection and community (Tokunaga, 2021).

RQ3. In the context of their instruction, what are the main difficulties encountered by them?

According to the findings of the third question on the difficulties faced by teachers, there are several similarities with other studies (Sari & Yüce, 2020; Stathopoulou & Dassi, 2020; Kafritsa et al., 2021; Antoniadou et al., 2022). To begin with, as teachers stated, despite the successes, there are still a lot of obstacles to overcome, especially in light of the few resources and absence of official state backing (Kourachanis et al., 2019). The dependence on private initiatives and volunteer work highlights a serious policy vacuum in public education for adult migrants and refugees. The lack of institutional support and instructional materials that instructors frequently faced highlights the need for improved resources and formal institutions (Kourachanis et al., 2019) to assist language education programs. The lack of classrooms, computers, projectors make the process of learning more difficult. Reisdorf, Triwibowo, and Yankelevich (2020) support that lack of technology can have negative impact on students' progress.

The narratives from the volunteer teachers paint a picture of a vibrant and intricate learning environment where teachers and students must overcome a variety of obstacles. Teaching involves a lot of adjusting to the different demands and backgrounds of the students (Van Geel, 2019; Dimadi & Vitsou, 2020). Teachers use a variety of strategies to help students learn, but they frequently encounter challenges because they lack formal training (Zarampouka, 2018; Rodriguez et al., 2023) and require extra resources. The study reveals that volunteer educators require training and professional growth. Despite their great motivation and dedication, the teachers sometimes lacked official training in language instruction and teaching techniques. Offering chances for professional development (Kennedy, 2016) can boost volunteer teachers' efficacy and raise student achievement in the classroom. At this point it is worth mentioning that contrary to research showing that everybody needs training to be able to teach in multicultural classrooms (Zarampouka, 2018; Rodriguez et al., 2023), and other participants' stories, one of the teachers claimed that you don't need to have specialized knowledge to teach to these people. However, all the volunteers who are not real teachers stated that they are not qualified enough and need seminars to improve their abilities and learn teaching methods.

Another challenge related to teaching migrants and refugees is the different levels and correspondingly different needs of students (Mohammed, 2020). When there are classes where beginners and advanced students are together, it is very difficult for a teacher to cope. In the study of Stathopoulou and Dassi (2020), it is argued that it can be really challenging for migrants and refugees to understand and engage in educational activities because of their limited proficiency in the language of instruction. A common barrier for refugees and migrants is understanding the specialized language and syntax used in educational resources (Benseman,

2013). They may find it challenging to comprehend tests, do homework, and pay attention in class as a result.

Last but not least, it is also important to note that contrary to all the positive emotions created by offering help and creating the conditions for a better future for these vulnerable people, the psychological swallowing a volunteer can feel. It is hard not to be affected by the lives of these people while working with them. Volunteers frequently grow to have a strong feeling of empathy for the people they are serving. It might elicit powerful emotional reactions to hear firsthand stories of the hardships, tragedy, and resiliency faced by migrants and refugees. This result is evidenced by both this research and the studies conducted by other researchers (Gordon 2018; Mavratza et al., 2020; Willems et al., 2021). Training programs could assist volunteers in building resilience (Forbes & Fikretoglu, 2018) and coping mechanisms by preparing them for the emotional and psychological demands of their work.

RQ4. In light of the difficulties and experiences that they have noted, how may the efficacy of language instruction for refugees and migrants in Greece can be improved?

According to teachers, formal funding and recognition for volunteer-led educational activities is desperately needed (Kourachanis et al., 2019). Governments, universities, and volunteer organizations should work together to offer resources, institutional support, and training (Kourachanis et al., 2019). Moreover, it is important to provide professional development programs that will give volunteers the abilities and know-how needed to educate Greek to a wide range of students. Methods for teaching languages, cultural sensitivity, and approaches to resolving literacy difficulties ought to be covered.

Among the suggestions made by the volunteer teachers, distance learning or video recording was mentioned. As a result of the frequent absences of students due to work and the COVID-19 period, some teachers proposed online lessons as a solution. However, as research (Sadeghi, 2019; Alenezi et al., 2022; Zambon, 2022; Yilmaz Ince et al., 2022) has shown this can bring a number of negative effects, even though there are benefits for students since they will be able to watch the lessons afterwards and keep in touch. First, it is said to be for people who live in adverse circumstances and may not have the opportunity (Zambon, 2022). Secondly, because of the lack of equipment, inequalities (Yilmaz Ince et al., 2022) can be created. Finally, distance learning creates great difficulties for the teacher as they are not well prepared for this (Alenezi et al., 2022).

Other recommendations include increasing the frequency of classes and cultural events. Regarding the frequency of classes, while some say they would like the school to run more days, they could not support it due to work commitments (Southby et al., 2019). Instead, they would like to increase the number of volunteers. With regard to events, in the context of cultural exchange, there was a suggestion to celebrate, for instance, the students' holidays. This would certainly contribute to compassion cultivating, communication abilities and cross-cultural understanding as argued by Foronda (2018). Teachers claim that programs ought to keep emphasizing how crucial extracurricular activities are for fostering social integration. Support and funding for social gatherings, cultural events, and community-building initiatives can improve language instruction program's overall effectiveness.

In addition, several volunteer teachers stated the issue of space as mentioned above. There is a shortage and sometimes the conditions are not suitable since many different classes are forced to have lessons in a shared room together. The efficiency of instruction is restricted by the use of antiquated instructional materials and the absence of contemporary tools like computers and projectors. This is a serious flaw that must be fixed if education is to improve in quality. For example, the use of a projector and a computer (Reisdorf et al., 2020) would give them the opportunity to use more innovative teaching methods.

Overall, the results show that, despite major obstacles, adult migrants' and refugees' success with Greek language instruction may be attributed to the commitment and flexibility of volunteer teachers. In order to improve the efficacy of language instruction in this setting, this study emphasizes the necessity of ongoing support and resources for both teachers and students. It is evident how important these sessions are to students' life that they are motivated to study Greek for communication, social inclusion, or citizenship. Flexible and encouraging teaching methods are essential, as evidenced by the problems of inconsistent attendance and little time for assignments.

Conclusions

The main purpose of this research was to explore the teaching practices used by teachers of Greek language to migrants and refugees and the challenges they face in a self-organized school

staffed by volunteers. Through the teachers' accounts of their experience at the Sunday School for Migrants, it becomes clear that students differ in terms of age, country of origin, religion, educational background, and the length of stay in Greece.

Data gathered from volunteer teachers at the Sunday School for Migrants in Athens demonstrate the intricate and varied process of teaching Greek to adult refugees and migrants. To address the various requirements of their students, educators make use of technology, supplemental resources, peer assistance, and a variety of adaptive teaching techniques. The teachers' commitment and creative methods are vital in helping their pupils learn and integrate into the language, even in the face of major obstacles such as irregular attendance and the requirement for emotional support.

It is also notable that the educational system places a strong focus on social inclusion and community building. Students' general inclusion into society is facilitated by the Sunday School's participation format, which gives them a sense of empowerment and belonging. Other educational initiatives that promote migrants and refugees can benefit greatly from using this approach as a guide.

All in all, the Sunday School for Migrants in Athens, which uses a volunteer-based approach, exemplifies how volunteering may foster an environment that is advantageous to both instructors and pupils. Teachers receive professional advancement, personal fulfilment, and community participation while students have access to education, social inclusion, and personal empowerment. In addition to meeting the urgent educational requirements of migrants and refugees, this strategy promotes a more widespread climate of advocacy, understanding, and support among the community.

5. Limitations and further research

5.1. Limitations

First of all, since this school only operates on Sundays it makes the whole research process a great challenge. The time to get to know all the stakeholders, discuss what exactly would be done and when and to conduct the interview was very limited and therefore a good organization was needed by the researcher. In addition, the teachers were very busy, so it took some time for them to show the necessary trust and cooperation (Batlle & Carr, 2021).

Another problem is the issue of the subjectivity of the researcher. Subjectivity and prejudices carried into the research process by researcher may have an impact on the gathering, analyzing, and interpreting of data (Cruz, 2015). To reduce prejudice and guarantee the validity of the research findings, it is important to retain reflexivity (Cruz, 2015) and awareness of one's own opinions.

Last but not least, it is difficult to interpret qualitative data since it requires deciphering participant narratives and looking for patterns and themes (Castleberry & Nolen, 2018). To guarantee the validity and trustworthiness of the results, researchers need to be careful with how they interpret the data and take other possibilities into account.

If time was available, as the time given is extremely short, interviews would also be conducted with the students so that there would be a larger sample and a more in-depth view. Provided again that the students would agree to sign a consent form as the secretariat indicated that this could not be guaranteed and perhaps ultimately the data could not be included in the paper. It would therefore be necessary to carry out further research in the Sunday School for Migrants giving more light on exactly how teaching is carried out and what difficulties arise for all. Finally, interviews with other volunteer teachers in other volunteer schools for migrants and refugees in Greece would also be very useful.

5.2. Further research

Building on the findings and limitations of this research, future research could explore several areas to deepen the understanding of language education for migrants and refugees. To extend it more, first, comparative investigations between various formal and non-formal learning environments in various Greek areas and other nations could be conducted. This would contribute to a more universal framework for language instruction in a variety of circumstances by assisting in the identification of common difficulties and successful strategies. Also, the viewpoints of the students themselves to have a deeper comprehension of the educational process could be included. The experiences, difficulties, and effects of language instruction on students' inclusion and day-to-day life might all be investigated through research. Additionally, long-term research to monitor the development and results of language learning initiatives throughout time could be conducted. This would shed light on the long-term viability and effects of various instructional strategies and educational frameworks. Finally, the more general inclusion results linked to language learning, including employment, social engagement, and psychological health could be examined. A more comprehensive and successful educational program may be designed with an awareness of the relationship between language competency and overall inclusion.

Concluding remarks

These results have important implications for the way in which the teaching of Greek language to adult migrants and refugees is carried out in a self-organized school in Greece. They offer a thorough understanding of how the volunteer teachers teach, their experience, their methods and the difficulties they face and provide suggestions on how the whole project could be improved. Teachers can improve the effectiveness of language teaching in cultural contexts provided that it keeps pace with the necessary material, educational and financial resources and the evolving needs of the adult migrant and refugee learner.

In summary, this research aims to advance the field of language teaching in multicultural environments by demonstrating a number of methods that help inclusion and a sense of empowerment, teamwork, cooperation, and at the same time, a number of challenges that a teacher has to face while demonstrating some suggestions that will possibly bring a solution to most if not all of them. Undoubtedly it is not the seminars, the equipment, the financial resources in general that will bring about change but rather the ways in which they are used. In modern educational environments the learner must be the focus of attention and their best interest must be seen as the starting point for current and future teaching practices.

References

- Alenezi, E., Alfadley, A. A., Alenezi, D. F., & Alenezi, Y. H. (2022). The Sudden Shift to Distance Learning: Challenges Facing Teachers. *Journal of Education and Learning, 11*(3), 14-26.
- Al-Zu'be, A. F. M. (2013). The difference between the learner-centred approach and the teacher-centred approach in teaching English as a foreign language. *Educational research international, 2*(2), 24-31.
- Antoniadou, E., Palaiologou, N., & Karanikola, Z. (2022). Teaching refugee children: Challenges teachers face. *Studies in Teacher Education, 71*, 311-328.
- Battle, I. C., & Carr, S. (2021). Trust and relationships in qualitative research: a critical reflection on how we can value time. In *Temporality in Qualitative Inquiry* (pp. 158-171). Routledge.
- Benseman, J.(2013). Adult refugee learners with limited literacy: Needs and effective responses. *Refuge, 30*, 93.
- Bezati, T., & Theodosopoulou, M. (2006). Objectives of intercultural education and the role of adult education. In *Proceedings of the Panhellenic Scientific Conference with International Participation " Lifelong Learning for Growth, Employment and Social Cohesion"*, Volos, 31st March (pp. 181-186).
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology, 3*(2), 77-101.
- Brinia, V., Petala, K., & Kontea, A. (2021). The art of learning the Greek language by adult refugees and immigrants. *International Journal of Teaching and Case Studies, 12*(1), 75-104.
- Buchs, C., & Maradan, M. (2021). Fostering equity in a multicultural and multilingual classroom through cooperative learning. *Intercultural Education, 32*(4), 401-416.

- Castleberry, A., & Nolen, A. (2018). Thematic analysis of qualitative research data: Is it as easy as it sounds?. *Currents in pharmacy teaching and learning*, 10(6), 807-815.
- Clandinin, D. J. (2022). *Engaging in narrative inquiry*. Routledge.
- Clandinin, D. J., & Caine, V. (2013). Narrative inquiry. In *Reviewing qualitative research in the social sciences* (pp. 166-179). Routledge.
- Coleman, P. (2022). Validity and reliability within qualitative research for the caring sciences. *International Journal of Caring Sciences*, 14(3), 2041-2045.
- Connelly, F. M., & Clandinin, D. J. (1990). Stories of experience and narrative inquiry. *Educational researcher*, 19(5), 2-14.
- Cook, V. (2016). *Second language learning and language teaching*. Routledge.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design. Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Crul, M., Lelie, F., Biner, Ö., Bunar, N., Keskiner, E., Kokkali, I., Schneider, J., & Shuayb, M. (2019). How the different policies and school systems affect the inclusion of Syrian refugee children in Sweden, Germany, Greece, Lebanon and Turkey. *Comparative Migration Studies*, 7(1), 1-20.
- Cruz, L. (2015). Self-reflexivity as an ethical instrument to give full play to our explicit and implicit subjectivity as qualitative researchers. *The Qualitative Report*, 20(10), 1723-1735.
- Cummins, J. (2000). Bilingualism, empowerment, and transformative pedagogy. *The power of two languages*, 9-19.
- Damelang, A., & Kosyakova, Y. (2021). To work or to study? Postmigration educational investments of adult refugees in Germany—Evidence from a choice experiment. *Research in Social Stratification and Mobility*, 73, 100610.
- de Almeida, A. F., Ribeiro, C., Couceiro-Figueira, A. P., Di Fabio, A., Er, E., Palazzeschi, L., ... & Yenel, K. (2019). Building a better world for all children: Toolkit for social

- inclusion of migrant or refugee students in schools – Output of the international project "Lend a Hand". In *EDULEARN19 Proceedings* (pp. 10339-10346). IATED.
- Dimadi, S., & Vitsou, M. (2020). Exploring the impact of blending differentiated instruction with linguistically appropriate practice towards a culturally and linguistically responsive pedagogy: An action research in a reception class. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 6, 159-208.
- Dörnyei, Z., & Muir, C. (2019). Creating a motivating classroom environment. *Second handbook of English language teaching*, 719-736.
- Ebersole, M., Kanahale-Mossman, H., & Kawakami, A. (2016). Culturally Responsive Teaching: Examining Teachers' Understandings and Perspectives. *Journal of Education and Training Studies*, 4(2), 97-104.
- Etherington, M. S. (2019). Volunteer teachers working together: a refugee support group case study.
- Etikan, I., & Bala, K. (2017). Sampling and sampling methods. *Biometrics & Biostatistics International Journal*, 5(6), 00149.
- Farnsworth, B. (2019, June 11). Qualitative vs Quantitative research- what is the difference? *iMotions*. <https://imotions.com/blog/qualitative-vs-quantitative-research/>.
- Ferguson-Patrick, K., & Jolliffe, W. (2018). *Cooperative learning for intercultural classrooms: Case studies for inclusive pedagogy*. Routledge.
- Forbes, S., & Fikretoglu, D. (2018). Building resilience: The conceptual basis and research evidence for resilience training programs. *Review of General Psychology*, 22(4), 452-468.
- Foronda, C. L., Baptiste, D. L., Pfaff, T., Velez, R., Reinholdt, M., Sanchez, M., & Hudson, K. W. (2018). Cultural competency and cultural humility in simulation-based education: An integrative review. *Clinical Simulation in Nursing*, 15, 42-60.
- Giavrimis, P., & Dimitriadou, S. (2023). Interculturality in Greek Education. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 10(3), 72-88.
- Giroux, H. A. (2020). The curse of totalitarianism and the challenge of critical pedagogy. *Chowanna*, 54 (1), 1-22.

- Gkaintartzi, A., Mouti, A., & Papapostolou, A. (2021). Chapter four language education for refugees and migrants in the Greek context: The stories of language teachers in formal and non-formal educational. In *Challenges and Initiatives in Refugee Education: The Case of Greece* (p. 57).
- Glock, S., Kovacs, C., & Pit-ten Cate, I. (2019). Teachers' attitudes towards ethnic minority students: Effects of schools' cultural diversity. *British Journal of Educational Psychology*, 89(4), 616-634
- Gorbuleva, M. S. (2018). Volunteerism as indicator of social, economic and emotional wellbeing. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*.
- Gordon, S. (2018). The experience within: an exploration of the conditions that promote feelings of confidence and competence amongst volunteer ESOL teachers.
- Goodwin, D., Mays, N., & Pope, C. (2020). Ethical issues in qualitative research. In C. Pope, & N. Mays (Eds.), *Qualitative research in health care* (pp. 27-41). Wiley Blackwell.
- Hammersley, M. (2012). *What is qualitative research?* (p. 144). Bloomsbury Academic.
- Haznedar, B., Peyton, J. K., & Young-Scholten, M. (2018). Teaching adult migrants: A focus on the languages they speak. *Critical multilingualism studies*, 6(1), 155-183.
- Hennink, M., Hutter, I., & Bailey, A. (2020). *Qualitative research methods*. Sage.
- Hinchey, P. (2004). Becoming a critical educator . Defining a classroom identity, designing a critical pedagogy. (pp. 3-44) Peter Lang.
- Janta, B., & Harte, E. (2016). Education of Migrant Children: Education Policy Responses for the Inclusion of Migrant Children in Europe. Research Report. Rand Europe.
- Johnson, M., & Majewska, D. (2022). Formal, Non-Formal, and Informal Learning: What Are They, and How Can We Research Them? Research Report. *Cambridge University Press & Assessment*.
- Kafritsa, V., Anagnou, E., & Fragoulis, I. (2021). Educational needs of adult refugees' educators: A Greek case study. *Education Quarterly Reviews*, 4(1).
- Kalogeraki, S. (2018). Volunteering for refugees and asylum seekers in Greece. *Solidarity in Europe: Citizens' Responses in Times of Crisis*, 169-194.

- Kantzou, V., Manoli, P., Mouti, A., & Papadopoulou, M. (2017). Language education for refugees and migrants: Multiple case studies from the Greek context. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 3, 18-34.
- Kantzou, V., & Vasileiadi, M. D. (2021). On using languages other than the target one in L2 adult language education: Teachers' views and practices in modern Greek classrooms. *Journal of Language and Education*, 7(2 (26)), 155-174.
- Karafylli, M., & Maligkoudi, C. (2023). Educators' perspectives on translanguaging schoolscape and language education for refugee students in Greek educational settings. *Education Inquiry*, 14(3), 306-335.
- Karananou K., Rousoulioti Th. & Kontoulis K. (2023). Multicultural Approaches to Non-Intercultural Schools: Philologist's Views and Attitudes in Mixed Classes in the center of Athens. Στο A.-M. Sougari & V. Bardzokas (eds.), 24th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics - Selected Papers. Thessaloniki: School of English, Aristotle University of Thessaloniki, [420-43
- Karanikola, Z., & Palaiologou, N. (2021). Refugees and adult education: A thematic analysis on UNESCO's latest recommendations. *Andragoške studije*, (1), 57-74.
- Kekia, A. M. (2022). Teaching Greek as a Second Language to Adults of Refugee and Immigrant Backgrounds: The Case of the 'Basic Communication Skills' Program.
- Kennedy, M. M. (2016). How does professional development improve teaching?. *Review of educational research*, 86(4), 945-980.
- Klepper, H. (1996). Mandatory rights and compulsory education. *Law & Philosophy*, 15, 149.
- Kloubert, T., & Hoggan, C. (2021). Migrants and the labor market: The role and tasks of adult education. *Adult Learning*, 32(1), 29-39.
- Kourachanis, N., Lalioti, V., & Venieris, D. (2019). Social policies and solidarity during the Greek Crisis. *Social Policy & Administration*, 53(5), 678-692.
- Kourtis-Kazoullis, V., Gouvias, D., Oikonomakou, M., & Skourtou, E. (2019). The Creation of a Community of Language Learning, Empowerment, and Agency for Refugees in Rhodes, Greece. *Handbook of Theory and Research in Cultural Studies and Education*, 1-21.

- Lightbown, P. M. (2000). Anniversary article. Classroom SLA research and second language teaching. *Applied linguistics*, 21(4), 431-462.
- Macauley, M., Duvekot, R., & Berthier, Y. J. (2023). Non-formal and Informal Learning: A Gateway to Lifelong Learning for All. The Case of Migrants and Refugees. In *Third International Handbook of Lifelong Learning* (pp. 1-25). Cham: Springer International Publishing.
- Magos, K., & Margaroni, M. (2018). The importance of educating refugees. *Global education review*, 5(4), 1-6.
- Mavratza, T., Fasoï, G., Missouridou, E., & Apostolara, P. (2020). Compassion satisfaction and compassion fatigue in health professionals working with refugees and migrants. *Archives of Hellenic Medicine/Arheia Ellenikes Iatrikes*, 37(6).
- McLaren, P. (2023). Critical pedagogy: A look at the major concepts. In *The critical pedagogy reader* (pp. 75-97). Routledge.
- Merriam, S. B. (1995). N of 1?: Issues of Validity and Reliability in. *PAACE Journal of lifelong learning*, 4, 51-60.
- Mirici, İ. H. (2020). The needs of adult immigrants in Europe for social inclusion through language education. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16(2), 552-564.
- Mogli, M. (2023). Adult refugees learning Greek as L2 for social inclusion in non-formal educational settings: The case of Volos Immigrant Center. *European Journal of Applied Linguistics Studies*, 6(2).
- Mohammed, M. (2022). A study of the challenges faced by students who identify as refugees who have experienced interrupted education and trauma.
- Moravcsik, A. (2020). *Transparency in qualitative research*. London: SAGE Publications Limited.
- Murray, J. S. (2019). War and conflict: addressing the psychosocial needs of child refugees. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 40(1), 3-18.
- Nathan, S., Newman, C., & Lancaster, K. (2019). Qualitative interviewing.
- Nusche, D. (2009). What works in migrant education?: A review of evidence and policy options.

- Nwankwo, I. N. (2014). Students' participation in decision making and its implications for educational leadership. *JETERAPS: Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 5(3), 362-367.
- O'Donnell, A. W., Stuart, J., & O'Donnell, K. J. (2020). The long-term financial and psychological resettlement outcomes of pre-migration trauma and post-settlement difficulties in resettled refugees. *Social Science & Medicine*, 262, 113246.
- Papapostolou, A., & Mouti, A. (2020). Implementing an innovative curriculum for young refugees in a non-formal educational setting in Greece. In *Book of Proceedings* (p. 544).
- Pepper, C., & Wildy, H. (2009). Using narratives as a research strategy. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 18-26.
- Piller, I. (2016). The subordination of linguistic diversity. *Linguistic diversity and social justice. An introduction to applied linguistics* (pp. 31-63). *Oxford scholarship online*. DOI:10.1093/acprof:oso/9780199937240.001.000
- Ramanaik, S., Collumbien, M., Prakash, R., Howard-Merrill, L., Thalinja, R., Javalkar, P., ... & Bhattacharjee, P. (2018). Education, poverty and "purity" in the context of adolescent girls' secondary school retention and dropout: A qualitative study from Karnataka, southern India. *PLoS One*, 13(9), e0202470.
- Reasoner, K., Desai, M. J., & Lee, D. H. (2018). A helping hand: the case for volunteerism. *The Journal of hand surgery*, 43(10), 941-944.
- Reisdorf, B. C., Triwibowo, W., & Yankelevich, A. (2020). Laptop or bust: How lack of technology affects student achievement. *American Behavioral Scientist*, 64(7), 927-949.
- Rodriguez, D., Omidire, M. F., & Anyosa, M. S. (2023). Pedagogical multicultural communities in teacher preparation. *International Education Journal: Comparative Perspectives*, 22(1), 58-73.
- Roque, T., Aiazzi, E., Smart, C., Topouzova, S., & Touzet, C. (2018). Financial support is not enough! Barriers in access to higher education of refugee and displaced students: Lessons from the experience of the Oxford students Refugee Campaign. In *Strategies, policies, and directions for refugee education* (Vol. 13, pp. 219-234). Emerald Publishing Limited.

- Roth, W. (2018). Volunteers Change the Lives of Refugees and the Entire Society. *Refugees and Migrants in Law and Policy: Challenges and Opportunities for Global Civic Education*, 771-801.
- Russell, D. (2015, September 18). *Inductive and deductive research approaches*. [video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=QB41z6_mUxk.
- Rydell, M. (2018). Being 'a competent language user' in a world of Others—Adult migrants' perceptions and constructions of communicative competence. *Linguistics and education*, 45, 101-109.
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: Advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.
- Sandhya, S. (2024). *Displaced: Refugees, Trauma, and Integration Within Nations*. Oxford University Press.
- Sari, M. H., & Yüce, E. (2020). Problems experienced in classrooms with students from different cultures. *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 13(2), 90-100.
- Sengupta, E., Reshef, S., & Blessinger, P. (2019). Creating a borderless world of education for refugees. In *Language, teaching, and pedagogy for refugee education* (Vol. 15, pp. 181-191). Emerald Publishing Limited.
- Sierra, F. C. (1995). Foreign language teaching methods: Some issues and new moves. *Encuentro: revista de investigación e innovación en la clase de idiomas*, 8, 110-132.
- Sim, J. (1998). Collecting and analysing qualitative data: issues raised by the focus group. *Journal of advanced nursing*, 28(2), 345-352.
- Shokouhi, M., & Pashaie, F. (2015). Critical pedagogy and its realization in classroom context. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 2(3), 204-210.
- Sleeter, C. (2018). A framework to improve teaching in multicultural contexts. *Education and Self Development*, 13(1), 43-54.
- Southby, K., & South, J. (2016). Volunteering, inequalities and barriers to volunteering: a rapid evidence review.

- Southby, K., South, J., & Bagnall, A. M. (2019). A rapid review of barriers to volunteering for potentially disadvantaged groups and implications for health inequalities. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30, 907-920.
- Staats, C. (2016). Understanding implicit bias: What educators should know. *American Educator*, 39(4), 29.
- Stathopoulou, M., & Dassi, P. (2020). Teaching Languages to Students from Refugee and Migrant Backgrounds around Europe: Exploring Difficulties and Teachers' Beliefs. *International Online Journal of Education and Teaching*, 7(1), 60-82.
- Stevenson, A., & Beck, S. (2017). Migrant students' emergent conscientization through critical, socioculturally responsive literacy pedagogy. *Journal of Literacy Research*, 49(2), 240-272.
- Sveen, S., Anthun, K. S., Batt-Rawden, K. B., & Tingvold, L. (2023). Immigrants' experiences of volunteering; A meta-ethnography. *Nonprofit and voluntary sector quarterly*, 52(3), 569-588.
- Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. *The SAGE handbook of qualitative research in psychology*, 2, 17-37.
- Tissot, A., & Zimmer, J. (2021). Obstacles to Accessing Integration Courses: Everyday experiences of female refugees with small children.
- Tokunaga, T. (2021). Co-Creating Ibasho at a Part-Time High School in Tokyo: Affirming Immigrant Students' Lives through Extracurricular Activities. *Educational Studies in Japan*, 15, 27-39.
- Tracy, S. J. (2019). *Qualitative research methods: Collecting evidence, crafting analysis, communicating impact*. John Wiley & Sons.
- UNHCR (United Nations High Commission for Refugees). *Access to education*. <https://help.unhcr.org/greece/living-in-greece/access-to-education/>
- UNHCR (United Nations High Commission for Refugees). (2019). *Stepping up. Refugee education in crisis*. <https://www.unhcr.org/steppingup/>
- United Nations, *The foundation of International Human Rights Law, 1948*, udhr. Pdf, available at <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/udhr.pdf> [accessed 28 January 2022].

- Van Geel, M., Keuning, T., Frèrejean, J., Dolmans, D., van Merriënboer, J., & Visscher, A. J. (2019). Capturing the complexity of differentiated instruction. *School effectiveness and school improvement*, 30(1), 51-67.
- Vitsou, M., & Kamaretsou, A. (2020). Enhancing peer relationships in a class of refugee children through drama in education: An action research. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(2), 337-354.
- Willems, R. C. W. J., Drossaert, C. H. C., Vuijk, P., & Bohlmeijer, E. T. (2021). Mental wellbeing in crisis line volunteers: understanding emotional impact of the work, challenges and resources. A qualitative study. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, 16(1), 1986920.
- Xirouchakis, M. (2019). *The contribution of adult education to the empowerment of adult refugees on the island of Leros* [Doctoral dissertation, Diploma thesis, Hellenic Open University].
- Yilmaz Ince, E., Kabul, N., & Kabul, A. (2022). Inequality of Opportunity in Distance Education during the Pandemic Process. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 21(1), 68-79.
- Yurtsever, A., & Özel, D. (2021). The role of cultural awareness in the EFL classroom. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(1), 102-132.
- Zafirova-Malcheva, T., Antonova, A., Stamenkova, R., Nikolova, N., & Mihnev, P. (2022). Inclusive potential of learning scenarios: Extracting criteria for evaluation. In *INTED2022 Proceedings* (pp. 6101-6110). IATED.
- Zambon, M. (2022). *COVID-19 and non-formal education: the challenge of humanitarian organizations in Greece during the pandemic*. [Netherlands]:[publisher not identified].
- Zarampouka, A. (2018). The Integration of Refugees into the Educational System of Greece. *The case of*.
- Zhao, L. (2015). The influence of learners' motivation and attitudes on second language teaching. *Theory and Practice in Language Studies*, 5(11), 2333.

Appendices

Appendix A: Teachers' interview protocol

Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας.

- 1. How do Greek language instructors describe their experience instructing Greek to migrants and refugees?

A. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών διδάσκοντας Ελληνικά. Πώς το βιώνετε?

B. Ποιοι είναι οι μαθητές σας?

Γ. Ποιες είναι οι ανάγκες τους?

Δ. Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας?

- 2. What methods of instruction do they use when teaching migrant/refugee students in Greek?

A. Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε, όταν διδάσκετε σε πρόσφυγες ή/και μετανάστες?

B. Διδάσκετε όλες τις δεξιότητες (κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου)?

Γ. Εκτός από τα μαθήματα, διοργανώνονται και εκδηλώσεις? Με ποιο σκοπό?

- 3. In the context of their instruction, what are the main difficulties encountered by them?

A. Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε.

B. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες κατά τη διδασκαλία σε μαθητές με προσφυγικό ή/και μεταναστευτικό υπόβαθρο; Αν ναι, ποιες είναι αυτές;

Γ. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό? Αν ναι, ποιες είναι αυτές; Είναι κατάλληλο για τους μαθητές σας;

Δ. Το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

- 4. In light of the difficulties and experiences that they have noted, how may the efficacy of language instruction for refugees and migrants in Greece can be improved?

A. Γενικά από την εμπειρία σας εδώ, θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό;

B. Η αλλαγή αφορά τους μαθητές σας και ως προς τι;

Γ. Η αλλαγή αφορά τους διδάσκοντες και τι θα επιθυμούσατε να αλλάξει;

Δ. Όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου ποιες αλλαγές θα προτεινάτε;

Ευχαριστώ πολύ για την συνεργασία και τον χρόνο σας.

Appendix B: Teachers' interview consent form

Participant Consent Form

Title of Research: Narratives of Greek Language Teachers Working with Refugees and Migrants: Exploring Practices and Challenges

Researcher: Kontogeorgou Vasiliki, Master's Degree Candidate

Institution: Hellenic Open University

Introduction: You are invited to participate in a research research exploring the experiences and perspectives of Greek language teachers working with refugees and migrants. Your participation in this research is voluntary, and this form provides information about the research to help you make an informed decision about whether to participate.

Purpose of the Research: The purpose of this research is to gain insights into the practices, challenges, and perspectives of Greek language teachers in teaching Greek to refugees and migrants. By sharing your experiences and perspectives, you will contribute valuable information that can inform the development of more effective language teaching programs and policies.

Procedure: If you agree to participate in this research, you will be invited to take part in a semi-structured interview with the researcher. The interview will last approximately 20-30' and will be audio-recorded for accuracy. You will have the opportunity to discuss your experiences, practices, and challenges as a Greek language teacher working with refugees and migrants.

Your participation in the interview is voluntary, and you may choose to withdraw from the research at any time without consequence.

Confidentiality: Your identity and any personal information shared during the interview will be kept confidential. All data collected will be anonymized and stored securely in accordance with data protection regulations. Only the researcher and authorized personnel will have access to the data, and it will be used solely for the purposes of this research research.

Risks and Benefits: Participating in this research does not involve any risks. If you experience discomfort or emotional stress when discussing your experiences, you will be free to skip any questions or topics that you do not wish to discuss. The benefits of participating in this research include contributing to the advancement of knowledge in the field of language education and helping to improve language teaching practices for refugees and migrants.

Voluntary Participation: Participation in this research is entirely voluntary, and you have the right to withdraw at any time without consequence. Your decision to participate or not participate will not affect your relationship with the researcher or any organization with which you are affiliated.

Contact Information: If you have any questions or concerns about the research, you may contact the researcher at std519768@ac.eap.gr, at any time.

Consent: I have read and understand the information provided in this consent form. I have had the opportunity to ask questions and have received satisfactory answers. I voluntarily agree to participate in this research research and understand that I may withdraw at any time without consequence.

Participant Name: _____

Participant Signature: _____

Date: _____

Appendix C: Teachers' interview transcripts

*Note: **I:** Interviewer & **T1/2/3/4/5/6/7/8/9/10:** Teacher 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10

Teacher 1

I: Καλημέρα σας ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτητών στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε Πρόσφυγες και Μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου πείτε γενικά την εμπειρία σας στο κυριακάτικο σχολείο μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T1: Καλημέρα. Εε Είμαι στο κυριακάτικο σχολείο εδώ και 3 χρόνια. Εε είναι μια συναρπαστική εμπειρία. Εε.. Ήταν στην αρχή πολύ δύσκολα. Κυρίως όταν έχεις να μάθεις ελληνικά σε εε... πρόσφυγες και μετανάστες που δεν γνωρίζουνε καθόλου ή που εε η εκπαίδευση που έχουνε λάβει στη χώρα τους ήτανε στις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Αυτό είναι πολύ δύσκολο. Εεε αλλά είναι μια συναρπαστική εμπειρία, όπως είπα γιατί οι άνθρωποι αυτοί θέλουν πάρα πολύ να μάθουνε γιατί γίνεται τις Κυριακές που είναι οι μοναδικές μέρες που έχουνε ελεύθερο χρόνο και γιατί πραγματικά το αντιμετωπίζουνε όπως ήτανε, είναι η Κυριακή για κάποιους από μας στο μυαλό μας εε μια γιορτινή μέρα που αποφασίζουνε να την αφιερώσουνε για τον εαυτό τους, για να μπορέσουνε να έρθουνε πιο κοντά στην ελληνική γλώσσα και να μπορούνε πιο εύκολα να είναι πιο εύκολη η ζωή τους εδώ.

I: Εε οι ανάγκες τους ποιες είναι? Δηλαδή για ποιο λόγο έρχονται στο Κυριακάτικο σχολείο;

T1: Οι περισσότεροι για να μπορούνε να επικοινωνούν. Εεε δυστυχώς ένα μεγάλο μέρος απασχολείται σε εργασίες όπου δεν έχουνε τη δυνατότητα να μιλάνε ελληνικά. Εεεε με άσχημες συνθήκες εργασίας και μερικές φορές οι συναναστροφή τους στον πολύ λίγο ελεύθερο χρόνο που έρχονται είναι με ομόγλωσσούς τους, με ομοεθνείς τους, με αποτέλεσμα να μην έχουνε τη δυνατότητα να μιλάνε καλά ελληνικά, αλλά και αυτοί που μιλάνε σε καλύτερο επίπεδο, δεν γνωρίζουνε να γράφουνε και να διαβάζουνε. Είναι αξιοθαύμαστη η προσπάθεια που έχουν κάνει μόνοι τους αυτοί που είναι πολλά χρόνια μέχρι να έρθουν εδώ και έχουνε την εε θέληση να μάθουνε να γράφουνε και να μιλάνε σωστά.

I: Εε προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας?

T1: Εε το μάθημα στο Κυριακάτικο σχολείο γίνεται ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών. Τα τμήματα δηλαδή χωρίζονται ανάλογα με το τμήμα με το επίπεδο των μαθητών. Και επειδή κάθε σχολική χρονιά εε... έχουμε τους... εε ένα τμήμα με τους ίδιους μαθητές. Γι αυτό είναι προσαρμοσμένο στο επίπεδο που βρίσκεται το συγκεκριμένο τμήμα και βεβαίως ναι φυσικά

στο εε στο επίπεδο των μαθητών μας, του κάθε μαθητή μας ξεχωριστά στις ανάγκες του κάθε μαθητή μας ξεχωριστά. Προσπαθούμε να υπάρχει εε... ένα ίδιο επίπεδο... στην... και υπάρχει στα τμήματα.

I: Οι μαθητές ... Υπάρχουν μάλλον μαθητές που έχουν παρακολουθήσει σε κάποιο ελληνικό σχολείο ή όχι όλοι ως επί το πλείστον μόνοι τους?

T1: Στα 3 χρόνια που κάνω μάθημα εγώ δεν είχα κάποιον μαθητή που να έχει παρακολουθήσει σε ανοιχτό σχολείο, είχα μόνο κάποιον μαθητή στο τμήμα τώρα που κάνω μάθημα, εε... ο οποίος είχε πάρει κάποια μαθήματα από το πανεπιστήμιο στη Θεσσαλονίκη εε... που... λειτουργούνε τμήματα για εε μετανάστες και πρόσφυγες, δηλαδή υπάρχουνε τμήματα ελληνικών πολύ λίγα, όχι όμως σε πανεπιστημιακού επιπέδου.

I: Κατάλαβα. Εεε εσείς ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες;

T1: Εξαρτάται εε...

I: Δηλαδή διδάσκετε ας πούμε όλες τις δεξιότητες στον προφορικό και γραπτό λόγο?

T1: Ναι ναι

I: Κατανόηση και εεε...

T1: Ναι ναι όλες όλες...

I: Πώς περίπου? Μιλήστε μου γι αυτό, τι κάνετε μέσα στο μάθημα; Ας πούμε στο γραπτό λόγο...

T1: Λέω πάλι ότι είναι διαφορετικό όταν διδάσκεις σε μια τάξη που δεν γνωρίζουνε καθόλου ελληνικά... τότε εε... προσπαθούμε... προσπαθούμε να διδάξουμε όπως τα πρώτα... τις πρώτες τάξεις εε... του δημοτικού και το γραπτό και τον προφορικό λόγο μαζί... δηλαδή γράμματα στα πρώτα... στην πρώτη χρονιά που είχα τμήμα που δεν γνώριζαν καθόλου ελληνικά, γράμματα, συλλαβές, προφορικός και γραπτός λόγος μαζί. Εεε... και μμ... ακούνε ακούγανε τις συλλαβές και διαβάζανε παράλληλα. Εεε... στις μεγαλύτερες τάξεις αυτό που βοηθάει πάρα πολύ είναι ότι εε... αλλά και στις μικρότερες είναι ότι έχουμε εε... κάποιο εκπαιδευτικό υλικό, το χρησιμοποιούμε σαν οδηγό και παράλληλα επιλέγουμε βιβλίο το προτιμάν και όλες τις μεγαλύτερες τάξεις που... έχει ακουστικό λόγο, προφορικό λόγο και γραπτό λόγο. Εε... προσαρμοσμένο... Προσαρμοσμένα λοιπόν τα ελληνικά, περίπου όπως τα αντίστοιχα διπλώματα των ελληνικών εε... με βιβλία που έχουν αυτή την κατεύθυνση, δηλαδή έχουν ένα ακουστικό κείμενο, αναπτύσσουνε το γραπτό λόγο γράφοντας κάθε φορά κάποιο θέμα από αυτό που έχουμε διδαχθεί και παράλληλα γραμματική και συντακτικό μέσα από τα κείμενα.

I: Το βιβλίο αυτό που μου αναφέρατε είναι κάποιο βιβλίο που το φτιάχνει το σχολείο ή είναι ένα βιβλίο εκμάθησης ελληνικής γλώσσας;

T1: Τα... στις πρώτες τάξεις χρησιμοποιούμε κάποια... εε... κάποιο έντυπο υλικό που μας έχει δοθεί από το σχολείο, δεν είναι κάτι εε... δύσκολο ή κάτι εξειδικευμένο... είναι μία εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας με σύνθετους τρόπους... δηλ...εε... όπως εε... έχουν βιώσει, έχουν διδάξει πολλά χρόνια ότι μπορεί πιο εύκολα να γίνει κατανοητό. Εεε στις μεγαλύτερες, στα πιο προχωρημένα επίπεδα έχουμε επιλέξει με συμφωνία με τους μαθητές και αφού το έχουνε δει κι εκείνοι, βιβλίο και... χρησιμοποιούμε κάποιο βιβλίο. Στο δικό μου το τμήμα παραδείγματος χάρη φέτος εε... επειδή οι μαθητές μου ήτανε και από πέρσι είδαμε 2,3 εε βιβλία που κυκλοφορούνε στη... στον εκπαιδευτικό χώρο, διαλέξαμε μαζί τα κοίταξαν κι εκείνοι και επιλέξαμε ένα μαζί και αυτό... με αυτό προχωράμε. Παράλληλα, όμως εε χρησιμοποιούμε και ασκήσεις και άλλο υλικό που τις φτιάχνουμε εμείς.

I: Ωραία. Εε όσον αφορά τους μαθητές εε έχουν αποκλειστική συνεργασία με τον καθηγητή ή και μεταξύ τους κάτι και μεταξύ τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος?

T1: Και μεταξύ τους και κάτι που και οι... Ποτέ δεν είμαστε ένας μόνος στο τμήμα είμαστε από 2 εκπαιδευτές και περισσότεροι... πολλές φορές έρχονται και από τα δικά σας τα προγράμματα οι φοιτητές που μένουν αρκετό χρονικό διάστημα, δηλαδή μπορεί να μένουν 2 ή 3 μήνες και συμβάλουν και εκείνοι πάρα πολύ και με την διάθεση και με τις γνώσεις που έχουνε. Εε... και... άλλα συνεργάζονται πολύ και μεταξύ τους. Κυρίως αυτοί που έρχονται για δεύτερη ή τρίτη χρονιά.

I: Βοηθάει αυτό πιστεύετε;

T1: Ναι πάρα πολύ. Γιατί θα πρέπει να ξέρετε ότι εδώ είναι μόνο τμήματα ενηλίκων και... βοηθάει πάρα πολύ γιατί εε πολλές φορές αντιμετωπίζουνε τα ίδια προβλήματα στην εε στην εε εκμάθηση της συγκεκριμένης γλώσσας, όπως παραδείγματος χάριν, το ότι δεν εε για όλες τις εε εθνικότητες είναι δύσκολο η χρήση των άρθρων. Ενώ μιλάνε λοιπόν πολύ καλά ελληνικά εε δεν γνωρίζουνε τα άρθρα και βοηθάει ο ένας τον άλλον, διορθώνει ο ένας τον άλλο.

I: Εε Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις? Με ποιο σκοπό?

T1: Ναι στο σχολείο διοργανώνονται και εκδηλώσεις. Υπάρχει εε προβολή ταινίας περίπου κάθε 15 μέρες, υπάρχει το φεστιβάλ που κάνουμε μια φορά εε το χρόνο η γιορτή η... από την οποία εε... προέρχονται και τα κύρια έσοδα, το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων των σχολείων... του σχολείου, γιατί εδώ όλοι προσφέρουμε. Δεν υπάρχει ούτε για τους ανθρώπους που δουλεύουν εε... στην... μάλλον ούτε για τους ανθρώπους που προσφέρουνε το έργο τους στην εε γραμματεία ούτε για τους ανθρώπους που προσφέρουνε το έργο τους στην διδασκαλία εε υπάρχει αμοιβή, όλοι θέλουμε και ερχόμαστε εδώ, όπως και οι μαθητές θέλουν δηλαδή εε και οι μαθητές και όλοι οι υπόλοιποι όσοι είμαστε εδώ, θέλουμε να είμαστε εδώ τις Κυριακές.

I: Ωραία

T1: Επίσης, εκτός [συγγνώμη αα επειδή ρωτήσατε για...εε εκτός από τη γιορτή και τις προβολές εε μια φορά την εε το μήνα έχουμε μια συνέλευση ως κυριακάτικο σχολείο για να δούμε... τι προβλήματα αντιμετωπίζουμε... σήμερα παραδείγματος χάρη το απόγευμα θα δουμε... θα πάμε σε κάποια θεατρική παράσταση εεε έχουμε συμμετοχή και εεε σε πολιτικές κινητοποιήσεις.

I: Εεε μιλήστε μου και για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε που αναφέρετε και εσείς ότι υπάρχουνε.

T1: Ναι, είναι δύσκολο. Αυτό που είπα και προηγουμένως είναι πιο δύσκολο να διδάξεις εε κάποιον που βρίσκεται στην... στη χώρα, από την οποία κατάγεται, παρακολούθησε μόνο λίγες τάξεις στην εκπαίδευση...αυτό είναι πιο δύσκολο, όπως επίσης όσοι είμαστε μεγάλη σε ηλικία εε βλέπω ότι είναι πιο δύσκολο να μάθουμε από ότι τους πιο νέους, δηλαδή τα παιδιά που είναι 18,19,20 χρονών 25, εε μαθαίνουνε πολύ εύκολα και πολύ γρήγορα εε... οι υπόλοιποι που... βρίσκονται σε μια μεγαλύτερη ηλικία εε είναι λίγο πιο δύσκολο για αυτούς. Εε επίσης εε μια δυσκολία που μπορεί να συναντήσεις και όταν κάποιος βρίσκεται πολλά χρόνια στην Ελλάδα και έχει μάθει εε λάθος να χρησιμοποιεί ρήματα, χρόνους, ουσιαστικά είναι πιο δύσκολο από κάποιον που μαθαίνει απ' την αρχή. Σε κάθε περίπτωση πολύ σημαντικό νομίζω γιατί έχω διδάξει και εε σε ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης... πολύ σημαντικό είναι το ότι όσοι έρχονται εδώ θέλουν να έρθουνε και δεν πιέζονται από κάποια κατάσταση ή από κάποιον να έρθουν και αυτό βοηθάει πάρα πολύ και κάνει πιο εύκολο και το εε και τη διδασκαλία αλλά και ίσως για εκείνους την εε εκμάθηση.

I: Εεε αντιμετωπίζετε, μου είπατε ότι αντιμετωπίζετε οι δυσκολίες μάλλον με τους μαθητές είναι ως προς το γλωσσικό στο ότι είναι δύσκολο ανάλογα με την ηλικία τους και το επίπεδό τους,

T1: Και το επίπεδο του στη δικιά τους, στη χώρα καταγωγής τους, εκπαίδευσης.

I: Αυτό. Υπάρχουν κάποιες άλλες δυσκολίες ως προς τους μαθητές? Π.χ έρχονται τακτικά ή κάποιες φορές αναγκάζονται να λείψουνε?

T1: Ένα πρόβλημα είναι ότι επειδή πολλοί δουλεύουνε στον τουρισμό εε αναγκάζονται να λείπουνε από τον Μάιο εε ενώ το σχολείο κλείνει τέλος Ιουνίου, αυτό είναι ένα πρόβλημα. Επίσης επειδή είναι Κυριακή και επειδή οι εργασιακές συνθήκες από τη στιγμή που επικρατούν στην Ελλάδα για όλους μας δεν είναι πολύ καλές εεε αναγκάζονται κάποιοι να δουλεύουνε και τις Κυριακές, οπότε χάνουνε κάποια μαθήματα εεε ... ναι, αυτό είναι ένα θέμα ή αν αλλάζονε οι δουλειές που απασχολούνται μερικές φορές έχουν απασχοληθεί και την Κυριακή σε βάρδιες και αυτό είναι δύσκολο για εκείνους και το ότι είναι και μια φορά την εβδομάδα. Εεε κάνουν όμως πολύ μεγάλη προσπάθεια γιατί να σκεφτείτε ότι είναι άνθρωποι

οι οποίοι δουλεύουνε... όπως είπαμε σε δυστυχώς σε δύσκολες, με δύσκολες εργασιακές συνθήκες και παρ' όλα αυτά έχουνε μόνο την Κυριακή και παρ' όλα αυτά έρχονται και τις περισσότερες φορές έρχονται και προετοιμασμένοι

I: Κάνουν και δουλειά στο σπίτι δηλαδή

T1: Ένα κομμάτι το κάνουνε και μόνοι τους και πολλές φορές χωρίς να έχει δοθεί δουλειά στο σπίτι. Προσπαθούνε μόνοι τους να... γι αυτό είναι σημαντικό το να υπάρχει επιπλέον δουλειά για όποιον θέλει και αν θέλει και όποτε μπορεί.

I: Εε αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό? Αν ναι, ποιες είναι αυτές? Αν οι μαθητές σας αντιμετωπίζουν?

T1: Όχι.

I: Το Κυριακάτικο σχολείο είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος όπως είπαμε κιάλας. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές; Και ως προς τους ανθρώπους που δουλε... μάλλον που βοηθούν εδώ. Οι διδάσκοντες, η γραμματεία?

T1: Ίσως μόνο το οικονομικό. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κανένα άλλο, τουλάχιστον σε μένα δεν έχει για μένα δεν έχω εντοπίσει κάποιο άλλο γιατί ξαναλέω είναι πολύ σημαντικό ότι όσοι βρίσκονται εδώ βρίσκονται επειδή το θέλουνε και οι μαθητές και οι εκπαιδευτές και εε όσοι βοηθούν στη γραμματεία όλοι βρισκόμαστε εδώ στην γραμματεία όλοι βρισκόμαστε επειδή το θέλουμε από επιλογή.

I: Κατάλαβα. Γενικά από την εμπειρία σας εδώ θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιό είναι αυτό; Οτιδήποτε.

T1: Εεε όχι δεν έχω κάτι, δεν θα ήθελα κάτι να αλλάξει. Εεε υπάρχει μια εε αλληλεγγύη και μια συντροφικότητα που είναι πο πολύ δύσκολα τις συναντάς αλλού και αυτό είναι το πιο σημαντικό ότι υπάρχει αλληλεγγύη και συντροφικότητα για όλους όσους βρισκόμαστε εδώ και από όλους όσους βρισκόμαστε εδώ.

I: Εε όσον αφορά τους διδάσκοντες, εννοώ π.χ. κάποια στήριξη, εε ας πούμε στο εκπαιδευτικό κομμάτι αν χρειάζονται. Εε [πως να το πω] κάποιο πρόγραμμα, ας πούμε, πιστεύετε ότι θα ήταν αναγκαίο ή δεν χρειάζεται? Εε ως προς τη βοήθειά τους στο διδακτικό κομμάτι.

T1: Αυτό ακριβώς... σ αυτό αναφέρθηκα προηγούμενα ότι όσοι κάνουμε περισσότερα χρόνια εδώ μπορούμε, προσπαθούμε με κάθε τρόπο να να δίνουμε την εμπειρία μας σε όσους έρχονται για πρώτη φορά εεε και νομίζω ότι δεν υπάρχει κάποιο ουσιαστικό πρόβλημα. Δεν δεν έχω εντοπίσει κανένα πρόβλημα.

I: Όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου, αν θα προτεινάτε κάποιες άλλες, ενδεχομένως ή κάποιες προτάσεις, ενδεχομένως και από εξωτερικούς παράγοντες ό,τι θέλετε, ό,τι πιστεύετε εσείς.

T1: Δεν είναι κάτι που έχω σκεφτεί εε ίσως αυτό που θα ήτανε εφικτέο είναι να είχαμε λίγο μεγαλύτερο χώρο, αλλά αυτό έχει σχέση με το οικονομικό κομμάτι. Θα βοηθούσε να είχαμε περισσότερες αίθουσες, όχι σε ό,τι αφορά τα υλικά, τους πίνακες την δεν είναι υπάρχει... αλλά ίσως μόνο ο χώρος, αλλά αυτό είναι παράγοντας του οικονομικού σκέλους. Σε κάθε περίπτωση, ακριβώς επειδή εε ο κόσμος που συμμετέχει εδώ το κάνει επειδή το θέλει και... είναι και αρκετός γι' αυτό λόγο νομίζω ότι καλύπτονται τα όποια προβλήματα.

I: Ωραία. Ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και τον χρόνο σας.

T1: Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ.

Teacher 2

I: Καλημέρα σας.

T2: Καλημέρα.

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο: «Αφηγήσεις διδασκόντων της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γιατί γενικά, για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο σχολείο. Πως εσείς το βιώνετε, διδάσκοντας Ελληνικά σε μετανάστες;

T2: Είναι μια πολύ ευχάριστη και όμορφη εμπειρία. Εεε το έχω ξεκινήσει... εεε περίπου 4-5 μήνες που το κάνω... εεε έχουμε μια πολύ ωραία σχέση με τους μαθητές. Βασικά έχω εεε 3 μαθητές από το Πακιστάν εεε 3 μαθητές από το Μπαγκλαντές και... 2 Κινέζους, απλά οι Κινέζοι δεν είναι τόσο τακτικοί, ενώ οι υπόλοιποι είναι τακτικοί, δηλαδή άλλες φορές έρχονται άλλες δεν έρχονται. Είναι ένα τμήμα εντελώς αρχαρίων, δηλαδή τώρα ξεκινάνε. Βέβαια κάποιος από αυτούς μπορεί να είναι και 20 χρόνια στην Ελλάδα, αλλά να μιλάνε κάποια ελληνικά, αλλά δεν ξέρουνε τη γραμματική και να μιλάνε, να εκφράζονται σωστά στα ελληνικά, είναι κάποιος οι οποίοι είναι εντελώς αρχάριοι. Έχουμε μια πολύ ωραία σχέση, εεε είναι... μου αρέσουν πολύ και σαν άνθρωποι. Είναι πολύ ευγενικοί... πολύ... με μεγάλη θέληση για να μάθουν εεε με πολύ χιούμορ εεε γενικά είναι... παρόλο που είναι Κυριακή πρωί, ας πούμε και... εεε πριν αρχίσω το σχολείο αυτό, μπορεί να πήγαινα εκδρομές... και το ένα... να γύριζα από δω από κει... Είναι για μένα... μου αρέσει πάρα πολύ που ξυπνάω και έρχομαι εδώ και κάνω μάθημα σ' αυτούς τους ανθρώπους.

I: Ποιες είναι οι ανάγκες αυτών των μαθητών; Για ποιο λόγο έρχονται στο Κυριακάτικο σχολείο;

T2: Εεε βασικά... κάποιος έρχονται για να πάρουνε την πιστοποίηση της ελληνομάθειας, γιατί το χρειάζονται εεε απ' ότι μου είπανε για εργασία, δεν θυμάμαι τώρα ακριβώς, ή για εεε για την άδεια παραμονής εεε κάποιος έρχονται απλά για να μάθουν, δηλαδή η η οποία... γιατί έρχεται ένα ζευγάρι από το Μπαγκλαντές, εεε η και ο Η η οποία είναι μουσουλμάνο και έρχεται και πάντα καλυμμένη με το πρόσωπο, αλλά με πανέμορφα φορέματα... εεε αυτή το κάνει απλά και μόνο επειδή εεε θέλει να μάθει τη γλώσσα. Είναι 6 χρόνια στην Ελλάδα εεε και θέλει να μάθει τη γλώσσα γιατί έχει παιδιά που πάνε στο ελληνικό σχολείο και θέλει κατά κάποιο τρόπο να μπορεί να... να καταλαβαίνει και να βοηθάει και τα παιδιά της. Οι υπόλοιποι το κάνουνε για πιστοποίηση γιατί το χρειάζονται στη δουλειά τους.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας;

T2: Προσπαθώ. Γιατί είναι... όπως είπα εφτά άτομα, τα οποία ο καθένας έχει... λίγο διαφορετικές ανάγκες αλλά και επίπεδο γιατί μπορεί να είναι κάποιος που ξεκινάει από την αλφάβητο γιατί δεν ξέρει την αλφάβητο, αλλά βρίσκεται 20 χρόνια στην Ελλάδα και μπορεί να καταλαβαίνει πολλά περισσότερα πράγματα και μαζί είναι και... εεε ένα άτομο ας πούμε 2, η που είπα η γυναίκα του εεε που δεν ξέρουν τίποτα, δηλαδή δεν ξέρουν καν να μιλάνε ελληνικά. Οπότε είναι διαφορετικές οι ανάγκες τους. Εεε ευτυχώς μέσα στο τμήμα υπάρχει άλλη μια κοπέλα η οποία ξεκίνησε τώρα, η οποία είναι φοιτήτρια και... κατά κάποιο τρόπο έχει το ρόλο παράλληλης στήριξης. Δηλαδή αυτή ασχολείται περισσότερο με τα 2 άτομα που έχουν περισσότερες ανάγκες και εγώ με τα υπόλοιπα που ίσως καταλαβαίνουν περισσότερα, δηλαδή είναι δίπλα τους και τους δείχνει με ποιο λεπτομέρεια έτσι ώστε να μην βαριούνται και πλήττουν και οι άλλοι, ας πούμε, και για να μην αφήσουμε κι αυτά τα 2 άτομα έτσι να πάνε πίσω... γίνεται έτσι πιο... με πιο λεπτομέρεια. Αυτό που είπα σαν παράλληλη στήριξη που γίνεται στα σχολεία.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκεται σε μετανάστες ή και πρόσφυγες;

T2: Λοιπόν βασικά η διδασκαλία βασίζεται σε ένα βιβλίο, το οποίο χρησιμοποιεί το σχολείο, το κυριακάτικο σχολείο μεταναστών και το παίρνουνε και οι μαθητές και εμείς. Είναι χωρισμένο σε τεύχη, στο πρώτο τεύχος από τη στιγμή που εγώ έχω αρχάριους, ξεκινάμε με πολύ απλές φράσεις καθημερινότητας, χαιρετισμούς, «καλημέρα», «καλησπέρα», «τι κάνεις», «που μένεις» και μετά περνάμε στην αλφάβητο. Εεε μοιράζουμε τα γράμματα της αλφαβήτου εεε σε 12 και 12, δηλαδή τη μία Κυριακή, ας πούμε, θα μάθουμε τα 12, την άλλη τα άλλα 12 με πάρα πολλά παραδείγματα. Πάρα πολλές λέξεις αφού μάθουν να τα γράφουνε μετά ενώνουμε και τα κάνουμε συλλαβές, απλές συλλαβές, δηλαδή όπως είναι και στην ελληνική «μου» και «α», «μα» «μου» και «α», «μα» άρα «μαμά». «μ» και «η», «μη» «λ» και «ο», «λο», μήλο. Οπότε μαθαίνουμε έτσι απλές συλλαβές και πως τις ενώνουμε και κάνουμε γράμματα. Στη συνέχεια μαθαίνουμε τα διπλά σύμφωνα και τα φωνήεντα δηλαδή μπ, ντ, γκ πάντα με πάρα πολλά παραδείγματα. Αυτό τώρα λέμε ότι μπορεί να επαναληφθεί, δεν ξέρω, για δύο τρεις Κυριακές μιλάμε για 9 ώρες ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε μαθητή αλλά και του τμήματος. Αλλά αυτό το οποίο γίνεται είναι συνεχώς επανάληψη, ότι έχουμε μάθει με τα προηγούμενα, άρα το κάθε καινούργιο φαινόμενο παρουσιάζεται αφού κάνουμε επανάληψη και το συνδέσουμε με το προηγούμενο φαινόμενο. Δηλαδή ας πούμε ότι την προηγούμενη Κυριακή μάθαμε τα σύμφωνα: μπ, ντ, γκ, κλπ. Στη συνέχεια, αφού την επόμενη φορά που θα έρθουμε διαβάζουμε ξανά λέξεις περιέχουν αυτά τα σύμφωνα ώστε να θυμηθούμε, μαθαίνουμε περισσότερους συνδυασμούς συμφώνων. Για παράδειγμα σήμερα διαβάσαμε λέξεις που περιέχουν συνδυασμούς συμφώνων με το β και σύμφωνο, δηλαδή για παράδειγμα: βλέπω. Βρίσκω, βου και ρου, βου και ρου και τα λοιπά. Ή με το γράμμα, γράφω και οτιδήποτε άλλο

και αυτό γίνεται σταδιακά, αφού κάθε φορά γίνεται επανάληψη και συνδέουμε αυτό που μαθαίνουμε με ότι έχουμε μάθει μέχρι εκείνη τη στιγμή. Αυτό συνήθως γίνεται, η γραμματική δηλαδή, γίνεται την πρώτη μιάμιση ώρα και την επόμενη μιάμιση ώρα, αφού είναι 3 ώρες που διαρκεί κάθε Κυριακή το μάθημα, δίνουμε περισσότερο βάση στον προφορικό λόγο και εμπλουτίζουμε με ρήματα. Δηλαδή αφού κάνουμε συνεχώς στην αλφάβητο τα γράμματα πώς προφέρονται, σήμερα είδαμε και λίγο τονισμό, αλλά σιγά σιγά πάντα για να μπορέσουν να τα αφομοιώσουνε. Σήμερα κάναμε παραδείγματα μα αφού μάθαμε το ρήμα είμαι, έγραφα στον πίνακα το ρήμα είμαι και έχω γιατί το ρήμα είμαι το είχαμε μάθει στο παρελθόν, οπότε ξανακάναμε παραδείγματα με το είμαι και τώρα, σήμερα γράψαμε πρώτη φορά το «έχω». Κάναμε πάλι πολύ απλά παραδείγματα στον προφορικό αλλά και στο γραπτό λόγο. Δηλαδή εγώ είμαι ο, εσύ ποιος είσαι ή εσύ ποια είσαι; Εγώ είμαι η Εγώ έχω δύο παιδιά, εσύ έχεις παιδιά; Οπότε ό,τι μαθαίνουμε στη γραμματική, ρήμα για παράδειγμα, προσωπική αντωνυμία για παράδειγμα, αμέσως το χρησιμοποιούμε στον προφορικό λόγο έτσι ώστε να μην είναι σκέτη γραμματική, ξερή γραμματική η οποία δημιουργεί και βαρεμάρα και ο άλλος τώρα να μαθαίνει «εγώ είμαι», «εσύ είσαι», «αυτός είναι», οπότε κατευθείαν ότι μαθαίνουμε έχουμε γραμμένο στον πίνακα, ας πούμε τα ρήματα το είναι ή το έχω και μεταξύ μας κάνουμε ερωτήσεις, αφού δώσω παράδειγμα εγώ. Εγώ είμαι η, εσύ ποιος είσαι; Εγώ είμαι η, εγώ έχω ένα γιο, εσύ έχεις παιδιά; Δηλαδή και με το είμαι και με το έχω. Αυτά τώρα την επόμενη φορά πάλι θα ξεκινήσουμε από το είμαι, έχω, θα κάνουμε ξανά παραδείγματα και θα εμπλουτίσουμε με κάποια καινούργια φαινόμενα. Έχουμε δηλαδή αυτό το πράγμα με σκαλωσιές, πάντα με βασιζόμενες στην προηγούμενη γνώση και αφού φέρουμε στην επιφάνεια την προηγούμενη γνώση, χτίζουμε την καινούργια γνώση και συνδέουμε τα διάφορα φαινόμενα μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας πάντα γραπτό και προφορικό λόγο, εεε γραμματική και προφορικό λόγο, καταστάσεις καθημερινότητας, απλές καταστάσεις καθημερινότητας. Βέβαια, μέχρι στιγμής δεν έχουν χρησιμοποιήσει ας πούμε, το ακουστικό κομμάτι, δηλαδή ακουστικές ασκήσεις. Είναι νωρίς. Θα το κάνουμε στη συνέχεια. Κατά κάποιο τρόπο το ακουστικό κομμάτι το έχω αναλάβει εγώ, δηλαδή, αντί να ακούνε από το... ας πούμε από τον υπολογιστή από ένα CD την προφορά των γραμμάτων, εεε αναλαμβάνουμε εμείς σαν εκπαιδευτικοί το ρόλο αυτό.

I: Οι μαθητές πέρα από τον καθηγητή, συνεργάζονται και μεταξύ τους κατά τη διάρκεια;

T2: Ναι ναι ναι. Αυτό που είπα, δηλαδή δεν κάνω εγώ ξερές ερωτήσεις και εκείνοι απαντούν ο καθένας ξεχωριστά. Την ίδια ερώτηση που κάνω εγώ μετά ο καθένας την κάνει στο διπλανό του. Ρωτάει ο ένας τον άλλον ή σαν συνεργασία με ρώτησες έτσι; Σαν συνεργασία μπορεί ο ένας που είναι πιο ας πούμε προχωρημένος από τον άλλον, μπορεί να καθίσει μαζί με τον λιγότερο προχωρημένο και να τον βοηθήσει στο να λύσουνε μια άσκηση. Στο να βάλουνε κάποια γράμματα, στο να απαντήσουν σε κάποιες ερωτήσεις και όταν δεν τα καταφέρνουνε, τότε απευθύνονται σε μένα και μετά εγώ ελέγχω.

I: Άρα πιστεύετε ότι βοηθάει αυτό το να δουλεύουμε και μεταξύ τους, να συνεργάζονται;

T2: Πάρα πολύ. Ή να ελέγχουμε ο ένας το... αυτό που γράφει ο άλλος. Δηλαδή να αξιολογούνται μεταξύ τους κατά κάποιο τρόπο. Δηλαδή, να βλέπει... να δίνω το τετράδιο ας πούμε του στον που ο είναι πιο προχωρημένος, αφού έχουν συνεργαστεί και να δίνω και του στον, βέβαια ο χρειάζεται βοήθεια γιατί είναι λιγότερο, ας πούμε, είναι πολύ λίγο είναι 3 χρόνια στην Ελλάδα. Ο είναι 20 χρόνια στην Ελλάδα. Απλά δεν ξέρει γραμματική. Απλά μπορεί να το δώσω **ΣΤΟΝ** και σε κάποιον άλλο ας πούμε στον Χαρούν που είναι άλλα 20 χρόνια και να γίνει αυτή η ανταλλαγή.

I: Εκτός από τα μαθήματα, διοργανώνονται και εκδηλώσεις και με ποιο σκοπό;

T2: Εδώ στο σχολείο διοργανώνονται εκδηλώσεις εεε παραδείγματος χάρη μια φορά το μήνα γίνεται προβολή ταινιών. Ταινιών που έχουνε να κάνουνε με τη μετανάστευση, που έχουνε να κάνουνε με το ρατσισμό που έχουνε να κάνουνε με την... με τη θέση της γυναίκας στα αντίστοιχα κράτη. Τελευταία φορά, για παράδειγμα, είδαμε εεε μια ταινία για τη θέση της γυναίκας στο Αφγανιστάν και τα λοιπά... με τους Ταλιμπάν. Μια άλλη φορά είδαμε για μια οικογένεια Σύριων που πήγανε και να ζήσουν σε ένα χωριό στην Αγγλία και πώς εεε τους αντιμετώπισε ο κόσμος εκεί στην αρχή, πως κατάφεραν εεε οι ίδιοι οι μετανάστες να δημιουργήσουνε μια κοινότητα όπου στο τέλος κάνανε γιορτές και παίρνανε όλοι μέρος ή γίνονται κάποιες γιορτές εδώ στο σχολείο. Για παράδειγμα, εεε τα Χριστούγεννα. Είχε γίνει μια βραδιά. Ή στο καρναβάλι. Μια βραδιά που ήρθανε ντυμένοι, εεε χορέψαμε... εκπαιδευτικοί και μαθητές και εκπαιδευόμενοι και τα άτομα που είναι υπεύθυνα για το σχολείο. Ή την τσικνοπέμπτη. Εεε είχαμε εδώ την Κυριακή των Αποκριών που εδώ στο Μεταξουργείο είναι μεγάλη γιορτή. Εεε είχαμε... ψήσαμε σουβλάκια, είχαμε μουσική, όπου πήραμε πάλι μέρος και όλοι μαζί, μαθητές και εκπαιδευτικοί φάγαμε, μιλήσαμε, ήπιαμε, χορέψαμε.

I: Βοηθάει πιστεύετε αυτό;

T2: Πάρα πολύ. Βοηθάει στο να έρθουμε πιο κοντά στο να ζήσουμε εκτός της αίθουσας... Το να μιλήσουμε και για άλλα πράγματα που και μέσα στην αίθουσα μπορούμε να το κάνουμε, αλλά εκτός αίθουσας ίσως αισθάνεται ο καθένας λίγο πιο ελεύθερος. Δηλαδή και σήμερα στο διάλειμμα που έχουμε... Εεε γιατί ξεκινάμε 9 η ώρα, 10 και μισή έχουμε διάλειμμα, ήρθαμε εδώ όλη η τάξη, ήπιαμε καφέ, είπαμε διάφορα, βγάλαμε φωτογραφίες και μετά ξαναγυρίσαμε στην αίθουσα και κάναμε μάθημα.

I: Μιλήστε μου για την διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε όσον αφορά τους μαθητές με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο.

T2: Ναι. Η δική μου η εμπειρία όπως είπα, δεν είναι μεγάλη, δηλαδή απλά είχα πάρει μέρος σε ένα σεμινάριο που γινόταν... διαδικτυακό ακριβώς για την εκμάθηση της εεε ελληνικής γλώσσας σε πρόσφυγες και μετανάστες. Θεωρητικά, μιλώντας. Το οποίο και έφερα εις πέρας αλλά σε πρόσφυγες, μετανάστες να διδάσκω, ήταν η πρώτη μου εμπειρία εδώ στο Κυριακάτικο σχολείο, όπως είπα, γύρω στους 5 μήνες τώρα έχω. Εεε δυσκολίες... Δυσκολίες για παράδειγμα, προσπαθώ να βρω τρόπους... Να πω ένα παράδειγμα που το συζητούσαμε την προηγούμενη φορά και σήμερα. Εγώ το... το ρήμα «είμαι» που μάθαμε, «εγώ είμαι», «εγώ έχω» εεε στη γλώσσα τους δηλαδή που παρατήρησα ότι... ένας Πακιστανός και ένας από το Μπαγκλαντές... από το Μπαγκλαντές η Οι οποίοι δεν ήξεραν.... τώρα μαθαίνουν την ελληνική γραμματική... εεε δυσκολευόντουσαν πολύ να διαχωρίσουν το «εγώ», απ' το «είμαι». Δηλαδή εκεί που έπρεπε να βάλουν «εγώ» μου βάζανε «είμαι» και εκεί που έπρεπε να βάλουν «είμαι» μου βάζανε «εγώ». Και προσπαθούσα να... να καταλάβω το λόγο, για ποιο λόγο ενώ το είχα γραμμένο στον πίνακα για ποιο λόγο μπερδεύεσαι τόσο πολύ, γιατί δεν μπορείς να βάλεις το «είμαι». «Εγώ είμαι». Και λέω: «Στη γλώσσα σας πως είναι το «εγώ είμαι;». Στη γλώσσα τους έχουν μια λέξη

I: Α και για τα δύο;

T2: Και για τα δύο.

I: Ααα... άρα λογικό.

T2: Έχουν και μάλιστα έχουν πρόσωπο, δεν έχουν ρήμα, μου είπανε. Στη γλώσσα τους αντίστοιχα λέει έχουν μόνο το «εγώ». Στα ουρντού και... στο Μπαγκλαντές. Οι Πακιστανοί που μιλάνε ουρντού και η γλώσσα που μιλάνε στο Μπαγκλαντές. Και λέω «να γιατί». Εκεί δηλαδή δυσκολεύτηκα για να καταλάβω για ποιο λόγο να μην μπορώ, ας πούμε. Ή αυτή ήταν η μία δυσκολία και τώρα έτσι προσπαθώ πιο αναλυτικά, αφού το κατάλαβα πού βασίζεται η δυσκολία τους και η δικιά μου η δυσκολία να τους το κάνω να καταλάβουν... Τώρα προσπαθώ έτσι πιο αναλυτικά για να το καταλάβουν ξέροντας ποια είναι η ρίζα, ας πούμε, η αιτία. Προσπαθώ με έτσι περισσότερα παραδείγματα.

I: Αναφέρετε και παραδείγματα στη δική τους γλώσσα για να γίνει αντιστοιχία;

T2: Ναι.

I: Που τα λένε εκείνοι φαντάζομαι στους διδάσκοντες;

T2: Αυτό το οποίο κάνω επίσης όταν δεν καταλαβαίνουν μία λέξη ούτε στα αγγλικά, είναι κάποιες λέξεις τις οποίες ούτε στα αγγλικά μπορείς να τις μεταφράσεις. Για παράδειγμα, εντάξει, δεν ξέρω αν κάποιος έχει πολύ καλή γνώση των αγγλικών, αλλά δεν έχουν εκείνοι καλή γνώση των αγγλικών. Σήμερα δηλαδή βρήκαμε μία λέξη σ' ένα κειμενάκι, έτσι πολύ απλό που διαβάζαμε, είδαμε τη λέξη «ξένοιαστα». Και μου λένε όλοι «τι σημαίνει ξένοιαστα;» Και

λέω τώρα πως να μεταφράσω το «ξένοιαστα»; Ή πώς με τα χέρια, ή πως με εικόνα, ή πως να μεταφράσω το «ξένοιαστα»; Γιατί χρησιμοποιώ, έχω μαζί μου πάντα το laptop και όταν δεν καταλαβαίνουν κάτι, χρησιμοποιώ και εικόνες. Ας πούμε «θάμνος» τους έδειξα ένα θάμνο. «Ξένοιαστο»... οπότε πάω στο translate Google, γράφω «ξένοιαστο» και δίπλα ζητάω τη μετάφραση στα ουρντού. Και τους βγαίνει κατευθείαν και το βλέπουν. Και έτσι προσπαθώ να ξεπεράσω τέτοιου είδους δυσκολίες. Δηλαδή χρησιμοποιώ τα πάντα. Δηλαδή χρησιμοποιώ τον υπολογιστή, εικόνες, μετάφραση, translate, χρησιμοποιώ τα χέρια... οτιδήποτε μπορώ, το χρησιμοποιώ.

I: Αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό; Αν και μου είπατε μόλις ότι τα χρησιμοποιείτε όλα...

T2: Βασικά ως προς το διδακτικό υλικό εδώ στο σχολείο υπάρχει μόνο ένα απ' αυτά τα βιβλία για μετανάστες, αλλά εγώ προσωπικά έχω ψάξει στο διαδίκτυο και έχω βρει αρκετά. Εεε και μάλιστα το ένα από αυτά το θεωρώ πολύ, δεν ξέρω αν πρέπει να το αναφέρω, το θεωρώ πολύ καλό και από εκεί βγάζω και φωτοτυπίες και τους δίνω για εμπλουτισμό. Πέρα από το εγχειρίδιο δηλαδή που έχουμε ,χρησιμοποιώ και φωτοτυπίες από άλλα εγχειρίδια, έτσι ώστε να εμπλουτίσω αυτό που υπάρχει.

I: Το κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T2: Δυσκολίες σχετικά με τι τώρα; Με τα οικονομικά;

I: Για παράδειγμα ακόμη και αυτό [ναι]. Αν θα χρειαζόταν κάποια βοήθεια...

T2: Θα χρειαζόταν σίγουρα βοήθεια. Αυτό που ξέρω γιατί εγώ δεν είμαι στη διοίκηση, ας πούμε, εγώ είμαι απλά εκπαιδευτικός, αλλά αυτό που ξέρω και έχουμε συζητήσει εδώ με την , **ας πούμε, και με την**, που είναι οι υπεύθυνες, απλά γίνονται πάρα πολλές εκδηλώσεις, για παράδειγμα, αυτό που είπα για το καρναβάλι, που σε πολύ χαμηλή, για παράδειγμα, ένα μπουκαλάκι κρασί μισό λίτρο έχει 3€, ένας χυμός έχει 1€. Εεε έχουνε εκδώσει ημερολόγια, που τα πουλάνε... έχουνε... εκδίδουν μια εφημερίδα... Κατ' αυτόν τον τρόπο, ας πούμε, έχουν την οικονομική βοήθεια που χρειάζονται.

I: Άρα πέρα από το οικονομικό, πχ. αν θα χρειαζόταν περισσότερες αίθουσες...

T2: Ναι απ' ότι ξέρω υπάρχει ένα πρόβλημα ότι μπορεί να... να πρέπει να βρουνε καινούργιο χώρο γιατί λήγει το συμβόλαιο και τώρα με όλο αυτό το «boom» των Airbnb που υπάρχουνε στην Αθήνα από ό,τι έχω ακούσει, θέλουνε και τον χώρο αυτό να τον κάνουν Airbnb, οπότε αναγκαστικά θα πρέπει να βρουν άλλο χώρο, οπότε αυτό είναι πρόβλημα. Δεν ξέρω αν θα βρουν κάτι αντίστοιχο γιατί δώσαν ήδη πολλά χρήματα εδώ για να τον μοιράσουνε σε αίθουσες

που υπάρχουνε... για να είναι... για να μπορεί να γίνει το μάθημα... οπότε τώρα θα πρέπει να τα ξανακάνουν όλα από την αρχή. Αυτό δεν το ξέρω. Δεν ξέρω τι θα γίνει σε αυτό το κομμάτι.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο Κυριακάτικο σχολείο, θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό; Οτιδήποτε... Όσον αφορά τους μαθητές, ή και τους διδάσκοντες ως προς το ότι θα χρειαζόταν μία βοήθεια... μάλλον κάποια υποστήριξη στη διδασκαλία... Οτιδήποτε... Ή και περισσότερες εκδηλώσεις...

T2: Απλά εγώ πιστεύω ότι ίσως σαν σχολείο, γιατί εντάξει είναι και φοιτητές που παίρνουν μέρος... Εμένα δηλαδή και ο γιος μου που είναι φοιτητής Παντείου, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, έρχεται σε άλλη ώρα και είναι και αυτός εδώ. Διδάσκει, ας πούμε, εεε ίσως θα... από την πλευρά του σχολείου θα μπορούσαν να οργανωθούν κάποια εεε επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς. Ακριβώς δηλαδή για την διδασκαλία σε πρόσφυγες... για τεχνικές, πρακτικές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται εεε πάνω σε αυτό. Αλλιώς δεν έχω κάτι άλλο, δεν έχω σκεφτεί κάτι άλλο.

I: Κάποιες άλλες προτάσεις ή αυτό μόνο για τους διδάσκοντες;

T2: Ναι για τους διδάσκοντες και ίσως θα έπρεπε να γίνονται... θα ήταν ωραίο να... και οι ίδιοι οι μαθητές να παίρνουν μέρος περισσότερο στις εκδηλώσεις αυτές που γίνονται, ώστε να έρθουμε πιο κοντά. Εμένα βασικά δηλαδή εντάξει οι μαθητές μου, αυτό το ζευγάρι που σου λέω από το Μπαγκλαντές, είχανε Ραμαζάνι την Τετάρτη και με κάλεσαν στο σπίτι τους. Δηλαδή να πάω, που γιορτάζουνε και όλα αυτά... Δεν ξέρω ίσως σαν σύνολο εδώ στο σχολείο να διοργανώναμε και δικές τους γιορτές. Εεε δηλαδή ανάλογα με το τι γιορτάζουν, θα μπορούσε να γίνει εδώ διοργάνωση ενός ραμαζανιού, ας πούμε, στο σχολείο μας, απ' το να γίνεται απ' τον καθένα στο σπίτι του. Ωστε και εμείς σαν Έλληνες να παίρνουμε μέρος και να ανταλλάζουμε τους πολιτισμούς μας, ας πούμε και τα στοιχεία που μας χαρακτηρίζουνε, τον κάθε λαό, την κάθε κουλτούρα.

I: Ωραία ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας.

T2: Κι εγώ.

Teacher 3

I: Καλημέρα

T3: Καλημέρα

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο σχολείο μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T3: Εεε από ποια άποψη πως το βιώνω;

I: Εεε γενικά, πώς είναι το να διδάσκεις σε μετανάστες Ελληνικά;

T3: Νομίζω το να διδάσκεις γενικά είναι έτσι εεε μια εμπειρία που σε... εεε σου δίνει αρκετά μεγάλη χαρά. Κυρίως δε το να διδάσκεις σε άτομα τα οποία δεν γνωρίζουν τη γλώσσα, εεε και θέλουν να τη μάθουν γιατί θέλουν να εντάσσονται, θέλουν εεε να νιώθουν ότι είναι μέρος του τόπου, της κοινωνίας και τα λοιπά. Και το κάνουν αυτό με μεγάλη θυσία γιατί πολλές φορές δουλεύουνε και τα Σαββατοκύριακα, ειδικά αυτοί που έρχονται τις πρωινές ώρες, εγώ διδάσκω 9-12 το πρωί της Κυριακής, που σημαίνει ότι πρέπει να ξυπνήσουν και την Κυριακή, η οποία είναι μια μέρα μόνο, και έχουν ρεπό, όταν είναι ρεπό, να ξυπνάνε απ' τις 7μισή για να είναι 9 στο... στο μάθημα. Οπότε εεε είναι διπλή χαρά αυτή, το να τους βλέπω να έρχονται πρωί πρωί.

I: Οι ανάγκες των μαθητών, ποιες είναι δηλαδή για ποιο λόγο έρχονται στο Κυριακάτικο σχολείο;

T3: Θέλουν να μάθουν τη γλώσσα για την επικοινωνία καταρχάς, να μπορούν να επικοινωνούν καλύτερα εεε θέλουν να μπορούν να είναι αυτόνομοι στις λειτουργίες, δηλαδή να μπορούν να πάνε σε μια δημόσια υπηρεσία, να συνεννοούνται μόνοι τους. Εεε στην... στην επαφή με τον καθημερινό κόσμο, δηλαδή νιώθουν καλά να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα καλά, να τους καταλαβαίνουν. Και μερικοί απ' αυτούς θέλουν και να προχωρήσουν δηλαδή... εεε έχουν αποφασίσει ότι θέλουν να είναι εδώ και θέλουν να εντάσσονται κανονικά δεν είναι ανίδεοι, ξέρεις, ως προς το τι χρειάζεται για να είσαι μέρος μιας κοινωνίας, ξέρουν. Οπότε ξεκινάνε απ' τη γλώσσα.

I: Υπάρχει και κάποια πιστοποίηση που παίρνουν ή όχι;

T3: Εεε υπάρχει κάποια πιστοποίηση που παίρνουν από μας, δεν είναι ένα αναγνωρισμένη βέβαια, γιατί αυτό υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας το να αναγνωρίζει πτυχία και τα λοιπά, αλλά παίρνουν μια βεβαίωση, όχι πιστοποίηση, βεβαίωση ότι έχει παρακολουθήσει τόσες τάξεις σε τέτοιο επίπεδο εεε και αυτό είναι απλά για να ξέρεις σε ποιο επίπεδο είναι ουσιαστικά. Γιατί αν θέλει την πιστοποίηση μετά θα πάει στις εξετάσεις ελληνομάθειας, οι οποίες είναι διάφορες και μερικοί εεε μιλάνε αρκετά καλά και προετοιμάζονται ακριβώς για το Α2, το οποίο είναι για το επί μακρόν, για να πάρεις την άδεια διαμονής, δηλαδή εάν δεν έχεις πολλά χρόνια στην Ελλάδα μπορείς να αιτηθείς το... την κατηγορία επί μακρόν, διαμένοντος, αλλά χρειάζεσαι την πιστοποίηση Α2.

I: Κατάλαβα.

T3: Οπότε προετοιμάζονται και γι' αυτό και μερικοί άλλοι προετοιμάζονται για τις εξετάσεις, για την ιθαγένεια για την πολιτογράφηση δηλαδή.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών;

T3: Εεε όχι. Είμαστε με επίπεδα. Δηλαδή ανάλογα με την τάξη. Υπάρχουν οι αρχάριες τάξεις, υπάρχουν οι Α' τάξεις, οι Β' τάξεις, δηλαδή ανάλογα με το επίπεδο. Οπότε ανάλογα με το ποιο επίπεδο είναι ο καθένας, έχουμε και διαφορετικά βιβλία. Διαφορετική ύλη δηλαδή.

I: Παίζει ρόλο το πολιτιστικό υπόβαθρο του κάθε μαθητή ή όχι; Είναι για όλους το ίδιο, ας πούμε, η χώρα προέλευσης;

T3: Αν παίζει ρόλο τι; Στο να διδαχθούν εννοιές;

I: Ως προς το υλικό...

T3: Όχι καθόλου. Καμία σχέση. Παίζει ρόλο απλά το επίπεδο γνώσεων των Ελληνικών.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες; Πώς γίνεται δηλαδή το μάθημα; Πχ. τα υλικά.

T3: Ανάλογα με τις ανάγκες. Εεε πολλές φορές, ειδικά όταν είναι πολύ αρχάριοι και δεν μιλάνε καθόλου, δεν καταλαβαίνουν, αλλά μιλάνε λίγα αγγλικά για παράδειγμα, προσπαθούμε με διάφορους τρόπους να τους δώσουμε να καταλάβουν... γιατί μιλάμε μόνο ελληνικά στο μάθημα. Πολλές φορές επειδή ειδικά οι αρχάριοι δεν καταλαβαίνουν μερικές φορές το εξηγούμε και στα αγγλικά και χρησιμοποιούμε αρκετά και το «Google» γενικά. Το «Google translator» ή διάφορες εικόνες απ' το «Google» για να καταλάβουν, ας πούμε, στο δικό μου επίπεδο, εμείς είμαστε Α1+ ουσιαστικά, δηλαδή του χρόνου θα δώσουμε Α2 τα παιδιά εεε έχουν αρχίσει και μιλάνε, κατανοούν, εεε έχουμε κάνει αρκετή γραμματική, εεε μερικές λέξεις που δεν καταλαβαίνουν και δεν μπορείς να τις εξηγήσεις διαφορετικά γιατί είναι έννοιες ουσιαστικά εεε χρησιμοποιούμε το «Google». Επίσης εεε χρησιμοποιούμε ηχητικό υλικό για

να μάθουν να ακούνε και να καταλαβαίνουν λέξεις. Εεε το σχολείο επίσης κάνει προβολές ταινιών για να μπορούν να αρχίσουν να διαβάζουν από κάτω, δηλαδή να προσπαθούν να διαβάζουν υπότιτλους, ό,τι πιάνουν τέλος πάντων. Αυτό το κάνουν γενικά δεν το κάνουν μόνο για αυτούς. Κάνουμε προβολές γενικά. Έρχεται κόσμος δηλαδή αν θέλει

I: Α και εκτός μαθητών; Εκτός του σχολείου δηλαδή;

T3: Ναι. Είναι και η συλλογικότητα, γιατί υπάρχει συλλογικότητα. Έχουν κοινωνικό περιεχόμενο, πάντα οι ταινίες, πράγματα για τα οποία μαθαίνουμε, για το ρατσισμό, για τις κοινωνικές ανισότητες, για τα δικαιώματα. Εεε όποιοι προλαβαίνουν έρχονται. Αλλά υπάρχουν διάφοροι τέτοιοι τρόποι για να μην είναι και βαρετό το μάθημα γενικά

I: Διδάσκονται όλες οι δεξιότητες, δηλαδή και όπως είπατε, και γραπτός λόγος και προφορικός και διαβάζουνε;

T3: Και ακουστικός... Ναι βέβαια γι' αυτό τα κάνουμε.

I: Και μου είπατε πριν ότι δίνουν και εξετάσεις;

T3: Όχι, δεν δίνουν εξετάσεις σε εμάς. Εμείς τους προετοιμάζουμε.

I: Δηλαδή για να περάσουν, ας πούμε στο Α2;

T3: Για να περάσουνε στις εξετάσεις εεε τις κρατικές εξετάσεις πιστοποίησης γλώσσας.

I: Οι μαθητές, πέρα από τους διδάσκοντες, δουλεύουν και μεταξύ τους μέσα στο μάθημα;

T3: Ναι. Αρκετές φορές ναι γιατί πολλοί από αυτούς μιλάνε την ίδια γλώσσα, οπότε κάποιος που κατάλαβε καλύτερα το εξηγεί στους άλλους για παράδειγμα. Εεε ή τους βάζουμε να κάνουν διάλογο μεταξύ τους στα ελληνικά. Εεε γιατί είναι διαφορετικά να εξηγήσουμε εμείς που ξέρουμε καλά την γλώσσα και διαφορετικά να το κάνουν μεταξύ τους. Οπότε παρατηρούμε που είναι οι αδυναμίες και τις διορθώνουμε.

I: Είπατε ότι εκτός από τα μαθήματα π.χ. υπάρχει και προβολή ταινιών. Υπάρχουν κι άλλες εκδηλώσεις και για ποιο σκοπό γίνονται αυτές;

T3: Εεε έχουμε εκδηλώσεις, Καταρχάς έχουμε... προσπαθούμε να έχουμε εκδηλώσεις γιατί εμείς δεν χρηματοδοτούμαστε από πουθενά... είμαστε εντελώς εθελοντικά εκεί όλοι μας. Όμως έχουμε έξοδα, γιατί το κτίριο το πληρώνουμε, δεν είναι δικό μας. Τις αίθουσες δηλαδή, γιατί δεν είμαστε σε όλο το κτίριο, είμαστε στο δεύτερο όροφο μόνο. Οπότε παίρνουμε μέρος σε όλα τα φεστιβάλ που γίνονται τα αντιρατσιστικά, έχουμε τα μπλουζάκια μας, έχουμε διάφορα πράγματα τα οποία μπορούμε να πουλήσουμε στα φεστιβάλ αυτά. Μια φορά το χρόνο κάνουμε τη μεγάλη γιορτή, η οποία είναι διήμερη. Εεε και στην οποία συμβάλλουμε όλοι εθελοντικά επίσης. Εεε και βοηθάνε διάφοροι φορείς με το να... το στήσουμε... να... οι

καλλιτέχνες που έρχονται αφιλοκερδώς για να τραγουδάνε... Εεε είναι με εισιτήριο, φυσικά γιατί αυτός είναι ο σκοπός, να έχουμε έσοδα τα οποία μας κρατάνε όλο το χρόνο, να μπορούμε να πληρώνουμε τις υποχρεώσεις, ενοίκια, ρεύματα, γραφικό υλικό τα βιβλία.... τα οποία... δηλαδή αυτά κάπως πρέπει να γίνονται.

I: Ε μιλήστε μου για τη διδακτική....

T3: Εεε κάνουμε γιορτές για παράδειγμα... χριστουγεννιάτικη γιορτή το διασκεδάζουμε, για τις απόκριες, κάνουμε επίσης... Και ο καθένας φέρνει φαγητό, της χώρας του. Το κάνουμε έτσι. Δηλαδή όταν κάνουμε τέτοιου είδους πάρτι, ο καθένας δεσμεύεται και φέρνει. Ο ένας από το Πακιστάν, ο άλλος από Μέση Ανατολή... Από όπου είναι ο καθένας. Και έτσι γίνεται μια πολύ ωραία γιορτή.

I: Και είναι και ανταλλαγή κατά κάποια αλλαγή κατά κάποιο τρόπο.

T3: Και ανταλλαγή βέβαια, γιατί μαθαίνεις και γενικά μαθαίνεις εεε σε τέτοιου είδους εγχείρημα, ας πούμε, εεε γιατί πάνω στη συζήτηση, όταν κάνουμε προφορικό λόγο, για παράδειγμα, δε ρωτάμε άσχετα. Ρωτάμε πράγματα τα οποία είναι σχετικά και με τις χώρες τους, με τις παραδόσεις το ένα το άλλο. Δηλαδή μαθαίνουμε ο ένας τον άλλον.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε, δηλαδή δυσκολίες, ας πούμε, ως προς τους μαθητές, αν εκείνοι κάπως δυσκολεύονται ή αν κάτι δημιουργεί δυσκολία στο μάθημα ως προς το διδακτικό υλικό...

T3: Εεε δυσκολίες... Η επικοινωνία είναι πιο πολύ δυσκολία, δηλαδή δεν έχουμε άλλες δυσκολίες. Γενικά είμαστε πολύ γρήγοροι στο να γνωριστούμε μεταξύ μας εκεί. Γινόμαστε μια οικογένεια. Γιατί πολλές φορές οι τάξεις συνεχίζονται με τους ίδιους μαθητές και καθηγητές για να μην υπάρχει εεε *disruption*, δηλαδή να μην υπάρχει διακοπή της σχέσης. Εγώ, ας πούμε, με την τάξη που είμαι τώρα, είμαι τα τελευταία δυόμισι χρόνια. Εεε η δυσκολία είναι αυτή όταν... γιατί εεε πολλές γλώσσες, για παράδειγμα, τα ουρντού δεν έχουν τις πτώσεις που έχουμε εμείς για παράδειγμα, οπότε είναι λίγο δύσκολο να κατανοήσουν την αλλαγή που γίνεται μέσα στην πρόταση ανάλογα με την έννοια... το τι πτώση πρέπει να βάλεις. Οπότε εκεί προσπαθούμε να βρούμε διάφορες έτσι... μεθόδους τις οποίες... και ο κάθε... εγώ τουλάχιστον, αλλά ξέρω και άλλους δασκάλους εκεί ό,τι αν δούμε και απ' το ίντερνετ δηλαδή ερευνούμε κι εμείς... πως να το εξηγήσουμε καλύτερα για παράδειγμα. Οπότε κάνουμε έτσι, ρίχνουμε και την έρευνά μας γενικά. Το πώς μπορείς να το... να το μεταφέρεις καλύτερα... στους άλλους. Υπάρχουν αυτές οι δυσκολίες στις διαφορές που έχουν οι γλώσσες. Αυτοί που έρχονται από Ανατολική Ευρώπη, για παράδειγμα, που μιλάνε ρωσικά, δεν έχουν τέτοιο θέμα, γιατί οι Ρώσοι έχουν πτώσεις, οι Αλβανοί δεν έχουν θέμα, γιατί έχουν πτώσεις, κατανοούν. Όσοι είναι από αραβικές χώρες έχουν ένα θέμα με αυτό και προσπαθούμε λίγο να το... με διάφορους τρόπους να τους το δώσουμε να καταλάβουν.

I: Ας πούμε, άλλο θέμα π.χ. αν λείπουν οι μαθητές... Λείπουν; Είναι αυτό μια δυσκολία;

T3: Είναι ένα θέμα αυτό. Λείπουν μερικές φορές γιατί όπως είπα, δουλεύουν και... οι μετανάστες είναι λίγο πιο δύσκολο να λένε όχι στις δουλειές, ξέρεις, για διάφορους λόγους, τους οποίους δε θα αναλύσω τώρα. Οι οποίοι λόγοι βέβαια είναι ένα αίσχος για την κοινωνία μας, αλλά οκ. Εεε πολλές φορές χρειάζεται να δουλεύουν και σαββατοκύριακα ή πολλές ώρες εεε και έχουμε ένα θέμα γενικά όταν μπαίνει η σεζόν, η τουριστική σεζόν. Γιατί πολλοί φεύγουν μετά πάνε στα νησιά, εεε και δουλεύουν, οπότε έχουμε και αυτό. Δηλαδή βλέπεις ότι όσο πάει Απρίλιος, Μάιος αραιώνουν οι τάξεις γιατί πολλοί φεύγουν σεζόν. Οπότε είναι ένα θέμα αυτό. Εεε μερικές φορές αυτό που κάνουμε... έχουμε, ας πούμε, ομάδες στο Viber. Εμείς σαν τάξη έχουμε μια ομάδα στο Viber και ό,τι κάνουμε στην τάξη το ανεβάζουμε εκεί και γι' αυτούς που λείπουν. Δηλαδή για να μην χάσουνε την ύλη, ας πούμε και τι κάναμε. Κάνουμε φώτο στον πίνακα, τι έχουμε γράψει και τι αυτό και εεε το ανεβάζουμε. Εννοείται ότι δεν είναι το ίδιο, δηλαδή ξέρουμε ότι δεν θα είναι το ίδιο, αλλά τους βοηθάει τουλάχιστον να έχουνε αυτή την επαφή. Όταν έρθουν του χρόνου δηλαδή να μην είναι εντελώς αλλού. Δηλαδή εμείς να έχουμε προχωρήσει πολύ και αυτοί να είναι αρχάριοι πάλι. Τους βοηθάμε λίγο... και στην τάξη μας να μην είναι, να πάνε λίγο παραπάνω από αυτό που ήταν. Να μην επαναλαμβάνουν την ίδια τάξη.

I: Ως προς το διδακτικό υλικό μου είπατε ότι χρησιμοποιείτε βιβλία και το Ίντερνετ...

T3: Είναι βιβλία τα οποία τα έχει φτιάξει η συλλογικότητά μας, το Κυριακάτικο δηλαδή. Φυσικά με τη βοήθεια εκπαιδευτικών εννοείται. Εεε είναι δικά μας περιεχόμενα... τα ανανεώνουμε κάθε τόσο... Κάθε αρχή χρόνου κάνουμε τις εκτυπώσεις καινούργιων βιβλίων και τα λοιπά γιατί έρχονται καινούριοι μαθητές.

I: Μου είπατε και προηγουμένως ότι το Κυριακάτικο σχολείο είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος και, ας πούμε, το οικονομικό είναι ένα ζήτημα. Υπάρχουν...

T3: Όχι, είναι το κυριότερο ζήτημα. [Ναι αυτό βασικά]. Δηλαδή μας... αυτό μας αγχώνει σε μόνιμη βάση, γιατί χωρίς αυτό δεν υπάρχει το σχολείο.

I: Υπάρχει κάποια άλλη δυσκολία ως προς αυτό; Ως προς τη λειτουργία του σχολείου;

T3: Εεε κοίτα... η συλλογικότητα, το σχολείο είναι τώρα 20 χρόνια πια. Δεν είναι λίγα τα χρόνια. Δεν ήταν πάντα τόσο οργανωμένα και τόσο... αλλά κάθε χρόνο μαθαίνουμε. Εγώ δεν ήμουν απ' την αρχή. Είμαι τα τελευταία 4 χρόνια. Εεε κάθε χρόνο μαθαίνουμε. Δηλαδή μαθαίνουμε τι κάναμε λάθος τον προηγούμενο χρόνο, το διορθώνουμε, τι μπορούμε να κάνουμε καλύτερο, το διορθώνουμε. Αυτό-βελτιωνόμαστε κάθε χρόνο. Οπότε δυσκολίες πάντα υπάρχουν θέλω να πω. Δεν είναι ότι λείπουν ποτέ γιατί προκύπτουν καινούρια πράγματα, καινούρια θέματα. Αυτό νομίζω είναι παντού όχι μόνο σε εμάς που είμαστε αυτό-

οργανωμένοι, αλλά και γενικά. Αλλά προσπαθούμε κάθε χρόνο να δούμε τι έφταιξε την προηγούμενη χρονιά και τι μπορούμε να διορθώσουμε.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο Κυριακάτικο σχολείο θα θέλατε να αλλάξει κάτι; Ας πούμε, ως προς τους μαθητές ή ως προς τη στήριξη των διδασκόντων, όχι απαραίτητα μόνο από το Κυριακάτικο σχολείο π.χ. κάποια σεμινάρια οτιδήποτε τέλος πάντων.

T3: Σεμινάρια ως προς τι;

I: Π.χ. ως προς τους καθηγητές, ως προς τη στήριξη των καθηγητών, γενικά των διδασκόντων.

T3: Τη στήριξη, από που;

I: Π.χ. με κάποιο εκπαιδευτικό σεμινάριο... που θα τους βοηθούσε να ανακαλύψουν νέους τρόπους, μεθόδους και λοιπά.

T3: Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια ξέρεις είναι επί πληρωμή συνήθως. Εμείς δεν έχουμε τέτοιες δυνατότητες. Δηλαδή δεν βγήκε, ξέρω γω, ένας οργανισμός που χρηματοδοτείται από κάποιο πρόγραμμα να πει ότι «α είναι και αυτοί ρε παιδί μου πού είναι αυτό-οργανωμένοι και εθελοντικά. Κάτσε να τους βοηθήσουμε να τα πάνε καλύτερα.». Δεν υπάρχουν τέτοια σεμινάρια δωρεάν. Ευχαρίστως δηλαδή αν υπήρχανε, να πηγαίναμε, να βελτιωνόμασταν και εμείς. Αλλά δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα.

I: Κατάλαβα. Οπότε εσείς θα θέλατε. Έχετε να προτείνετε κάτι;

T3: Αυτό που κάνουμε όμως ως προς αυτό... μας βοηθάνε αυτοί που είναι εκπαιδευτικοί στο επάγγελμα. Αλληλοβοηθιόμαστε εκεί μέσα δηλαδή.

I: Κατάλαβα. Έχετε εσείς κάποια άλλη πρόταση; Κάτι που θα θέλατε...

T3: Να ορίστε. Τώρα μου δώσατε εσείς την ιδέα. Γιατί δεν την είχα σκεφτεί. Ένας οργανισμός, αυτοί που παίρνουν τα ΕΣΠΑ και ξέρω γω οτιδήποτε εεε να έχει τέτοιο προ...εεε πως είναι αυτά τα... όχι ΙΕΚ... εεε πώς λέγονται εεε όχι ΙΕΚ που παίρνουν διάφορα τέτοια προγράμματα... εεε πες το...

I: Δεν ξέρω κι εγώ... τώρα δεν μου έρχεται...

T3: Ξέρεις τι λέω όμως... ποιο λέω...

I: Νομίζω ναι... όχι με επαγγελματική κατάρτιση...όχι αυτά είναι τα ΙΕΚ...

T3: Όχι... ΙΕΚ... Όχι ΙΕΚ. Είναι πάντως τύπου ΙΕΚ, ξέρω γω, που παίρνουν επιδοτήσεις, πολλές και έχουνε και τα κονέ... και ξέρω ότι παίρνουν. Να είναι ένα τέτοιο. Ή απ' τους αυτούς που είναι σαν και εμάς [για εθελοντές] συλλογικότητες... να τους βοηθάμε με σεμινάρια. Αλλά μόνο από αυτά. Γιατί οι υπόλοιποι χρηματοδοτούνται μια χαρά. Δεν έχουν

θέματα. Π.χ. άλλοι οργανισμοί που κάνουνε το ίδιο με εμάς, ελληνομάθεια, παίρνουν κανονικούς καθηγητές επί πληρωμή γιατί πληρώνονται από κάποιο πρόγραμμα. Μιλάμε για αυτό-οργανωμένες συλλογικότητες. Που είναι εντελώς εθελοντικά.

I: Ωραία.

T3: Ωραία, ευχαριστώ πολύ.

I: Ευχαριστώ πολύ και εγώ.

T3: Θα το ψάξω ωραία.

Teacher 4

I: Καλημέρα σας ονομάζομαι [καλημέρα] Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών γλωσσική διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες του ελληνικού ανοικτού πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες. Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο κυριακάτικο σχολείο μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε εσείς; Πώς είναι σαν εμπειρία;

T4: Εε για μένα είναι εε μια πολύ ευχάριστη εμπειρία. Το ανακάλυψα τυχαία.. βέβαια πάντα με ενδιέφερε η εθελοντική εργασία εε και μπορώ να πω ότι από την πρώτη κιόλας φορά, αν και δεν έχω εεε δε δεν είμαι δασκάλα, δεν είμαι καθηγήτρια, έχω τελειω... οικονομικά έχω σπουδάσει. Εεε παρ' όλα αυτά από την πρώτη φορά που πήγα και η πρώτη επαφή με τους εε μαθητές ήτανε πάρα πολύ ενδιαφέρουσα εε και μπορώ να σου... να πω ότι κέρδισα περισσότερα απ όσα έδωσα.

I: Όμορφο αυτό.

T4: Αλήθεια.

I: Οι μαθητές είναι... Οι μαθητές είναι μόνο μετανάστες και πρόσφυγες?

T4: Ναι, μόνο μετανάστες πρόσφυγες είναι ηλικίες από 22, 23 μέσος όρος μέχρι 30 είναι, αλλά έχει τύχει να έχω και κάποιον 60 χρονο και κάποιον ακόμη μεγαλύτερο, ας πούμε [μμ] μαθητή. Εε είναι νέα παιδιά, τα περισσότερα.. εε με συγκινεί πολύ η διάθεσή τους να μάθουνε τη γλώσσα μου. Εε πραγματικά με συγκινεί αυτό και το ότι ξεκινάνε την Κυριακή που υποτίθεται ότι είναι μια μέρα ξεκούρασης για εκείνους εε να έρθουν να μάθουν εε κάτι εε από τη χωρα που... που ζουνε που επέλεξαν εε είναι πολύ θετικό.

I: Και για ποιο λόγο έρχονται, ποιες είναι οι ανάγκες τους;

T4: Εε γενικά θεωρώ ότι για καλύτερη ενσωμάτωση στην κοινωνία μας δεν δεν συζητάμε πολύ γιατί δεν έχουν.. συνήθως εγώ έχω τάξεις εε την πρώτη τα.. αρχικές στα πρώτα levels [μμ] που μμ... που δεν εε γν που δεν γνωρίζουν σχεδόν καθόλου τη γλώσσα, οπότε δεν έχει φτάσει στο επίπεδο να συζητήσω μαζί τους εε για το εε θεωρώ όμως επειδή είναι όλοι οι εργαζόμενοι ότι είναι και για να τους βοηθήσει και στη δουλειά τους και γενικά στην καθημερινότητα τους.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα ανάλογα με τις ανάγκες των των μαθητών?

T4: Βεβαίως. Και επειδή κάποιιοι από αυτούς είναι αρκετά χρό είναι δύο τρία χρόνια ήδη στην Ελλάδα, όταν ο τρόπος επικοινωνίας εε είναι και καποι και λίγο στα αγγλικά γιατί κάπως

γνωρίζουν κάποιες εε λέξεις περισσότερο στην αγγλική γλώσσα από ότι στα ελληνικά που θα μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε.

I: Κατάλαβα.

T4: Μμ.. δηλαδή τα αγγλικά, κάποιες βασικές λέξεις μας με έχει βοηθήσει στο να... να ξεκινήσουμε και να...να... να ξεκινήσουμε την εκμάθηση, ας πούμε. Με το βιβλίο πάντα.

I: Χρησιμοποιείτε [ναι με το βι] το βιβλίο [ναι] του Κυριακάτικου σχολείου?

T4: Εεε χρησιμοποιώ εεε... να σου πω κάτι. Επειδή φέτος είναι η δεύτερη χρονιά για μένα στο Κυριακάτικο σχολείο εεε πέρυσι ξεκίνησα μόνο από το και μέχρι το τέλος είχαμε το βιβλίο του... του σχολείου. Ακριβώς όμως γιατί όπως σου είπα δεν είχα εμπειρία εγώ δασκάλας. Άρχισα λοιπόν από την αλφαβήτα εεε ακριβώς σύμφωνα με τη σειρά του βιβλίου. Εεε και ασκήσεις επειδή έχει και ασκήσεις στο βιβλίο αρκετές εε και δουλειά για το σπίτι εε φέτος όμως, επειδή έχω την εμπειρία την περσινή εε έχω βρει κι εγώ κάποια βοηθητικά. Εεε από κάπου εε γραμματική κτλ ασκήσεις και τους... νομίζω ότι τους βοηθάει ακόμη περισσότερο

I: Κατάλαβα. Χρησιμοποιείτε εκτός από το βιβλίο, κάποιους άλλους τρόπους που βοηθούν στη διδασκαλία?

T4: Εεε νομίζω ότι το πιο σημαντικό είναι να νιώσουν και αυτό που εγώ το έχω και σαν χαρακτήρας εε είναι να τους κάνεις από την αρχή να νιώσουν ισότιμοι. Δηλαδή ποτέ δεν έπαιξα το ρόλο της αυστηρής δασκάλας που... και τα λοιπά που θα τους εε εε θα είναι απότομο και τα λοιπά. Ξεκινήσαμε μαθαίνοντας μαζί εε σαν να μάθαινα και γω σαν να προσπαθούσα και εγώ να μάθω τη δική τους γλώσσα με ένα τρόπο.

I: Ναι.

T4: Εεε νομίζω αυτό ήτανε το πιο σημαντικό και το δεύτερο σημαντικό που επίσης με βοήθησε πολύ είναι ότι τους επιβράβεα επιβράβεα λεκτικά πάντα. [μμ] Έλεγα ότι μπράβο τα πήγες καλά, μπράβο για να πούμε και το αυτό και εε δηλαδή αυτό νομίζω έπαιξε μεγάλο ρόλο εε ήταν συνεπείς στις εε στις ώρες τους... ήτανε διαβασμένοι με την homework ήτανε... βοήθησε πολύ για μένα.

I: Χρησιμοποιείτε κάποιες άλλες διδακτικές πρακτικές, ας πούμε, οι μαθητές εργάζονται μόνο... συνεργάζονται μόνο με τον καθηγητή ή και μεταξύ τους...κάποιες ομαδικές εργασίες ή ότι δίνουν?

T4: Εεε μεταξύ τους εε να σου τι... πως τους το χρησιμοποιώ. Μπορεί εε να είναι στη εε να έχουμε από το Μπαγκλαντές, ας πούμε, να έχω 2 μαθητές, ο οποίος ένας να γνωρίζει λίγο ελληνικά περισσότερο από τον άλλο. Σε αυτή την περίπτωση αυτός που θα το πιάσει πρώτος αυτό που θα πω εε του ζητάω να το εξηγήσει και στον... στον δι εε στον εε διπλανό του ας

πούμε που έχουν την ίδια καταγωγή εε για να... ώστε να το καταλάβει καλύτερα. Τέτοιου είδους εε του... εε.. ομαδική εργασία ας το πούμε. [Μμ] Χρησιμοποιώ. Δηλαδή εε δικοί... δικός μου τρόπος που θεωρώ ότι θα βοηθήσει χωρίς να έχω διαβάσει, χωρίς να έχω μελετήσει κάτι ας πούμε για τον τρόπο που πρέπει. Βέβαια πιστεύω ότι για εμάς που... δεν είμαστε καθηγητές και δεν έχουμε προηγούμενη εμπειρία με μαθητές, εε καλό θα ήταν κάποια σεμινάρια να κάνουμε ώστε να... να δούμε και έναν άλλο τρόπο. Πιθανώς καλύτερο.

I: Διδάσκετε όλες τις δεξιότητες, δηλαδή προφορικά γραπτά, ανάγνωση, ακουστικά?

T4: Ναι. Ακουστικά όχι. Εε προφορικά γραπτά ανάγνωση βεβαίως. Έχουν έχουν και το βοήθημα, έχουν τα κινητά τους μαζί... που αν κάποια λέξη καινούργια θα τη δουν και στη γλώσσα τους αν δεν μπορούν να την κατανοήσουν διαφορετικά. [Αχα] Με την με τον μεταφραστή, ξέρεις μέσω του κινητού, [σωστά]. Αλλά μόνο αυτό ναι

I: Μμ.. αα... στο... στα γραπτά, ας πούμε, γράφουν προτάσεις, λέξεις κείμενο?

T4: Εεε... στο πρώτο στάδιο που είμαι εγώ εεε γράφουν σαφώς λέξεις, διαβάζουν κείμενο όταν μάθουμε εε να... όταν μάθουνε την ανάγνωση σε απλά κείμενα εε ή μετά μπορεί ένα κείμενο στον ενεστώτα να το μετατρέψουν σε έναν προηγούμενο χρόνο εεε τέτοιου είδους εεε κείμενα ας πούμε, κάνουμε ή μπορεί να διαβάσουμε μια απλή συνομιλία που γίνεται, ας πούμε, μπορεί να γίνει πάει στο περίπτερο, να αγοράσει κάτι... τι θα πει. Θέλω αυτό, πόσο κοστίζει, ορίστε τα ρέστα σας. Απλές καθημερινές εεε κουβε συν συν συνομιλίες.

I: Μμ... Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και κάποιες εκδηλώσεις? Για ποιο σκοπό;

T4: Στο σχολείο? [Ναι ναι στο σχολείο] εε [με τους μαθητές] εε διοργανώνονται. Να είμαι ειλικρινής, δεν έχει τύχει να συμμετάσχω σε τέτοιες. Συμμετείχα στον εε στο Σεπτέμβρη που γίνεται κάθε χρόνο στο πάρκο γεωπονικής εε το... το ραντεβού αυτό που με μουσική... που είναι γιορτή εεε για τους μετανάστες και όλα αυτά άλλα γενικά επειδή έχω περιορισμένο χρόνο δεν έχω συμμετάσχει σε άλλες δράσεις του σχολείου.

I: Το σχολείο όμως κάνει εε και άλλες δράσεις?

T4: Βεβαίως κάνει. Βεβαίως κάνει αρκετά συχνά.

I: Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι γίνονται αυτά και πώς συμβάλλουν στους μαθητές;

T4: Και... και προβολή ταινιών από ότι εε γιατί ενημερώνομαι και προβολή ταινιών και πάρτι θυμάμαι τις απόκριες και εε... πιστεύω ότι είναι για να νιώσουν το... ότι είναι οι ίδιοι να νιώσουν ότι είναι σε ένα γνώριμο μέρος να αισθανθούν εε... εε χαρούμενοι ότι είναι σε μια οικογένεια... Αυτό πιστεύω. [μμ] Ή ζητείται από κάποια παιδιά να φέρουν εε κάποια φαγητά από τη δική τους πατρίδα εε για να δοκιμάσουν και οι υπόλοιποι να εε για να εγκλιματιστούν θεωρώ ότι γίνεται αυτό.

I: Εεε... Μιλήστε μου και για τη διδακτική σας εμπειρία σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε, δηλαδή ως προς τους μαθητές [ναι] ή ως προς το υλικό οτιδήποτε... βασικά οποιαδήποτε..[ναι]

T4: Τώρα Σκέφτομαι [ναι, εννοείται], ας πούμε... εε θεω.. αυτό το βιβλί εμείς παίρνουμε φωτοτυπίες από το βιβλίο του οργανισμού του υπουργού του Υπουργείου Παιδείας πιστεύω... εεε ίσως νομίζω ότι είναι λίγο παλιακά. Νομίζω. Δηλαδή μπαίνοντας μπαίνοντας και φάχνοντας ε στο Ίντερνετ εε. άλλου και άλλους τρόπους προσέγγισης για νέους μαθητές βλέπω ότι είναι λίγο πιο προχωρημένα. Υπάρχουν βιβλία που είναι περισσότερο προχωρημένα, πιο πιο μοντέρνα να το πω [πιο σύγχρονα] πιο σύγχρονα και για νέα παιδιά που έχουν και άλλη επαφή που απευθυνόμαστε που έχουνε εεε άλλη επαφή δεν είναι όπως τα χρόνια που ήμασταν εμείς παλιά, ας πούμε, έ έχουν άλλη επαφή με τη γλώσσα, έχουν περισσότερα στα χέρια τους δυνατότητες. Πιστεύω ότι θα ήθελα το βιβλίο που διδάσκουμε να είναι σήμερα πιο καινούργιο. Εεε μετά όσον αφορά τους μαθητές... εεε όσον αφορά τους μαθητές εε στην πλειονότητά τους έχουν συνέπεια, εε απλά θα ήθελα... βέβαια αυτό τώρα δεν έχει να κάνει, είναι και η προσωπική μου επαφή με τον καθένα... να ενημερώνομαι αν κάποιος σκοπεύει να λείπει τις 2 επόμενες Κυριακές ας πούμε. [Ναι] Αυτό είναι δικό μου θέμα όμως [ναι ναι] δεν νομίζω ότι έχει το σχολείο να κάνει ή μπορεί με κάποιο τρόπο να τους πει από την αρχή ότι κοιτάξτε πρέπει να είστε συνεπείς, γιατί αν δεν έρθετε ξέρω γω δύο Κυριακές εε μετά χάνετε θα πρέπει να ξεκινήσετε από την αρχή ας πούμε. Δεν το εε δεν ξέρω πώς θα λειτουργούσε αυτό [ναι] καλύτερα, αλλά το θέμα του βιβλίου είναι σημαντικό, όπως και αν είχαμε κάποιο ακουστικό δηλαδή να άκουγαν εκτός από το ότι τους διαβάζω εγώ το κείμενο, θα ήταν ωραία να είχαν και μια ακουστική προσέγγιση... από έναν από έναν εκφωνητή, κάπως...

I: Ναι, κατάλαβα. [μμ] Επίσης το κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. [Ακριβώς] Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T4: Εεε... μμ... να σας πω. Εφόσον είναι περιορισμένοι και οι πόροι του... και το ίδιο το σχολείο φροντίζει για να καλύψει τις ανάγκες του, δεν υπάρχουν κάποιες απ' ότι ξέρω επιδοτήσεις ή οτιδήποτε... Εεε νομίζω ότι είναι δύσκολο να... να κάνει να κάνει κάτι παραπάνω... για να είμαι ειλικρινής.

I: Άρα δημιουργεί δυσκολίες, ας πούμε ως προς εε τα έσοδα...

T4: Ακριβώς. Δηλαδή βλέπω ότι εε υπάρχει ένας πίνακας που... αναγράφονται οι βασικές ανάγκες, ας πούμε του σχολείου όπως εε χαρτί υγείας, εε εε κάτι απορρυπαντικά κάτι τέτοια που και τα παιδιά καλούνται ή και οι καθηγητές ας πούμε, όποιος δύναται μπορεί να προσφέρει κάτι, εε δεν ξέρω δεν... δεν...

I: Ως προς τους χώρους, ας πούμε?

T4: Εεε [θα χρειαζόταν να είναι...] ναι. και μεγάλη, ίσως και περισσότερες αίθουσες [μμ] Εεε να υπάρχει μια σχετική απομόνωση, ας πούμε, εγώ είμαι εε είναι... είμαι δεύτερη χρονιά και δεν το λέω είμαι πολύ ευχαριστημένη. Έχω ένα τραπέζι με τις καρέκλες των μαθητών γύρω γύρω. Υπάρχει συνάδελφος που κάθονται στον καναπέ [αα ναι] και είναι ένα τρίωρο που.. με το με το διάλειμμα ας πούμε το μικρό που υπάρχει που... κάθεται στον καναπέ. [Ναι ναι] είναι δύσκολο να γράφεις, είναι δύσκολο... δηλαδή εε θα προτιμούσα να υπάρχουν, να υπάρχει μια αίθουσα με ένα τραπέζι με ένα πίνακα όπου υπάρχουν 3 τέτοιες αίθουσες. Αλλά εφόσον υπάρχουν πιο πολλά τμήματα να υπήρχε κα... περισσότερη δυνατότητα για πιο πολλά.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο Κυριακάτικο σχολείο, [μμ] εε μου είπατε κάποια πράγματα που θα θέλατε να αλλάξουν όπως το βιβλίο και λοιπά [μμ] υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλατε να προτείνετε... για το οτιδήποτε ή και για τους μαθητές... γενικώς... οποιαδήποτε πρόταση.

T4: Δεν έχω κάτι στο μυαλό μου, για μένα είναι εεε είναι ένας κό σαν σαν μελίτσι το παρουσιάζω το παρομοιάζω δηλαδή για μένα οι Κυριακές επει επειδή πηγαίνω πρωινή ώρα 9-12 εεε το ότι πηγαίνω και βλέπω χαρούμενα πρόσωπα... εε που περιμένουν που... που... έχουν αγνοήσει το πρωινό τους εε που θα μπορούσαν να κοιμηθούν παραπάνω και να έρχονται να... για να κάνουν μάθημα, εε είναι το είναι το πιο σημαντικό. Πιστεύω ότι και αυτοί και σε μενα καλά σαφώς για μένα είναι τρομερά ευεργετικό αυτό, αλλά και για τα ίδια τα παιδιά ότι είναι σαν μια μαμά [χαχα] που...που θα τους καλοδεχτεί, που θα τους βοηθήσει να διορθώσουν τα λάθη τους, που θα τους πάει λίγο παραπέρα στη γλώσσα, εεε εε νομίζω ότι είναι πάρα πολύ καλό αυτό που γίνεται.

I: Ναι. Πολύ όμορφο αυτό που λέτε.

T4: Το λέω... εε το λέω όπως το νιώθω εγώ. Δηλαδή, εε επειδή είμαι και σε μια ηλικία είμαι 61 ετών εε είμαι συνταξιούχος εε και και αυτό το πράγμα μου δίνει εε το χω πει και στους φίλους μου είναι θα μπορούσα να πληρώνω σε ένα ψυχολόγο, ας πούμε και να πη και να πήγαινα να μιλάω, και αυτό το πράγμα μου το δίνουν τα παιδιά. [Είναι πολύ ωραίο] Εεε δηλαδή εγώ στο μυαλό μου κάπως έτσι το έχω το τοποθετήσει και ναι, νομίζω ότι είμαστε κερδισμένοι και τα παιδιά και εγώ το ίδιο.

I: Ωραία. Εεε ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας.

T4: Εγώ χάρηκα που σε γνώρισα.

Teacher 5

I: Καλημέρα

T5: Καλημέρα

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών γλωσσική διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες του ελληνικού ανοικτού πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες. Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο κυριακάτικο σχολείο, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε?

T5: Εεεε αρχικά με τιμά πάρα πολύ το γεγονός ότι με επιλέξατε για να συμμετέχω στην έρευνα, είμαι τώρα για δεύτερη χρονιά στο κυριακάτικο εε σχολείο. Δεν έχω πάρα πολύ μεγάλη εμπειρία αλλά... είναι κάτι που... το αισθάνομαι σαν εεε life changing εμπειρία εε έρχεται Κυριακή και ανυπομονώ να έρθω να κάνω μάθημα εε και έχω αναπτύξει πάρα πολύ καλές σχέσεις μαζί με τα παιδιά με τους μαθητές δηλαδή, αλλά και θεωρώ ότι είναι ένα κομμάτι εθελοντισμού εε για μένα προσωπικά ως προσωπικότητα που με ολοκληρώνει είναι εε το έχω... το βλέπω πάρα πολύ θετικά.

I: Εεε ποιοι είναι οι μαθητές σας? είναι ενήλικες ανήλικοι μετανάστες, πρόσφυγες ή και πρόσφυγες?

T5: Είναι εεε όλοι οι ενήλικες... είναι ένα κράμα εε για πραγμάτων, δηλαδή έχω είτε ανθρώπους οι οποίοι είναι πάρα πολλά χρόνια στην εε Ελλάδα εεε 15 χρόνια, 20 χρόνια και τα λοιπά ή και πρόσφυγες που έχουν, ας πούμε, έρθει το... το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει ένα χρόνο, ας πούμε που εεε έχουν έρθει στην τέτοια, στην Ελλάδα. Έχω ανθρώπους οι οποίοι ήτανε είτε εε από χώρες που να αποφύγουνε τον πόλεμο, είτε όμως και οι άνθρωποι οι οποίοι έχουνε εεε χρόνια εδώ στην Ελλάδα από την Κίνα για παράδειγμα από το Μαρόκο... πέρα από το Μπαγκλαντές, από το Πακιστάν, από το... από όπου... από αυτές τις χώρες, τέλος πάντων να το πω έτσι τις εε συνηθισμένες που νομίζουμε ότι είναι η πλειοψηφία των προσφύγων, οπότε είναι ποικιλία.

I: Και ποιες είναι οι ανάγκες τους; Για ποιο λόγο δηλαδή έρχονται στο Κυριακάτικο?

T5: Ο βασικότερος λόγος είναι εεε η διευκόλυνση της καθημερινότητάς τους. Δηλαδή να μάθουνε τα βασικά πράγματα προκειμένου να επικοινωνούνε. Από εκεί και πέρα εεε δεν μπορώ να μην αναγνωρίσω το γεγονός ότι κάποιοι από αυτούς έχουν συνδέσει το γεγονός ότι θα έρθουν στο σχολείο ή θα πάρουν κάποιο χαρτί, το οποίο μπορεί να τους βοηθήσει και... για μια εξέλιξη επαγγελματικά δηλαδή. Είτε να μάθουν να επικοινωνούν πολύ πιο αποτελεσματικά στις δουλειές τους, είτε... με την κατοχή ενός πτυχίου ή οτιδήποτε άλλο που θα τους βοηθήσει.

I: Εεε παίρνουνε πιστοποιητικό στο σχολείο ή δίνουν κάποιες εξετάσεις...?

T5: Επειδή... κάναμε και μία συζήτηση πέρσι... δίνουμε ένα... εε μία βεβαίωση παρακολούθησης βασικά σαν σχολείο, δεν μπορούμε να κάνουμε και κάτι άλλο και το θεωρήσαμε και λίγο πιο... εε εε σαν υποκίνηση σαν ένα κίνητρο για τα παιδιά, τα οποία συμμετείχαν και δεν κάναν ας πούμε, καμία απουσία κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Κατά τα άλλα, αν θέλουν να πιστοποιηθούνε και... δίνουνε κανονικές εξετάσεις. Όμως η δικιά μου η εμπειρία δεν είναι για το κομμάτι των εξετάσεων. Ασχολούμαι με τα... με τους ανθρώπους οι οποίοι είτε δεν ξέρουνε καθόλου ελληνικά, ξέρουν δηλαδή πολύ λίγα ελληνικά, είτε είναι αναλφάβητοι από τις δικές τους τις χώρες δεν έχουνε πάει δηλαδή στο σχολείο καθόλου.

I: Μμμ... Αυτό πιστεύετε τους επηρεάζει; Αν είναι αναλφάβητοι ή όχι?

T5: Ναι βέβαια ναι. Καμία σχέση ο άνθρωπος ο οποίος έχει δεχτεί έστω μια υποτυπώδης μορφή εκπαίδευσης, ας πούμε έστω και στο δημοτικό ή είναι εε familiar με τα... με την αλφαβήτα, τι είναι η αλφαβήτα είναι familiar, είναι εξοικειωμένος με την έννοια, ας πούμε του διαβάσματος του εε της γραφής, οι άνθρωποι οι οποίοι είναι αναλφάβητοι είναι τετραπλός ο κόπος που πρέπει να καταβάλουνε εε για να καταλάβουνε ότι τα σύμβολα είναι γράμματα, ότι θέλει μια συγκεκριμένη σκέψη ή μια σύνταξη ή γραμματική αδυνατούν να καταλάβουνε δηλαδή τους νόμους ή τους κανόνες [το πως λειτουργεί] Ναι. Ναι, το πώς είναι η γλώσσα.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας;

T5: Προσπαθώ πάρα πολύ, αν και δεν τα καταφέρνω με πάρα πολύ μεγάλη επιτυχία λόγω ακριβώς αυτού του γεγονότος που είπα. Δηλαδή ενώ έχω ας πούμε ανθρώπους από την εε που είναι στην Ελλάδα 15 ,20 χρόνια και καταλαβαίνουν, έχω επίσης 2 μαθητές οι οποίοι δεν έχουνε, είναι εντελώς αναλφάβητοι από το Πακιστάν και από το Μπαγκλαντές. Οπότε εε προσπαθώ να πάω επειδή είμαστε κιόλας δύο άνθρωποι που μια Κυριακή μπορεί να έρθει ένας άνθρωπος, την άλλη Κυριακή να μην μπορεί να έρθει προσπαθώ να κάνω κάτι που να υποκινεί όλη την τάξη, να έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει όλη η τάξη. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι αυτός που είναι λίγο πιο προχωρημένος, κάποια στιγμή θα κάνει ένα βήμα προς τα πίσω ή ο άλλος θα πρέπει να διαβάσει περισσότερα πράγματα στο σπίτι του για να μπορεί να παρακολουθήσει, ας πούμε την επόμενη φορά εε για να μπορούμε όλοι να κρατηθούμε και αυτό υπό συζήτηση υπό ένα επίπεδο.

I: Οι μαθητές έχουν δουλειά για το σπίτι ή γίνεται μόνο στο σχολείο, στην τάξη?

T5: Εεε προσπαθώ πάντα να τους δίνω κάτι να κάνουν στο σπίτι, πάντα όχι πάντα με επιτυχία, επαναλαμβάνω. Εντάξει, αλλά η προσπάθεια είναι ότι έχουμε διαμορφώσει ένα chat στο what's up, το οποίο ο καθένας λέει την άποψή του ή ξέρω γω λέμε εκεί διάφορα πράγματα ή δυσκολεύομαι να κάνω αυτό ή ξέρω τι σημαίνει αυτό ή να πούμε σε αυτόν που γιορτάζει χρόνια πολλά και τα λοιπά και τα λοιπά. Εεε γενικότερα προσπαθώ πάντα να τους δίνω κάτι

στο σπίτι. Αν δεν δώσεις κάτι στο σπίτι, είναι πάρα πολύ δύσκολο εε να... να ... να είναι το το μυαλό του μαθητή εκεί, δηλαδή συνήθως όταν δεν έχει κάτι να προετοιμαστεί εε του είναι πάρα πολύ δύσκολο μετά να παρακολουθήσει. Δεν...Δεν... τα ξεχνάει. Δηλαδή είμαστε τώρα, ας πούμε, 5 μήνες, 6 μήνες από τότε που ξεκινήσαμε από το Σεπτέμβριο και σήμερα κάναμε ξανά επανάληψη στην αλφαβήτα γιατί... εε δεν γίνεται ,πρέπει...η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως. Παρωχημένο αλλά τι να κάνεις.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείται όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες?

T5: Εεε προσπαθώ πάρα πολύ αυτό που να κάνω είναι να... εμπλέκω τους μαθητές πάρα πολύ σε αυτό που κάνουμε δηλαδή είτε εε παραδείγματος χάρη όταν είναι να μάθουμε τα χρώματα, θα φροντίσω να ζωγραφίσουμε για να τα μάθουμε τα χρώματα. Όταν ξέρω γω είναι να μάθουμε τα ρήματα, θα προσπαθήσω να κάνουμε ένα τραγούδι προκειμένου να μάθουμε τα εε... γενικότερα χρησιμοποιώ υλικό πάρα πολύ έξω από το βιβλίο του Σινιάλου, εε το οποίο είναι μόνο γραφή και ανάγνωση, δεν έχει δηλαδή ούτε ακουστικά ερεθίσματα εε και τα λοιπά και έχω πάρα πολύ τρόπους που... φέρτε μου μια φωτογραφία και να συζητήσουμε ξέρω γω ποια είναι η οικογένειά σας, ποιος είναι ο πατέρας ποια είναι η μητέρα, ποιος είναι το...εε... το σόι σας ή ξερω γώ το ότι σταματήσαμε στο... να πει ο καθένας για τη θρησκεία του, ποιες είναι οι αργίες, οπότε θέλω να είναι συμμετοχικό το μάθημα, γιατί αν μιλάω μόνο εγώ την κάτσαμε τη βάρκα.

I: Οι μαθητές συνεργάζονται και μεταξύ τους ή μόνο με το κάπου

T5: Ναι ναι πολύ ωραία ή ερώτηση. Φροντίζω να συνεργάζονται και μεταξύ τους και τι κάνω; Βάζω αυτούς που είναι ένα επίπεδο λίγο πιο πάνω από τους υπόλοιπους να καθοδηγούνε με πλάγιο τρόπο και αυτούς που... είναι λίγο πιο πίσω από τους υπόλοιπους. Εεε είναι εντελώς διαφορετική έννοια να ακούσουνε μια εξήγηση από έναν Έλληνα, δηλαδή από μένα από μιλάω και άλλο από έναν άλλον άνθρωπο που μεταφέρει και ο ίδιος το τι κατάλαβε, ας πούμε, οπότε είναι πολύ πιο υποστηρικτικός και αναπτύσσουν ένα κώδικα επικοινωνίας τον οποίο μπορεί κι εγώ η ίδια, ας πούμε, να μην αντιλαμβάνομαι, αλλά στο τέλος συνεννοούνται, ας πούμε. Είναι... είναι πάρα πολύ μεγάλο εργαλείο το να χρησιμοποιείς άλλους μαθητές σε αυτή τη διαδικασία.

I: Πιστεύετε ότι βοηθά αυτό?

T5: Ναι ναι ναι, πιστεύω ότι βοηθάει και πιστεύω επίσης ότι και τους κάνει να μην... εε...να μην βαριούνται. Βέβαια θέλει πάρα πολύ μεγάλη προσοχή στις ισορροπίες, καθώς επειδή γενικότερα είναι άνθρωποι οι οποίοι θεωρούν ότι η εξουσία είναι... με βλέπουν σαν φιγούρα εξουσίας, δεν θέλουνε ας πούμε να να θεωρήσουν ότι και ο ο συμμαθητής τους μπορεί να τους

ελέγξει ή να τους πει, δεν το είπες καλά ή οτιδήποτε άλλο, οπότε θέλει εκεί μια ισορροπία, αλλά ευτυχώς έχουμε δουλέψει τόσο καλά σαν ομάδα που δεν τίθεται τέτοιο ζήτημα.

I: Εεε είπατε πριν ότι χρησιμοποιείτε και άλλα πέρα από το Σινιάλο, το βιβλίο του σχολείου. Χρησιμοποιείτε και άλλα μέσα?

T5: Ναι βέβαια υπολογιστή ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εε ασκήσεις. Έχω βρει το... ένα υλικό... το βαλιτσάκι εε με τα ελληνικά που είναι εε του πανεπιστημίου Ιωαννίνων επίσης για... δηλαδή για διδαχή μεταναστών, αλλά βέβαια κυρίως παιδιών και το χρησιμοποιώ κυρίως με τους αναλφάβητους τέλος πάντων να το πω έτσι που θέλουν ένα εε μικρότερο επίπεδο, CD με ακουστικά μέσα για να μπορούν να καταλάβουνε και προσπαθώ, και πάλι όχι με πολύ μεγάλη επιτυχία να το κάνω λίγο πιο πρακτικό το ζήτημα δηλαδή το τι δουλειά κάνει κάποιος να αναπροσαρμόσω τον διάλογο, να χρησιμοποιήσω δηλαδή role-playing βασικά ότι έρχομαι εγώ σαν πελάτης ή θέλω να πάω ψωνίσω στο μετρό ή ξέρω γω περιέγραψε μου την οικογένεια σου και τα λοιπά και τα λοιπά.

I: Εκτός από [μάλλον συγγνώμη], διδάσκετε όλες τις δεξιότητες, κατανόηση προφορικού, γραπτού λόγου, παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου?

T5: Ναι τα πάντα όλα. Εεε κάποια στιγμή στην αρχή η έννοια μου είναι να μάθουνε την αλφαβήτα αυτό που είπα ας πούμε, αλλά μετά κάνουμε προφορικά. Τώρα δηλαδή αυτή την περίοδο είμαστε εστιασμένοι στο γραπτό κείμενο να διαβάζουν δηλαδή 10 προτάσεις και να λένε... να εξηγεί ο ένας στον άλλον τι κατάλαβαν από αυτές τις προτάσεις τις οποίες ξέρω γω κάνανε ή να ακούμε στο... στην κασέτα κάποιον άλλον να μιλάει και να το επαναλαμβάνουνε αυτό. Εεε γενικότερα θέλω και το ένα και και προφορικά δηλαδή να σπάσει λίγο η γλώσσα τους, ας πούμε, να μιλάνε το δυνατό γιατί είναι ένα από τα ζητήματα τα οποία αντιμετωπίζουμε είναι το ότι κλείνονται τις κοινότητές τους και εκτός από το σχολείο, δυστυχώς δεν κάνουν πρακτική άσκηση τα ελληνικά τους κάπου αλλού είναι σαν και εμάς τους Έλληνες. Όταν πάμε να μάθουμε μια ξένη γλώσσα, η όταν ζούμε στο εξωτερικό.

I: Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις στο σχολείο? Με ποιο σκοπό?

T5: Ναι. Το σχολείο βασικά είναι ένας οργανισμός ο οποίος εε λειτουργεί μέσα από 2 πράγματα, δηλαδή η επιβίωσή του έχει να κάνει με το εε αντιρατσιστικό φεστιβάλ που κάνουμε κάθε εε φθινόπωρο από τα έσοδα του, δηλαδή συντηρούμε και πληρώνουμε τα νοίκια, τα... το ηλεκτρικό και τα λοιπά και τα λοιπά και το ημερολόγιο που βγάζουμε ας πούμε κάθε χρονιά. Αυτές είναι οι 2 βασικές εε. Εννοείται ότι όπου μπορώ να βοηθήσω και να κάνω υποστηρίζω τόσο στο κομμάτι της γιορτής οργανωτικά... το να συνεννοηθούμε... το να ψήσουμε σουβλάκια μέχρι το να κουβαλήσουμε πράγματα ή να πουλήσουμε μπύρες και όπου δηλαδή υπάρχει ανάγκη, όπως και στο κομμάτι του ημερολογίου, εε προσπαθώ να το προωθήσω όσο

γίνεται περισσότερο... φέτος έγινε ανάρπαστο είτε μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ας πούμε που ποστάρουμε και τα λοιπά και τα λοιπά, αλλά και γενικότερα και στη δουλειά μου κανονικά, εκεί που είμαι να πουλήσω να...

I: Στις εκδηλώσεις αυτές συμμετέχουν και οι μαθητές? Και αν ναι, πιστεύετε ότι αυτό τους βοηθά με κάποιο τρόπο?

T5: Εκτός από αυτές τις 2 εκδηλώσεις υπάρχουνε και άλλα πράγματα τα οποία κάνουν το σχολείο. Κάνει δηλαδή πάρα πολύ συχνά προβολές ταινιών εε σαββατόβραδα, συνήθως κατά τις 8, 7. Εε ναι οι ταινίες βοηθάνε πάρα πολύ εε τους μαθητές, είτε τους λέω και εγώ δηλαδή, είτε να διαβάζουν περιοδικά, είτε ξέρω γω τον τύπο είτε στο κινητό δηλαδή τι στον τύπο πια λες και έχει εφημερίδες; Εε οι ταινίες τους βοηθάνε πάρα πολύ γενικότερα και όταν η ταινία είναι στα ελληνικά, να ακούνε δηλαδή την ομιλία, είτε να είναι κάτω να διαβάζουνε. Τους ζορίζει λίγο γιατί είναι λίγο πιο αργά τα πράγματα, αλλά οκεί εε τους βοηθάει και εκτός από αυτές τις εκδηλώσεις φυσικά συμμετέχουμε και σε ό,τι πορείες αντιρατσιστικές ή εκεί που αισθάνεται το σχολείο ότι έχει ένα «saying», ότι πρέπει να πει κάποια πράγματα κατά του φασισμού ή σε τέτοιου είδους πράγματα.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε όσον αφορά τη διδασκαλία σε μετανάστες ή και πρόσφυγες στο σχολείο.

T5: Εεε δυσκολίες... εντάξει, δεν είναι τα πράγματα ρόδινα και κυρίως με στεναχωρεί πάρα πολύ που δεν έχω το «background» εκπαιδευτικού δηλαδή δεν είναι η δασκάλα η πρωταρχική μου, ας πούμε να το πω δεν είναι η δουλειά μου εε είναι κάτι που και εγώ πρέπει να μελετήσω πάρα πολύ προκειμένου να μπορώ να ανταπεξέλθω εε και για τις μεθόδους που πρέπει να υιοθετήσεις σε έναν ενήλικα σε σχέση ας πούμε με κάποιον άλλον και κυρίως σε πρόσφυγες που αυτό που τους ενδιαφέρει είναι τα προς το ζην. Η δυσκολία που έχω να αντιμετωπίσω εκτός από το να μορφωθώ και εγώ η ίδια δηλαδή και να κάνω είναι το να κρατάω το ενδιαφέρον των παιδιών σε ένα τέτοιο βαθμό που να μην φύγουνε την τρίτη ή την τέταρτη ή την πέμπτη Κυριακή γιατί αντιμετωπίζουν βιοποριστικό ζήτημα ή και κάποιος να μην μπορεί, να θέλει να παρακολουθήσει αλλά ανοίγει σεζόν ας πούμε το καλοκαίρι και πρέπει να φύγει. Είχα μαθητές που φύγανε στην Κίνα γιατί εε έπρεπε να πάνε, ας πούμε πίσω στην πατρίδα τους. Αυτό είναι μια άλλη δυσκολία και επίσης έχω δυσκολία στο γεγονός ότι εε εε ενώ προσωπική δυσκολία του ότι θέλω να τους βοηθήσω σε σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους και δεν γίνεται. Δεν κάνω καλό. Εντάξει; Συνήθως μαλώνουμε μαζί με την για το ότι ρε παιδί μου να πάρουμε τα παιδιά ένα δώρο ή ξέρω γω... Πρέπει να... Ξεκαθαρίσω εντελώς ότι ο ρόλος του δασκάλου είναι εκεί, ας πούμε για να τους... είμαστε φίλοι και τα λοιπά και τα λοιπά, αλλά δεν γίνεται να εμπλακώ στις ζωές τους. Δεν γίνεται να εε τη στιγμή που θα χάσουν τη δουλειά τους, ας πούμε, να με επηρεάσει εμένα προσωπικά ούτε για τα ίδια τα άτομα ούτε και για το σύνολο της τάξης. Με αυτό έχω δυσκολία περισσότερο. Είμαι ψυχοπονιάρα.

I: Το Κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές; Είπατε πριν κιάλας ότι τα έσοδα μαζεύονται εε από τις εκδηλώσεις... [ναι] ας πούμε, άλλες δυσκολίες όπως ο χώρος;

T5: Εεε ναι. Εντάξει δεν γκρινιάζω καθόλου γιατί την προηγούμενη χρονιά είχαμε κάποιες δυσκολίες από την άποψη του χώρου γιατί ήμουνα εε φέτος είμαι μέσα σε τάξη. Όταν είσαι έξω από την τάξη, επειδή ακριβώς υπάρχουνε 4 θρανία τα οποία εε έχει δυσκολίες στο κομμάτι της διδασκαλίας, γιατί είμαι και λίγο βροντόφωνη, οπότε ακουγόμουνα πάρα πολύ, είτε η προσοχή των παιδιών αποσπάται... αποσπάται πολύ πιο εύκολα, ας πούμε, όταν είναι γύρω τριγύρω κόσμος. Ναι, έχουμε θέμα, είναι ένα ζήτημα δηλαδή εε ο χώρος αλλά και τα μέσα τα οποία διαθέτουμε και εε δηλαδή εγώ θα ήθελα μακάρι να είχαμε λεφτά να μπορούμε να προσφέρουμε στα παιδιά και νομική υποστήριξη εκτός από εκπαιδευτική ας πούμε εε στους ανθρώπους ή να κάνουμε ακόμη περισσότερες εκδηλώσεις, ας πούμε, οι οποίες έχουν να κάνουν με πιο «fun» πράγματα με πιο διασκεδαστικά, ένα πάρτι, ένα ξέρω γώ, ένα... μια εκδρομή... ένα... εε αυτά όλα βέβαια χρειάζονται πόρους οπότε εε είναι... είναι πολύ δύσκολο να λειτουργήσει ας πούμε το σχολείο μόνο από τα χρήματα τα οποία ή από τα ξέρω εγώ αυτά τα ημερολόγια, τα οποία που πουλήσαμε παρόλο που πηγαίνουμε πολύ καλά στις γιορτές, εντάξει το αντιλαμβάνεσαι ή όταν υπάρχει ανάγκη για το χαρτί υγείας για το χαρτί κουζίνας πρέπει να συνεννοηθούμε οι δάσκαλοι ας πούμε ποιος θα φέρει τι, τι θα κάνει... Θα ήθελα να είχαμε περισσότερα χρήματα για να κάνουμε πολύ περισσότερα πράγματα.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ, θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό; Ή κάποια πρόταση; Όσον αφορά τους μαθητές, το διδακτικό υλικό, τη λειτουργία του σχολείου γενικότερα.

T5: Εεε έχουμε πει κάποια πράγματα τα οποία θα πάνε προς βελτίωση, δηλαδή θέλω να πω ότι έχουμε εντοπίσει ρε παιδί μου κάποια πράγματα από πέρσι, τα οποία δεν... γιατί... για αυτό που λέμε και για την εμπλοκή περισσότερων σπουδαστών κατά το μάθημα όμως, θέλω να πω ότι το σχολείο είναι πολύ καλά οργανωμένο. Έχω ακούσει παλαιότερα που εγώ δεν ήμουνα, δεν το έχω ζήσει, έχω ακούσει πολύ περισσότερες, περισσότερο δύσκολες καταστάσεις, δηλαδή απ' το να μην έχω την καρέκλα ή το μαρκαδόρο ή το... για να κάνω το μάθημά μου, οπότε θεωρώ ότι τώρα είμαστε καλά. Είναι πολύ σημαντικό που... ο χώρος έχει γραμματεία όσο και καθηγητές, δηλαδή ο αγωγός το να έχεις έναν άνθρωπο να συντονίζει να κάνει εδώ θα κάτσει ο ένας, θα κάτσει ο άλλος και αυτός ο άνθρωπος να είναι η και η που είναι πολύ γνωστές, βοηθάει πάρα πολύ εεε εεε ναι τώρα από την άποψη του χώρου, εε θα θέλαμε όλοι περισσότερα πράγματα, λίγο πιο ευχάριστους χώρους, λίγο πιο όμορφα το να μην εεε ξεβιδώνουμε τη λάμπα να την παίρνουμε γιατί μας την κλέβουνε ας πούμε. [A] Ναι ναι, είναι κάποια πράγματα τα οποία είναι, αλλά φροντίζουμε, είμαστε εμείς υπεύθυνοι για την καθαριότητα. Το ότι δεν έχω κανένα πρόβλημα και φυσικά με τους μαθητές να καθαρίσουμε μετά το γραφείο μας και τα λοιπά και τα λοιπά ή να σκουπίσω ή στιδήποτε άλλο. Φυσικά θα

ήθελα να μείνω αλλά είναι τμήμα της εε της δουλειάς. Άλλες προτάσεις τώρα για το υλικό το βιβλίο είναι εε αρκετά ξεπερασμένο οφείλω να ομολογήσω. Είναι καλό για τα βασικά αλλά ακόμα και εγώ που δεν είναι εκπαιδευτικός, εντοπίζω πάρα πολλά κενά στην διδασκαλία, εκτός δηλαδή από τα... από 5 συγκεκριμένα παραδείγματα τα οποία αναφέρονται στη δεκαετία του 90 να πω, δεν ξέρω, μπορεί να είμαι και λίγο αυστηρή ας πούμε ή μπορεί να είναι και το 80 γιατί κάτι μου θύμισε από τα παιδικά μου χρόνια, αλλά ναι θεωρώ ότι χρειάζεται κάτι καλύτερο. Όπως χρειάζεται ας πούμε εε μια πιστεύω μια οργάνωση μαθημάτων online είναι έτσι ώστε κάποιος μαθητής αν τη μια Κυριακή δεν έχει τη δυνατότητα ή βιντεοσκόπησης αυτού του πράγματος, το οποίο κάνουμε, αν δεν έχει τη δυνατότητα να έρθει, να μπορεί να μπει μέσα σε μια πλατφόρμα και να παρακολουθήσει αυτό που έχασε, ας πούμε την προηγούμενη που εβδομάδα. Βέβαια αυτό θέλει και λεφτά, θέλει επένδυση, χρόνο, ποιος θα το κάνει εε εντάξει από ιδέες πάρα πολλές. Ναι ναι ναι πολλές ιδέες αλλά οκέι.

I: Ωραία ως προς τους διδάσκοντες; Κάποιο υποστηρικτικό υλικό; Κάποια σεμινάρια, ας πούμε;

T5: Ω ναι, θα ήθελα πάρα πολύ. Δεν το συζητάω ιδίως... αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε είναι ότι κάνουμε κάποιες συνελεύσεις σαν καθηγητές, ας πούμε σαν δάσκαλοι εε...

I: Μαζί με τους μαθητές ή μόνο...

T5: Μόνοι μας. Γιατί; Γιατί εκεί προσπαθούμε να προτάξουμε τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν μια διδακτική εμπειρία και να τους ρωτάμε, ξέρω γω γίνεται καλά αυτό; Υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ξέρω γω μέθοδος ή ο δικός μου ας πούμε, αυτός ο μαθητής φεύγει πολύ γρηγορότερα από τους υπόλοιπους να πάει στην επόμενη τάξη για να μπορέσουμε να... ξέρω γω να δώσω έμφαση στους επόμενους; Προσπαθούμε να κάνουμε τέτοια πράγματα, πάλι με όχι πάρα πολύ μεγάλη επιτυχία, αλλά γίνονται δηλαδή όλοι οι άνθρωποι οι οποίοι είναι δάσκαλοι, έχουνε κοινό γνώμονα το καλό του παιδιού, έχουμε και τα υστερικά μας σαν δάσκαλοι, ας πούμε, έχουμε ανθρώπους οι οποίοι θεωρούν ότι η πορεία τους είναι συνδεδεμένη με τους μαθητές προσωπικά... Εκεί είμαστε για να εξυπηρετήσουμε ένα συγκεκριμένο σκοπό, δηλαδή και όλους τους μαθητές τους υπέρ αγαπάω, αλλά αν θεωρήσω ότι ένας μαθητής πρέπει να ανοίξει τα φτερά του και να προχωρήσει, φυσικά και θα προχωρήσει. Δεν είναι εε δεν τον έχουμε χρεωθεί για το υπόλοιπο ας πούμε της χρονιάς δεν είναι έτσι, αλλά οκέι συνήθως αυτό συμβαίνει από ανθρώπους οι οποίοι δεν είναι εκπαιδευτικοί και εε βγάζουμε ας πούμε τα... την ανασφάλειά μας απέναντι σε πρόσωπα ας πούμε αντί για καταστάσεις, αλλά όλα καλά.

I: Κάνετε συνελεύσεις και με τους μαθητές ή μόνο... είναι οι μόνες συνελεύσεις που γίνονται μόνο με τους καθηγητές;

T5: Εεεε κάνουμε συνελεύσεις, οι οποίες... στις οποίες καλούμε και τους μαθητές, δηλαδή χθες ας πούμε, είχαμε το... να διοργανώσουμε την εε το φεστιβάλ, την γιορτή και ήτανε

καλεσμένοι τόσο μαθητές όσο και οι καθηγητές. Όταν κάνουμε όμως συνέλευση για να συζητήσουμε πράγματα της λειτουργίας του σχολείου, εκεί είμαστε μόνο καθηγητές. Είμαστε μόνο οι δάσκαλοι.

I: Ωραία ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο να σας.

T5: Να είστε καλά. Εγώ ευχαριστώ.

Teacher 6

I: Καλημέρα. Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά, θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T6: Καλημέρα. Ονομάζομαι Στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών δίδασκα ελληνικά περίπου τέσσερα χρόνια κατά τη διάρκεια δηλαδή κυρίως των σπουδών μου στην κοινωνική εργασία, που ήταν κάπως κοντά με το μεταναστευτικό-προσφυγικό και παρείχα κι άλλες υπηρεσίες, δηλαδή και λίγο μετά τις σπουδές μου ασχολήθηκα με κοινωνικές ανάγκες μαθητών. Γενικότερα ήταν μια πολύ σημαντική εμπειρία για 'μένα, αισθάνομαι, γιατί υπήρχε και μια πιο, μια προσέγγιση που εστίαζε πάρα πολύ και στην κοινότητα και στην αλληλεγγύη και ήταν ένας διαφορετικός τρόπος διδασκαλίας που κατά τη γνώμη μου είναι πάρα πολύ σημαντικό να αναφέρεται και να γίνονται έρευνες, γιατί πραγματικά καλύπτει ένα μεγάλο κενό αυτή τη στιγμή η όλη υποστήριξη μαθητών που έχουν ένα μεταναστευτικό – προσφυγικό προφίλ από τα κάτω, δηλαδή από συλλογικότητες, διότι βλέπουμε πάρα πολύ συχνά ότι το ελληνικό κράτος δεν έχει τις απαραίτητες τάξεις υποδοχής τουλάχιστον για ενήλικους μαθητές. Ή ταυτόχρονα δεν υπάρχουν και πολλά προγράμματα που να είναι δωρεάν από το κράτος. Οτιδήποτε γίνεται είναι είτε ιδιωτικές πρωτοβουλίες είτε ΜΚΟ. Αλλά θεωρώ ότι έχει νόημα η αυτό-οργάνωση σε τέτοια επίπεδα γιατί οι άνθρωποι έρχονται και πιο κοντά και έρχονται και σε μια διαδικασία να αμφισβητήσουν πράγματα τα οποία μπορεί να θεωρούσαν δεδομένα. Και εμείς και εκείνοι κι εκείνες, δηλαδή. Αυτό.

I: Οι μαθητές σας ποιοι ήταν; Εννοώ μετανάστες ή και πρόσφυγες, ενήλικες ή και ανήλικοι;

T6: Στο Κυριακάτικο, όταν εγώ δίδασκα, δεν είχα ανήλικους μαθητές. Ήταν μαθητές και μαθήτριες και με προσφυγικό και με μεταναστευτικό προφίλ. Δηλαδή ήταν ανεξάρτητο από αυτό το status και ήταν κι ακόμη άνθρωποι που μπορεί να μην είχαν και κάποιο συγκεκριμένη ιδιότητα, εννοώ τέτοια. Μπορεί να ήταν αιτούντες άσυλο, να ήτανε πριν την καταγραφή. Γενικά το Κυριακάτικο δε σταματούσε κάποιον απ' το να είναι μαθητής στο σχολείο επειδή δεν είχε κάποιο συγκεκριμένο δικαιολογητικό. Οπότε γενικά γινόταν μια προσπάθεια να υπάρχει και μια πιο διαπολιτισμική προσέγγιση και κάπως μια διαθεματικότητα στις τάξεις, δηλαδή..... Καταρχάς σε κάποιες χώρες θεωρείται ταμπού και παράξενο και οριακά παράνομο να υπάρχουν μαθητές και μαθήτριες στην ίδια τάξη. Εμείς αυτό το σπάγαμε, ας πούμε. Και μπαίναμε σε μια διαδικασία που θα 'ναι και γυναίκες και άντρες στις τάξεις, ταυτόχρονα που δε θα 'ναι από την ίδια χώρα και τα μαθήματα εστίαζαν σε άλλες τεχνικές. Όχι με την.... Δεν

πηγαίναμε μόνο με την κλασική, τυπική εκπαίδευση, οπότε μιλούσαμε για πολλά διαφορετικά θέματα- για ΛΟΑΤΚΙ κοινότητες, για φεμινισμό, για διάφορες κουλτούρες σε χώρες. Οπότε δεν υπήρχε κάποιο...εννώνω συγκεκριμένο τάργκετ γκρουπ, υπήρχε σαν κριτήριο το επίπεδο της γλώσσας.

I: Εννοείτε ότι χωριζόταν σε τμήματα ανάλογα με αυτό, πχ αρχάριοι -προχωρημένοι.

T6: Ναι.

I: Μιας και το είπατε, οι μαθητές αντιδρούσαν σε αυτό; Θέλω να πω ότι αν, ας πούμε, υπήρχε διαφορετικό, αν είχαν διαφορετική κουλτούρα και δεν θέλαν, δεν ήταν, μάλλον, συνηθισμένοι να είναι μαθητές και μαθήτριες αντιδρούσαν σε αυτό;

T6: Έχει συμβεί σπάνια να αντιδράσουν οι μαθητές, αλλά συνήθως πήγαινε πολύ καλά. Βασικά θεωρώ ότι όταν δίνεις την ευκαιρία σε έναν άνθρωπο να κάνει κάτι, που για εμάς θεωρείται δεδομένο, αλλά κάποιος το εντάσει... το βλέπει ότι είναι κάτι ok. Ότι πάει πολύ καλά γενικά, δηλαδή σπάνια ας πούμε είχε συμβεί να υπάρξουν αντιδράσεις και εννοείται ότι αν υπήρχε αντίδραση σε αυτό, θα μπορούσε να υπάρξει και σε μένα που είμαι γυναίκα.

I: Σωστά.

T6: Δηλαδή κάπως δεν ξεκινάμε από αυτή τη βάση.

I: Ποιες ήταν οι ανάγκες των μαθητών, δηλαδή για ποιο λόγο έρχονταν στο Κυριακάτικο Σχολείο;

T6: Σίγουρα βοηθούσε πάρα πολύ το ότι ήτανε Κυριακή τα μαθήματα λόγω της εργασίας αυτών των ανθρώπων, που συχνά δούλευαν και Κυριακή κάποια άτομα. Εννοώ ότι τα εργασιακά δικαιώματα των μεταναστών και των προσφύγων δεν είναι τα καλύτερα, οπότε πάρα πολλές φορές μπορεί να είχανε μόνο την Κυριακή τους για να ξεκουραστούνε και ήταν πολύ σημαντικό ότι βρίσκανε χρόνο για να έρθουν στο μάθημα, το οποίο είναι τρίωρο, με ένα διάλειμμα, ας πούμε. Γιατί δεν ήταν ένα μάθημα αυστηρό με την έννοια του μαθήματος. Μπορεί να είχαμε κάνει πολλές δράσεις, να πηγαίναμε θέατρο, να πηγαίναμε..., να κάνουμε διάφορα. Δεν ήταν ένα κλασικό μάθημα που κάποιο άτομο θα κουραζότανε. Με αυτή την έννοια, αλλά θεωρώ ότι θέλαν και αυτοί τη σύνδεση με άλλους ανθρώπους και με τον ίδιο τον κινηματικό χώρο, ας πούμε, που μιλούσαμε πολύ και για τα δικαιώματά τους. Και κατεβαίναμε και σε πορείες όλοι μαζί όταν το θέλανε. Δηλαδή θεωρώ ότι ήτανε κάτι σημαντικό για εκείνους σίγουρα και επίσης υπήρχε ένα άτυπο δίκτυο αλληλεγγύης, δηλαδή άτομα που είχαμε σχετικά πτυχία μπορεί να ασχολούμασταν με υποθέσεις που τους απασχολούσαν - δεν ήταν απλά ότι «έρχεσαι ένα τρίωρο, σου κάνω μάθημα και μετά δεν σε ξέρω», ας πούμε.

I: Και φαντάζομαι και γι' αυτό ερχόταν. Δεν ερχόταν μόνο για να μάθουν τη γλώσσα, αλλά και για να μπορούν να διαχειριστούν κάποιες καταστάσεις.

T6: Ναι, αυτό γινόταν στην πανδημία, ας πούμε, που είχε κλείσει το σχολείο. Και γενικά όταν άνοιξε στο δεύτερο lock down και μετά είχαμε πολύ αυστηρά μέτρα για την προστασία όλων, αλλά στην πρώτη περίοδο κάναμε κάπως διαδικτυακά μαθήματα με όσα άτομα είχαμε το προνόμιο να έχουν υπολογιστή με κινητό. Αλλά είχαμε φτιάξει μια ομάδα αλληλεγγύης, που εγώ κι άλλα λίγα άτομα του σχολείου τη συντονίζαμε, ας πούμε, και μαζεύαμε πάρα πολλά πράγματα που μπορεί να είχαν ανάγκη οι μαθητές και ταυτόχρονα παρείχαμε και κοινωνική υποστήριξη. Ή ας πούμε, υπήρχε εθελοντής γιατρός διαθέσιμος, αν γίνει κάτι, υπήρχα εγώ, που παρείχα κοινωνική υποστήριξη. Και ασχολούμασταν και μ' άλλα αιτήματά τους, δηλαδή, λόγω της όλης κατάστασης της επείγουσας.

I: Προσαρμόζατε το μάθημα με βάση τις ανάγκες των μαθητών;

T6: Ναι, υπήρχε γενικά μια..., ας πούμε υπήρχε..., αυτή ήταν μια σίγουρα μια δυσκολία-το ότι όταν απλά καθορίζεις ένα τμήμα- γιατί όλα είναι σε εθελοντική βάση-με γνώμονα το γεγονός ότι ξέρουν, ας πούμε, να μιλάνε οι άνθρωποι σε ένα επίπεδο Α1, αλλά κάποιος μπορεί να μην ξέρει να γράφει ούτε στη μητρική του και δεν υπάρχουν διερμηνείς τόσο αυστηρά στο Κυριακάτικο, υπήρχαν κάποια άτομα που βοηθούσανε, αλλά όχι κατά τη διάρκεια του μαθήματος- έπρεπε να προσαρμοστείς πάρα πολύ, δηλαδή έπρεπε κι εγώ μελετήσω τις γλώσσες αυτών των ανθρώπων. Ας πούμε θυμάμαι ότι είχα μάθει, ας πούμε, είχα χρησιμοποιήσει γεωργιανό αλφάβητο, ξέρω 'γώ. Ταυτόχρονα, είχα φτιάξει υλικό για φαρσόφωνους, επειδή μιλάω φαρσί. Άλλοι μπορεί να μιλούσαν τέλεια ελληνικά, αλλά να μην ξέραν να γράφουν καθόλου ούτε μητρική τους, οπότε δεν μπορούσα κάπως..... Έπρεπε να ψάξω να βρω ηχητικά. Οπότε έπρεπε να προσαρμόσουμε για κάθε ένα μαθητή, που μπορεί να ήταν και δέκα, το υλικό που θα διδάσκαμε.

I: Και ποιες άλλες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιούσατε, όταν διδάσκατε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες; Ας πούμε μου είπατε τώρα για το αλφάβητο, γενικά υλικό, εξοπλισμό, οτιδήποτε, οποιαδήποτε μέθοδο.

T6: Εγώ γενικά δεν είχα..... δεν είναι το πρώτο μου και κανένα πτυχίο μου σχετικό με τη διδασκαλία, οπότε η αλήθεια είναι ότι είχα χρησιμοποιήσει κάποιο υλικό και από βιβλία όπως το «Σινιάλο»- το «Κατάληψη Σινιάλο»- ή, ας πούμε, το «Βαλιτσάκι». Δηλαδή είχα ένα τέτοιο υλικό, αλλά ακόμη και παιχνίδια ή ας πούμε το να φέρω κείμενα που μπορεί να τους ενδιέφεραν και κάπως προσπαθούσα να φέρω και πράγματα από όλους τους... από όλες τις χώρες που μπορεί να ενδιέφεραν τα άτομα. Κάπως, δηλαδή, το μάθημα γινόταν πιο χαλαρά, δεν ήτανε ότι θα χρησιμοποιούσαμε ιδιαίτερα τεχνικά εργαλεία με τη λογική ότι ήτανε σε ένα οργανωμένο πλαίσιο, αλλά υπήρχε μια σταθερή ύλη, σίγουρα το «Κατάληψη Σινιάλο», και οτιδήποτε υπήρχε στην επικαιρότητα που κάπως προσπαθούσα να το προσαρμόσω στο να μπορούν να το κατανοήσουν με τη λογική να γίνει και μια συζήτηση και να εξασκήσουν τα ελληνικά τους... Δηλαδή κάπως έτσι κυμαινόταν το μάθημα. Ας πούμε, όταν είχε γίνει η

καταδίκη της Χρυσής Αυγής, το είχαμε συζητήσει, είχαμε πάει σε μια έκθεση στο όλο το τμήμα και μετά είχαμε χρόνο, ας πούμε, να συζητήσουμε γι' αυτό. Τα εκθέματα τα κατάλαβαν όλοι οι άνθρωποι. Μπορούσαν, ας πούμε, να μου πούνε τις γνώμες τους γι' αυτό. Προσπαθούσαμε κάπως να τους έχουμε λίγο ενήμερους για κάποια ζητήματα, δηλαδή ακόμα και λόγω του αντικειμένου μου, μπορεί ένα άτομο να μου έφερνε σαν αίτημα «Τη την ξέρω», ας πούμε, να πάω να κάνω αυτά σε αυτή την υπηρεσία. Οπότε μπορεί να προσάρμοζα ένα μάθημα σε ένα σεμινάριο, «Πώς πάμε σε αυτήν την υπηρεσία; Πώς κάνουμε αυτό;», που ήταν πιο κοινωνικό, αλλά ήταν τα πιο πρακτικά ελληνικά, ας πούμε, που θα χρειαζόταν ένα άτομο ή, ας πούμε, «Πώς πάω σουπερμάρκετ;». Κάναμε τέτοια μαθήματα που θα ήταν βασισμένα στα ελληνικά που θα χρησιμοποιήσουν στην καθημερινότητά τους και συχνά δυσκολεύονταν πάρα πολύ.

I: Άρα, εκτός από τα μαθήματα, διοργανώνετε και εκδηλώσεις στο σχολείο.

T6: Ναι, αλλά ότι εγώ στο μάθημά μου μπορεί να έκανα ένα πιο προσαρμοσμένο, ας πούμε, σεμιναριάκι για κάτι πολύ εξειδικευμένο, δηλαδή να μου 'λεγε ένα άτομο ότι «Δεν ξέρω να πάω να κάνω στον ΕΦΚΑ αυτό το πράγμα». Οπότε θα κάναμε ένα μάθημα για να μάθουμε αυτό το πράγμα, δηλαδή. Αλλά θα το κάνουμε για όλους. Ή αντίστοιχα για το σούπερ μάρκετ, για υπηρεσίες όπως, ας πούμε, «Πώς γράφω το παιδί μου στο σχολείο;». Γιατί κάπως και στην Ελλάδα οι άνθρωποι είναι υποχρεωμένοι να γράφουν το παιδί τους στο σχολείο.

I: Υπήρχαν κι αλλού... και άλλες... και άλλου είδους εκδηλώσεις και για ποιο σκοπό;

T6: Κάναμε πάρα πολλές εκδηλώσεις γενικά. Από απλά πάρτι, ας πούμε, για την ενίσχυση του χώρου, στα οποία συμμετέχουν και οι μαθητές με εθελοντικές, αν μπορούν, και εμείς. Και ήτανε, ας πούμε, βραδιές ενίσχυσης όπου μέσα υπήρχε και μαγειρεμένο φαγητό από τους ίδιους τους πρόσφυγες και τους μετανάστες με ελεύθερη οικονομική συνεισφορά. Και ακόμα γίνεται αυτό δηλαδή. Υπήρχανε κάποιες εκδηλώσεις που έχουν έναν πιο κοινωνικοπολιτικό χαρακτήρα και ουσιαστικά μπορεί να κάναμε κάποια ομιλία, να βλέπαμε κάποια ταινία όλοι μαζί με υπότιτλους. Γενικότερα, επειδή το Κυριακάτικο είναι συνδεδεμένο με την κίνηση «Απελάστε το ρατσισμό», που είναι μια πολιτική κίνηση, γινόντουσαν αρκετά σχετικά events, ας πούμε. Και γενικά, το μεγαλύτερο είναι η αντιρατσιστική γιορτή.

I: Πώς πιστεύετε ότι συμβάλλει αυτό; Γενικά, δηλαδή, όλες οι εκδηλώσεις.

T6: Συγγνώμη, δε σε άκουσα.

I: Γενικά, όλες οι εκδηλώσεις, πέρα δηλαδή από το κομμάτι της ενίσχυσης, που σίγουρα είναι σημαντικό, εφόσον είναι αυτό-οργανωμένος χώρος, τι άλλα, πιστεύετε, οφέλη υπήρχαν;

T6: Σίγουρα, αρχικά, ο κόσμος κάπως ευαισθητοποιείται και έχεις επαφή με κάτι που θεωρείς σε εισαγωγικά διαφορετικό. Ανοίγεται και μια συζήτηση για όλο αυτό, δείχνουμε, θεωρώ

κίολας, ότι μπορεί να υπάρχει κάτι σε μια ισότιμη βάση αλληλεγγύης. Δηλαδή το γεγονός ότι οι μαθήτριες και οι μαθητές μπορούν να είναι ταυτόχρονα και εθελοντές/εθελόντριες κι ότι έχουν, ας πούμε, ίδια.... Στις Συνελεύσεις που κάνουμε σαν σχολείο η βαρύτητα της γνώμης είναι ίδια με τη δική μου, ας πούμε. Μπορούνε, δηλαδή να έρθουν οι μαθητές και οι μαθήτριες και να συμμετέχουν και να υπάρχει διερμηνεία και να μπορέσουν, ας πούμε, να μας πουν ότι «Ξέρετε κάτι; Διαφωνώ με αυτό και δεν θα γίνει έτσι...». Οπότε γενικά όλες οι εκδηλώσεις που γίνονται με αυτό τον γνώμονα, θεωρώ ότι έχει μια σημασία γιατί βλέπουμε πάρα πολύ συχνά, κι ειδικά και στο προσφυγικό να μη συμβαίνει αυτό, να μη συμμετέχει η ίδια η Κοινότητα που την αφορά και να παίρνονται αποφάσεις χωρίς εκείνη. Γενικότερα, τα πιο μεγάλα φεστιβάλ, ειδικά με την άνοδο της ακροδεξιάς και της δεξιάς γενικότερα, είναι πάρα πολύ σημαντικά. Και δίνεται και ο χώρος να μιλήσουν άνθρωποι που πρέπει να μιλήσουν και γενικά γίνεται και μια μεγάλη, γιορτή γιατί κάπως όταν αγωνίζεσαι διαρκώς το χρειάζεσαι κι αυτό. Αυτό πάνω-κάτω. Δεν είναι μια απλή απάντηση, για να προλάβεις να τα γράψεις.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε. Όλες τις δυσκολίες ως προς τους μαθητές, τους..... σαν διδάσκοντας, ως προς το υλικό, όλα, όλα.

T6: Ναι. Γενικότερα βίωσα κάποιες δυσκολίες. Με τη λογική ότι, ας πούμε, έπρεπε να προσαρμόσω το υλικό σε πολλές διαφορετικές ανάγκες. Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις που είχαν υπάρξει, ας πούμε, προβληματισμοί και με βάση τις συζητήσεις -γιατί είναι ευαίσθητες συζητήσεις. Αλλά θεωρώ ότι είναι ένα απ' τα κομμάτια που πρέπει να γίνουν. Δηλαδή σίγουρα οι άνθρωποι έρχονται για να πάρουν μια υπηρεσία κι είναι τελείως ok αυτό. Απλώς η λογική και του σχολείου είναι να μπορέσουν αυτοί οι άνθρωποι να ενδυναμωθούν και με έναν τρόπο και να σεβόμαστε, ας πούμε, ο ένας τον άλλον. Δηλαδή στο σχολείο υπήρχαν, ας πούμε, και εθελοντές και όχι μόνο εθελοντές. Και μαθητές/μαθήτριες που μπορεί, για παράδειγμα, να ήταν τρανς ή ΛΟΑΤΚΙ. Κι εγώ, επίσης, είμαι ανοιχτά λεσβία και ήμουν στο σχολείο ανοιχτά λεσβία, οπότε οι μαθητές μπαίνουν σε μια διαδικασία να επεξεργαστούν και τέτοια ζητήματα και αυτό δεν είχε να κάνει με την ασφάλεια τη δική μου ως εθελόντριας ή του καθενός. Είχε να κάνει με το γεγονός ότι πολλοί μαθητές μας και μαθήτριες είχαν και τέτοιες ταυτότητες και θέλαμε να είναι ένας ασφαλής χώρος για όλα τα άτομα. Οπότε, ας πούμε, υπήρχαν δυσκολίες σε σχέση με αυτό σίγουρα, αλλά ποτέ δε συνέβη κάτι τραγικό. Εννοώ κάποια ρατσιστική επίθεση. Επίσης, υπήρχαν..... Το γεγονός ότι είναι ένα αυτό-οργανωμένο εγχείρημα, είχε δεχτεί στοχοποίηση το Κυριακάτικο, γενικά, από ανθρώπους με ακροδεξιές αντιλήψεις. Ποτέ δε συνέβη κάτι πολύ σοβαρό, αλλά είχε συμβεί, ας πούμε, να γίνει ένας βανδαλισμός εξωτερικά του χώρου ή.... Ας πούμε να έχουμε.... Δηλαδή είχε γίνει έλεγχος στο Κυριακάτικο κάποια στιγμή από τις αστυνομικές αρχές. Πολύ παλιότερα. Που σε σύναδε, ας πούμε, με κάτι. Είχε γίνει στους μαθητές κάτω και στους εθελοντές χωρίς να υπάρχει κάτι μεμπτό. Αλλά γενικά δυσκολεύουν την όλη εκπαιδευτική διδασκαλία, γιατί οι άνθρωποι έρχονται σε ένα χώρο... Πολλοί μπορεί να μην έχουν τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα πάντα. Να είναι σε μια

διαδικασία ανανέωσης των εγγραφών τους εννοώ ή κάτι τέτοιο. Οπότε όλο αυτό δημιουργεί έναν φόβο. Το γεγονός ότι ταυτόχρονα υπάρχει μια αντίσταση κάποιες φορές.... Δεν είμαστε όλοι όσοι αντιστεκόμαστε άτομα με τα ίδια προνόμια. Οπότε και αυτό είναι κάτι που πρέπει να λάβουμε υπόψη. Ας πούμε, αν πηγαίναμε μια πορεία, εγώ θα έπρεπε να το 'χω αυτό στο μυαλό μου και να μην πω σε έναν άνθρωπο που μπορεί να κινδυνεύσει λόγω του status του να έρθει μαζί μου.

I: Ναι.

T6: Αλλά ταυτόχρονα γενικά θεωρώ ότι κάπως τα ξεπερνούσαμε αυτά τα εμπόδια, δηλαδή υπήρχε μια προσπάθεια από όλες τις πλευρές. Ε και εντάξει. Το πιο δύσκολο ήταν η περίοδος του covid γιατί πραγματικά πάρα πολλοί άνθρωποι δεν είχαν το απαραίτητο υλικό και η λογική ήταν πάντα να τους δίνεται το υλικό..... Ας πούμε να τους εκτυπώνουμε ό,τι δεν έχουνε- το «Κατάληψη Σινιάλο», ας πούμε, το Κυριακάτικο, να τους παρέχουμε και τα τετράδια. Γιατί η λογική είναι να γίνεται ένα δωρεάν μάθημα με ελεύθερη συνεισφορά, αν κάποιος άτομο θέλει, τύπου δύο-τρία ευρώ το μήνα.

I: Ναι.

T6: Όχι... Δεν ήταν υποχρεωτικό. Οπότε, ας πούμε, όταν ξαφνικά δεν υπάρχει πρόσβαση ούτε στο υλικό και κάποιος πρέπει να έχει υπολογιστή ή λάπτοπ ή κινητό καλό και να κάνουμε share screen, αυτό δεν υπάρχει στον προσφυγικό πληθυσμό.

I: Ναι.

T6: Οπότε εκ των πραγμάτων σταμάτησαν τα μαθήματα και αυτό που κάπως κάναμε για να προσαρμοστούμε κάποιοι και κάποιες ήταν ότι τους λέγαμε, ας πούμε, να κάνουμε κάποιες επικοινωνίες, να τους στέλνουμε κάποιες ασκήσεις. Αλλά εκ των πραγμάτων χάθηκε αυτό, δηλαδή μετά πάγωσαν τα τμήματα. Για μεγάλο διάστημα.

I: Ναι. Άλλες δυσκολίες ως προς το εκπαιδευτικό υλικό;

T6: Σίγουρα για 'μένα ήταν δύσκολο γιατί κάπως δεν ήταν ότι είχα ξαναδιδάξει ή ότι ήταν η δουλειά μου. Επειδή κάπως είχα τη γνώση μιας ξένης γλώσσας μπορούσα κάπως να προσαρμόσω κάποια πράγματα για να διευκολύνω, αλλά επειδή μπορεί να είχα άτομα από πέντε-έξι διαφορετικές χώρες, υπήρχε πάρα πολύ έντονα αυτό το χάσμα. Ότι δηλαδή αυτά τα βιβλία γράφονται πολλές φορές μόνο στα ελληνικά, ή, ας πούμε.... Κι ας είναι προσαρμοσμένα, εννοώ, για πρόσφυγες. Ότι δεν υπάρχει μετάφραση, ότι δε λαμβάνεται υπόψη, ας πούμε, ότι... Πάρα πολλά πράγματα δεν αντιλαμβάνεται... δεν τα αντιλαμβάνονται. Όπως κι εμείς δεν τα αντιλαμβανόμαστε. Αν σκεφτούμε δηλαδή το πώς μαθαίνουμε Αγγλικά από πολύ μικρά παιδιά και δεν υπάρχουν πολλά κοινά πράγματα. Ε, ταυτόχρονα, ας πούμε, και στα φαρσί δεν υπάρχουν άρθρα, δεν υπάρχει έμφυλος διαχωρισμός. Όταν λες ένα επίθετο, ας

πούμε. Το επίθετο μπορεί να είναι ουδέτερο και να σημαίνει και τα τρία και το καταλαβαίνεις από το context της όλης συζήτησης. Ή αν υπάρχει πρώτα μία αναφορά σε κάποια γυναίκα-άνδρα με όνομα ή με κάτι, ας πούμε, άλλο. Οπότε όταν εγώ, ας πούμε, έπρεπε να εξηγήσω σε αυτούς τους ανθρώπους ότι, ας πούμε, έχουμε ο, η, το για άνδρα, γυναίκα και πράγμα και μετά ξεκίνησαν και μου λένε: «Γιατί, ας πούμε, όμως λέμε η καρέκλα ή η πόρτα; Αφού είναι πράγμα». Και λέω «Ναι, γιατί είναι κάπως περίεργη», ήταν η πρώτη μου απάντηση, ας πούμε.

I: Όντως.

T6: Και μετά απλά ξεκίνησα να τους...να πιάνω, ας πούμε, το με τι τελειώνει το κάθε τι, ας πούμε, πέρα από εξαιρέσεις. Το ότι αν τελειώνει κάτι σε -α, ας πούμε, ή σε -η, θα πάρει «η» μπροστά συνήθως. Το ότι αν τελειώνει κάτι σε -ο ή -ι, θα πάρει «το» και άρχισα να κάνω σχεδιαγράμματα και να το ψάχνω κι εγώ, δηλαδή, πώς θα εξηγήσω τα ελληνικά σε έναν άνθρωπο που δεν καταλαβαίνει. Γιατί για εμάς είναι μια κεκτημένη γνώση, ας πούμε.

I: Ναι.

T6: Και πιστεύω ότι και στον ελληνικό πληθυσμό, που κάνει κάποιος μαθήματα, δεν του εξηγεί τόσο αναλυτικά τα άρθρα. Για να τα καταλάβει. Γιατί κάπως τα καταλαβαίνουν τα παιδιά απ' την καθημερινή χρήση της γλώσσας, από την οικογένειά τους, θα τους κάνουν ένα μάθημα, προφανώς, δύο, αλλά εμάς, ας πούμε, το βασικότερο πρόβλημα ήταν αυτό. Ότι οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να ξεχωρίσουν τα άρθρα, γιατί σε κάθε χώρα, σε κάθε γλώσσα βασικά, είναι τελείως διαφορετικά, σε κάποιες δεν υπάρχουν καθόλου. Εγώ, ας πούμε, μπορούσα να καταλάβω το ότι ένας Αφγανός ή ένας Ιρανός με κοίταγε με απελπισία εκείνη την ώρα, γιατί λέει: «Τι είναι αυτό; Γιατί το βάζουμε;». Και δεν μπορούσα να καταλάβω οι άνθρωποι από το Πακιστάν, αν με κοιτάνε με απελπισία ή όχι, ας πούμε, και δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί δεν ήξερα τη γλώσσα τους, ας πούμε.

I: Σαφώς.

T6: Αυτό. Δεν ξέρω. Αυτό ήταν πάρα πολύ δύσκολο. Το να μπορέσουμε κάπως να έρθουμε στο ίδιο μήκος ή αντίστοιχα με τα ρήματα. Επίσης είχε πάρα πολύ μεγάλη δυσκολία γιατί στην Ελλάδα έχουμε εκατό διαφορετικούς τρόπους να κλίνουμε ρήματα. Στα φαρσί, ας πούμε, είναι πανεύκολο να κλίνει κάποιος ρήματα, παρόλο που δεν τα καταλαβαίνει ο μέσος Έλληνας, όταν βλέπει κάτι γράμματα και νομίζει ότι είναι ζωγραφιές. Υπάρχουν ίδιες καταλήξεις σχεδόν για κάθε χρόνο που υπάρχει. Οπότε οι άνθρωποι δεν καταλαβαίνανε. Γιατί δεν αλλάζουμε απλά ένα γράμμα, ή δεν αλλάζουμε απλά λίγο και έχουμε τόσες καταλήξεις για το παρελθόν, για το μέλλον, για το παρόν. Και ήταν πάρα πολύ δύσκολο. Πόσο μάλλον που δεν καταλάβαινα εγώ αυτή τη δυσκολία, γιατί δεν ήξερα τις υπόλοιπες γλώσσες, ας πούμε γεωργιανά αραβικά που είχανε ουρντού. Δεν καταλάβαινα τίποτα. Γιατί δεν τους... Υπήρχε δυσκολία στην επικοινωνία γιατί δεν είχαμε και διερμηνεία.

I: Και μου είπατε πριν κιόλας κάποιες δυσκολίες που ούτως ή άλλως εεεε προκύπτουν επειδή το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών είναι αυτό-οργανωμένος χώρος. Άλλες δυσκολίες υπήρχαν, ας πούμε, ως προς το χώρο;

T6: Ο χώρος...

I: Οι αίθουσες π.χ. ή το υλικό. Είπαμε κιόλας κάποιες όσον αφορά το υλικό.

T6: Εεε εντάξει. Υπάρχουν κάποιες δυσκολίες σε σχέση με το ότι επειδή είναι ακριβώς ένας χώρος που είναι... δεν χρηματοδοτείται. Και ιδεολογικά, δηλαδή, καλά κάνει. Εεεε αλλά εννοώ ότι υπάρχουν, ας πούμε, τάξεις, -τουλάχιστον η δική μου δεν το έχει αυτό το πρόβλημα -, αλλά υπάρχουν κάποιες τάξεις που είναι σε κοινόχρηστο χώρο με άλλες τάξεις. Οπότε υπάρχει φασαρία. Εεε ταυτόχρονα μπορεί να μην είναι εύκολο να γίνουν διαλείμματα σε συγκεκριμένες ώρες για να μην αναστατωθεί, ας πούμε, το υπόλοιπο σχολείο γιατί θα υπήρχε φασαρία. Δεν υπάρχει, ας πούμε εύκολα χρήση οπτικοακουστικού υλικού για μαθήματα. Λόγω του ότι δεν είχαμε, ας πούμε, ένα προτζέκτορα. Είχαμε απλά ένα πίνακα. Εεεμ κάτι, δηλαδή, που θα βοηθούσε τα άτομα, το να βάλουν, ας πούμε, το να κάνουμε κάτι τέτοιο. Δεν θα μπορούσε να παρέχεται εύκολα στο χώρο. Εεεε. Και γενικότερα εεε υπήρχανε τέτοιες δυσκολίες. Το ότι είναι ένας μικρός σχετικά χώρος για το πόσο μαθήματα γίνονται. Αν σκεφτούμε ότι από το σχολείο έχουν περάσει πάνω από 8000 μαθητές τουλάχιστον. Και νομίζω ότι... Τώρα έχω καιρό να διδάξω στο σχολείο- πάνω από ενάμιση χρόνο. Εεε.. Αλλά γενικά υπήρχαν πάρα πολλοί μαθητές ανά εξάμηνο, δηλαδή μπορεί να είχαμε πάνω από 100 με 150 μαθητές μέσα στην Κυριακή και να πηγαίναμε με βάση κάποιες βάρδιες. Από το 9-3, 3-6, 6-9. Αλλά αυτό ήταν πολύ δύσκολο γιατί οι τάξεις είναι πολύ συγκεκριμένες, δηλαδή, είναι 5-6 τάξεις και κοινόχρηστος χώρος, ας πούμε. Οπότε υπήρχε όλη αυτή... αυτός ο συνασπισμός κάποιες φορές, το οποίο δε διευκόλυνε την εκπαιδευτική διαδικασία.

I: Τέλος, γενικά από την εμπειρία σας εδώ, θα θέλατε να αλλάξει κάτι; Ποιο είναι αυτό; Μου είπατε κιόλας για πράγματα που θα θέλατε να αλλάξουν. Ας πούμε, ως προς τον εξοπλισμό που αντικειμενικά δημιουργεί ένα πρόβλημα.

T6: Ναι.

I: Ή κάποιες προτάσεις.

T6: Θεωρώ ότι γενικότερα δεν ξέρω άμα θα 'θελα να αλλάξει, γιατί δεν είναι εφικτό στην παρούσα φάση σε αυτό το χώρο. Θεωρώ ότι σίγουρα θα μπορούσαν να γίνονταν αλλαγές στο κομμάτι να, ήταν το σχολείο ανοιχτό άλλη μια μέρα που να βόλευε εεε για κάποιους μαθητές. Οπότε θα μειωνόταν λίγο ο όγκος των μαθητών που πρέπει να εξυπηρετηθούν. Γιατί πολλές φορές υπήρχαν άνθρωποι που θέλαν να γραφτούν στο σχολείο, αλλά εκ των πραγμάτων δεν υπήρχε χώρος πλέον λόγω της Κυριακής. Υπήρχαν δηλαδή πολλοί άνθρωποι που τους βόλευε που ήταν μόνο Κυριακή, αλλά υπήρχαν και άνθρωποι που μπορούσαν να έρθουν και άλλες

μέρες και θέλαν να κάνουν επιπλέον μαθήματα. Εεεε.. Και γενικότερα θεωρώ ότι γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια, αν σκεφτούμε ότι είναι κάτι αυτό-οργανωμένο, δηλαδή πάντα υπάρχει προτεινόμενο υλικό από το σχολείο, εεε υπάρχει ενημέρωση σε σχέση με εξετάσεις, ας πούμε, για απόκτηση ιθαγένειας. Δηλαδή πράγματα τα οποία δεν τα βλέπεις συνήθως σε αυτό-οργανωμένα εγχειρήματα. Οπότε, γενικά, θεωρώ ότι ήταν μια καλή προσπάθεια. Τουλάχιστον... Δεν ξέρω τώρα τι έχει αλλάξει, γιατί, όπως ξαναείπα, είμαι ενάμιση-2 χρόνια εκτός του διδακτικού. Εεεεμ. Αλλά θεωρώ ότι ήταν μια αρκετά καλή προσπάθεια.

I: Α ως προς την στήριξη των... στο κομμάτι των διδασκόντων πχ κάποιο σεμινάριο ή...;

T6: Εεε γινότανε μόνο ένα σεμινάριο εκ μέρους του σχολείου. Ναι. Τουλάχιστον όταν ήμουν εγώ γινότανε μια προσπάθεια. Σε όσα άτομα δηλαδή νιώθαν ότι το χρειάζονται, γινόταν από άτομα που είχαν διδάξει πολύ καιρό και είχαν υπάρξει στο σχολείο. Προτεινότουσαν κάποιες ιδέες και τρόποι, ας πούμε, που θα μπορούσε κάποιο άτομο να διδάξει. Εεε. Συζητούσαν όλες αυτές οι δυσκολίες... Εεεεε.. Θεωρώ ότι θα βόλευε να υπήρχε μια ομάδα κάπως. Είχαμε κάποιες άτυπες ομάδες, αλλά δεν υπήρχε οργανωμένα από το σχολείο, όσο ήμουν εγώ, μια ομάδα που θα συζητάμε αυτές τις δυσκολίες και θα μοιραζόμαστε υλικό. Εεεε. Μπορεί να υπήρχε έτσι λίγο άτυπα, αλλά δεν το 'χαμε εισάγει. Και ταυτόχρονα έβλεπα πολλές φορές ότι υπήρχαν άνθρωποι που είχανε πάρα πολλές ακόμη ανάγκες. Και μας τις φέρνανε. Οπότε σίγουρα θα βοηθούσε να υπάρχει. Πέρα απ' το άτυπα ότι «Α, έχουμε μία κοινωνική λειτουργό» ή «Έχουμε έναν δικηγόρο» ή «Έχουμε...τέτοιες επαφές». Νομίζω ότι το να αυξήσει κάποιες υπηρεσίες σε σχέση με συγκεκριμένα ζητήματα. Δηλαδή, το να είχε, ας πούμε, εθελοντές κοινωνικούς λειτουργούς ή εθελοντές δικηγόρους για συγκεκριμένα πράγματα που θα παρείχαν δωρεάν υποστήριξη. Εεε... Ας πούμε, για ζητήματα εκπαιδευτικής διαδικασίας, ελληνομάθειας ή για όλα αυτά. Μία συμβουλευτική θα ήταν πολύ σημαντικό. Απ' το να γίνεται, εννοώ, έτσι άτυπα, οπότε μας έρχεται το αίτημα. Θα άνοιγε κάπως το δικαίωμα σε αυτούς τους ανθρώπους να μιλήσουν και να εκφράσουν αυτές τις ανάγκες.

I: Ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και τον χρόνο σας.

T6: Εγώ ευχαριστώ.

Teacher 7

I: Καλησπέρα.

T7: Καλησπέρα.

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε Πρόσφυγες και Μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις Διδασκόντων της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες και Πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις Διδακτικές Πρακτικές και τις Προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά, θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T7: Εγώ βρίσκομαι στο σχολείο περίπου τρεισήμισι χρόνια. Εεε... Όταν ξεκίνησα η αλήθεια είναι ότι δεν είχα ιδέα τι και πως θα γίνει. Βέβαια έχει βοηθήσει πάρα πολύ το ότι αυτά τα τρεισήμισι χρόνια, μέχρι δηλαδή και τον Γενάρη συνεργαζόμασταν με τους ίδιους ανθρώπους. Είχαμε την ίδια τάξη, το ίδιο τμήμα, ερχόντουσαν και νέα άτομα, αλλά τα περισσότερα άτομα ήταν σταθερά, οπότε ήταν αρκετά βοηθητικό, κάτι το οποίο άλλαξε τώρα το Γενάρη, και πήγαμε με την ... Εεε... κοπέλα που συνεργαζόμαστε αυτά τα χρόνια πήγαμε σε τμήμα λίγο πιο προχωρημένο.

I: Οπότε οι μαθητές ήταν οι ίδιοι. Δεν αλλάζανε και τώρα άλλαξαν;

T7: Σωστά, σωστά. Ήτανε... Άλλαζαν... Ερχόντουσαν ανά διαστήματα αλλα νέα άτομα, αλλά τα περισσότερα ήτανε σταθερά αυτά τα χρόνια.

I: Οι μαθητές ποιοι είναι; Είναι μετανάστες; Πρόσφυγες; Μιλήστε μου λίγο... Ενήλικες;

T7: Εεε... Είναι όλα ενήλικα άτομα. Οι ηλικίες ποικίλουν. Είχαμε από 20 χρονών μέχρι και γύρω στα 50, αν θυμάμαι καλά μπορεί, και λίγο παραπάνω, αλλά χοντρικά τώρα. Κάποια άτομα, ήταν μετανάστριες, κάποια άτομα είχαν αναγνωριστεί, είχαν λάβει το προσφυγικό καθεστώς εδώ και χρόνια και άλλα ήταν αιτούντες και αιτούσες άσυλο που περιμένανε την απάντησή τους.

I: Ποιες είναι οι ανάγκες αυτών των μαθητών, δηλαδή για ποιο λόγο έρχονται στο κυριακάτικο σχολείο;

T7: Εε... Αυτό που μου εκφράζουν κατά κύριο λόγο, η πλειοψηφία τουλάχιστον, είναι ότι κάπως επειδή έχουν στόχο να μείνουν στην Ελλάδα, θα πρέπει να μάθουν να συνεννοούνται τουλάχιστον τα πολύ βασικά. Αυτή είναι μια μερίδα των ανθρώπων που έρχονται. Η άλλη μερίδα, ας πούμε, εκφράζει ότι θέλει να δώσει εξετάσεις ώστε να πάρει την πολιτογράφηση, οπότε ξεκινάνε επίσης από τα πολύ βασικά και υπήρχαν, τουλάχιστον στο δικό μας τμήμα,

υπήρχαν και άτομα, κάποιες γυναίκες που ήρθανε σαν συντροφιά σε φίλες τους που θέλανε να κάνουν, να δώσουν εξετάσεις, αλλά εντέλει τους άρεσε η διαδικασία και το μάθημα, οι σχέσεις, η συζήτηση που αναπτυσσόταν και έμειναν όλα αυτά τα χρόνια.

I: Έχουνε ήδη παρακολουθήσει μαθήματα ή έρχονται για πρώτη φορά.

T7: Μμμ... Επίσης διαφέρει αυτό. Υπάρχουν ακόμα τα οποία δεν είχαν κάνει ποτέ μαθήματα, δηλαδή ειδικά πριν 3 χρόνια που ξεκινήσαμε, τρεισήμισι, στο τμήμα που μπήκαμε υπήρχαν άτομα τα οποία ήταν αναλφάβητα ούτε στη χώρα τους είχανε πάει, ούτε είχανε κάνει κάποιου είδους... Εεε... Μάθημα ελληνικών αγγλικών ή οτιδήποτε εδώ, και υπήρχαν και άτομα που είχανε κάνει στο παρελθόν και συνέχιζαν ή που ήταν πιο παλιά στο σχολείο και συνέχιζε στο τμήμα ή αντίστοιχα μένανε στην Ελλάδα για χρόνια, γνώριζανε τη γλώσσα να την μιλάνε, αλλά δεν ξέρανε να γράφουνε.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας;

T7: Γενικότερα προσπαθούμε. Βέβαια, όταν ξεκινήσαμε, δεν ξέραμε καθόλου τι ανάγκες υπάρχουνε. Δηλαδή το καλό είναι αυτό, ότι αυτά τα τρία- τρεισήμισι χρόνια είχαμε τους ίδιους μαθητές και μαθήτριες, αλλά όταν πρωτοπήκαμε δεν γνωρίζαμε ποιες ήταν οι ανάγκες. Οπότε ξεκινήσαμε και με μια συζήτηση να δούμε σε τι επίπεδο βρισκόμασταν, τι χρειαζόμασταν. Τους ρωτούσαμε τι χρειάζοτανε και τι χρειαζόντουσαν, όπου κάποιες φορές ήταν δύσκολη επικοινωνία και χρειαζόντουσαν άλλα μέλη που ήταν μαθητές ή μαθήτριες να κάνουν τη διερμηνεία που μιλούσαν την ίδια γλώσσα, γιατί μπορεί να μη μιλούσαν. Οπότε προσπαθούμε να, κάπως να προσαρμόζεται. Βέβαια σε ένα τμήμα επειδή δεν είναι όλα τα άτομα στο ίδιο επίπεδο, άλλες ανάγκες μπορεί να έχουνε κάποια άτομα και άλλοι κάποια άλλα. Εκεί, αν είναι κοντινό το επίπεδο, κάπως προσπαθούμε και, επειδή εγώ είμαι με μια δασκάλα όλα αυτά τα χρόνια, να κάνει εκείνη το γενικό μάθημα και εγώ να είμαι από πάνω εξατομικευμένα αν χρειάζεται κάποιος, ξέρεις κάτι πιο έξτρα, ή αν το επίπεδο είναι πολύ διαφορετικό, τότε χωρίζονται ανά τμήματα.

I: Μου είπατε εσείς είσαστε η δασκάλα, ή είναι η δασκάλα κι εσείς βοηθάτε;

T7: Το κάνουμε εναλλάξ. Είμαι εγώ και η ονομάζεται η άλλη δασκάλα. Τώρα έχουν έρθει άλλες 2 κοπέλες, αλλά αυτά τα τρία- τρεισήμισι χρόνια ήμασταν εμείς σταθερές και ερχόντουσαν ανά διαστήματα και φεύγανε και άλλες δασκάλες. Γενικότερα κάνουμε και οι 2 μάθημα απλά όταν βλέπουμε ότι κάτι κάπου δυσκολεύει κάποια άτομα, μπορεί να χρειαστεί εγώ να πάω από πάνω τους για να κάνουμε περισσότερα παραδείγματα ή να δούμε φωτογραφίες ή να κάνουμε κάποια άλλη μέθοδο, να βάλουμε χρώματα, στυλό, μολύβια, κάπως δηλαδή πιο εξατομικευμένα. Αν δούμε ότι δυσκολεύει.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες; Πως γίνεται δηλαδή το μάθημα.

T7: Ε ναι κοιτάχτε, ανάλογα και με το επίπεδο, νομίζω. Δηλαδή όταν πρωτοξεκινήσαμε, υπήρχαν άτομα που δεν ξέρανε να πιάσουν το μολύβι επειδή όντως ήτανε αναλφάβητα ή δεν ξέρανε τη λατινική αλφάβητο, οπότε έπρεπε να κάνουμε τους κύκλους, έπρεπε να μάθουμε πολύ βασικά πράγματα, χρησιμοποιούσαμε πάρα πολύ εικόνες για να καταλαβαίνουμε τι είναι αυτό που χρησιμοποι... που εννοούμε διότι δεν μιλούσανε όλοι και όλες την ίδια γλώσσα. Επίσης, επειδή εγώ είμαι από την Αλβανία, μπορεί να έκανα, ας πούμε, διερμηνεία στα άτομα που ήταν από την Αλβανία στη γλώσσα μας. Χρησιμοποιούσαμε βιβλία α΄ δημοτικού, επίσης αρκετές φωτοτυπίες που είχαν χρώματα για να καταλαβαίνουνε ότι είναι αυτό, είναι διαφορετικό από κάτι άλλο. Αλλά αυτό που θυμάμαι τουλάχιστον στην αρχή σε άτομα που δεν μιλούσαν καθόλου και την ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούσαμε αρκετά εφαρμογές διερμηνείας, εάν δεν υπήρχανε άτομα που μιλούσαν την ίδια γλώσσα και καταλάβαιναν ελληνικά μέσα στο τμήμα και επίσης αρκετές εικόνες. Τώρα δηλαδή που είμαστε σε ένα πιο προχωρημένο τμήμα θεωρητικά δεν χρησιμοποιούμε τόσες πολλές εικόνες ώστε να καταλαβαίνουν γιατί τα άτομα και μιλάνε και γράφουν στην ελληνική γλώσσα, οπότε εκεί λίγο διαφέρει.

I: Οπότε όσο πιο προχωρημένοι είναι, τόσο πιο, ως επί το πλείστον μιλούν στα ελληνικά μες στο μάθημα.

T7: Ακριβώς.

I: Οι μαθητές συνεργάζονται μόνο με τον διδάσκοντα ή με ή και μεταξύ τους για να κάνουν κάποια εργασία, κάποιο πρότζεκτ και γενικά;

T7: Γενικά είμαστε μια ομάδα. Τουλάχιστον αυτό προσπαθούμε απλά επειδή τα περισσότερα άτομα εργάζονται και καθημερινά δεν υπάρχει η δυνατότητα να ασχοληθούν πάρα πολλές ώρες με το κομμάτι εργασιών εκτός του μαθήματος γιατί μπορεί να δουλεύουν πολλές ώρες και να μην έχουν και σταθερό ωράριο, να μην δουλεύουν κοινές ημέρες, ώρες και να μην βρίσκουν έτσι κενές, κοινές και κοινούς χρόνους, οπότε προσπαθούμε έτσι λίγο μέσα στη τάξη να κάνουμε ότι περισσότερο μπορούμε και σε ομαδικά και συζητήσεις μεταξύ τους για να εξασκηθούν και κάτι να γράφουμε και κάτι που δεν έχει καταλάβει ένα άτομο κι έχει καταλάβει ο άλλος, κάπως δηλαδή μέσα στην τάξη γίνεται κυρίως γιατί εκτός τάξης είναι λίγο δύσκολοι οι ρυθμοί και οι χρόνοι.

I: Πιστεύετε βοηθά αυτό, το να δουλεύουν εννοώ μεταξύ τους μέσα στην τάξη;

T7: Ε γενικά πρέπει να πω πως ναι. Γιατί κάπως είναι και αρχίζουν και αναπτύσσουν και μια οικειότητα μεταξύ τους και σπάει και λίγο, γιατί τουλάχιστον στην αρχή υπάρχει αυτό το κράτημα του ποιος είναι διπλανός μου, ποιος όχι, οπότε να νιώσουν και την οικειότητα ότι είμαστε μια ομάδα εδώ, να νιώθουμε την ασφάλεια, να μην ντρεπόμαστε γιατί και αυτό υπήρχε στην αρχή ότι πως θα το πω και δεν έχω την προφορά και δεν ξέρω τι σημαίνει αυτό. Οπότε το

να δουλεύουνε μεταξύ τους, εκτός από το ότι μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά, κάπως δένει και η ομάδα και δεν ντρέπονται να εκφραστούν και να πουν και κάτι λάθος.

I: Και διδάσκονται όλες τις δεξιότητες; Και προφορικά, γραπτά, ανάγνωση, ακουστικά;

T7: Αυτό στην αρχή αρχή πριν τρεισήμισι χρόνια που είχαμε αυτό το τμήμα που ένα μέρος του δεν μιλούσε καθόλου ελληνικά, τα περισσότερα άτομα, εστιάζαμε κυρίως στον προφορικό και λίγο να μάθουμε. Σταδιακά περνώντας κάποιος καιρός και τα γράμματα, αλλά στην αρχή δεν μπορούσαμε να μάθουμε κατευθείαν τα γράμματα, αν δεν ξέρουμε τους ήχους πρώτα. Γιατί υπήρχαν και αναλφάβητα άτομα, οπότε κάπως εκεί ήθελε λίγο άλλες τεχνικές. Δεν ξέρανε, αν δεν ήξερε το άτομο να πιάσει το μολύβι και να γράψει, ας πούμε, από αριστερά προς τα δεξιά, αυτό είναι κάτι που θα έπρεπε να μάθει. Δεν μπορούσαμε να ξεκινήσουμε να διαβάζουμε αν δεν ξέραμε πως ακούγονται τα γράμματα για παράδειγμα. Στο τώρα που είναι μια άλλη πιο προχωρημένη τάξη και είναι για να δώσει εξετάσεις, ναι, χρησιμοποιούνται όλες οι δεξιότητες και το κομμάτι του γραπτού λόγου και του προφορικού και του ακουστικού.

I: Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις στο σχολείο; Για ποιο σκοπό;

T7: Οργανώνονται, στις οποίες συμμετέχουν όλα τα άτομα που είτε κάνουμε μαθήματα, είτε είναι στη γραμματεία, είτε βοηθάν στα οργανωτικά, είτε δεν έχουν τόσο χρόνο να έρχονται, αλλά ερχόντουσαν κάποτε και υπάρχει μια επαφή, γίνονται συνελεύσεις για να παίρνονται αποφάσεις στις οποίες συμμετέχουν όλα τα άτομα που είναι το Κυριακάτικο.

I: Και οι μαθητές;

T7: Ακριβώς ακριβώς. Ανεξαρτήτως αν είναι μόνο μαθητές, αν είναι μόνο στη γραμματεία, αν έρχονται μια στο τόσο, αν βοηθάνε στα οργανωτικά, λαμβάνουν όλα τα άτομα μέρος, κι έχουν λόγο επίσης όλα τα άτομα. Και γίνονται και διάφορες εκδηλώσεις είτε προβολή, προβολή ταινιών, είτε κάποια πάρτυ, αντιρατσιστικές γιορτές, οι οποίες έχουν ως στόχο και μια έτσι πιο ενεργή συμμετοχή στα κινήματα από τη μια και από την άλλη και μια μεγαλύτερη σύνδεση της κοινότητας εν γένει. Και κάποια διαδικαστικά όπως συνελεύσεις για κάποια ζητήματα, όπως ο χώρος ή οτιδήποτε.

I: Συγγνώμη αυτό δεν το άκουσα.

T7: Και κάποια λέω είναι και πιο διαδικαστικά με την έννοια ότι ας πούμε μπορεί να είναι για να βρεθεί ο χώρος, να γίνει κάποια συνέλευση για να βρεθεί κάποιος χώρος να γίνει μια προβολή ταινίας. Αυτά είναι πιο διαδικαστικά, αλλά πάλι συμμετέχουν όλα τα άτομα γιατί όλοι, όλοι και όλες και όλα τα άτομα έχουνε λόγο στις αποφάσεις.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε στο Κυριακάτικο Σχολείο, διδάσκοντας ελληνικά. Οτιδήποτε αφορά αυτό, τους μαθητές, την υποστήριξη των διδασκόντων, ακόμη και τους χώρους, το υλικό.

T7: Πρέπει να πω ότι εγώ δεν είμαι καθηγήτρια, δεν είναι δηλαδή κάτι που το έχω σπουδάσει, ή δασκαλα. Οπότε αυτό είναι εξ αρχής έτσι μια δυσκολία γιατί υπάρχουν και τεχνικές και φαντάζομαι και λοιπά που τα μαθαίνουν οι άνθρωποι που πάνε σε μια σχολή. Οπότε αυτό είναι μια δυσκολία ότι δεν έχω την εκπαίδευση που θα είχε ένα άτομο που είναι δάσκαλος, δασκάλα, καθηγητής, καθηγήτρια. Με την έννοια ότι μπορεί, ας πούμε, να υπάρχουν κάποιες τεχνικές που θα βοηθούσαν περισσότερο τα άτομα να καταλάβουν κάποιες έννοιες και κάποιες διαδικασίες τις οποίες εγώ δεν τις γνωρίζω. Οπότε αυτό θα το βάλω σαν μια δυσκολία που έχω. Στο διδακτικό υλικό, το κυριακάτικο χρησιμοποιεί κάποια βιβλία από το σινιάλο, μια κατάληψη με πιο παλιά μαθήματα ελληνικών, έχει 3 τόμους βιβλίων τα οποία χρησιμοποιούνται. Βέβαια, πολλές φορές χρειάζεται έξτρα υλικό για πράγματα που μπορεί να μην έχουν καταλάβει οι μαθητές και μαθήτριες, οπότε εκεί θα πρέπει να συνεννοηθούμε με τη Σοφία να πούμε τι θα βρούμε, πως θα το βρούμε, πώς θα γραφτεί για να είναι πιο απλό. Οπότε θέλει μια ενάσχοληση εκτός των Κυριακών, δηλαδή την Κυριακή πάμε να κάνουμε μάθημα, αλλά θέλει μια διαδικασία προετοιμασίας προηγουμένως. Μία επίσης δυσκολία είναι το αυτό που εκφράζουν και οι ίδιοι οι μαθητές και οι μαθήτριες ότι επειδή ακριβώς καθημερινές δεν έχουν τόσο χρόνο, δεν μπορούν να διαβάζουνε κάθε φορά, τουλάχιστον σε πολύ μεγάλο βαθμό, και να έρχονται προετοιμασμένοι και προετοιμασμένες και να ναι όλα καλά, δηλαδή χρειάζεται πολλές φορές να πούμε τα ίδια πράγματα κάποιες Κυριακές ώστε να γίνουν έτσι πιο κατανοητά στο μάθημα για να έχουν την πληροφορία για την επόμενη φορά γιατί μπορεί μέσα στην εβδομάδα να μην προλάβουν να διαβάσουν γιατί θα έχουν διπλοβάρδιες, θα έχουν υπερωρίες, θα είναι κουρασμένοι και κουρασμένες, οπότε είναι μία έτσι δυσκολία. Στο πολύ γρήγορο μου έρχονται αυτά.

I: Άρα οι μαθητές δεν κάνουνε, ως επί το πλείστον γίνεται η δουλειά στο μάθημα, δεν κάνουν homework, ας πούμε, δεν έχουν εργασίες για το σπίτι ή να προετοιμαστούν.

T7: Έχουν homework, αλλά πολλές φορές μπορεί κάποιιοι και κάποιες να μην έχουν προλάβει να τα κάνουνε. Δηλαδή θα κουν κάποιες ασκήσεις, δεν θα κουν μεγάλο μέγεθος ασκήσεων, δεν θα έχουν πολλές ασκήσεις. Μπορεί να έχουνε μια έκθεση, ας πούμε, αλλά και μια άσκηση γραμματικής και οτιδήποτε στο τώρα στα άτομα που είναι να δώσουνε στις εξετάσεις. Αλλά μπορεί, ας πούμε, να μην προλάβουνε κάποια βδομάδα να κάνουν την έκθεση επειδή δεν είχαν χρόνο και δουλεύανε πάρα πολλές ώρες.

I: Ναι. Το διδακτικό υλικό είναι κατάλληλο για τους μαθητές, πιστεύετε;

T7: Το διδακτικό υλικό, αυτό που έχει και δουλεύει το Κυριακάτικο έχει φτιαχτεί από μετανάστες, μετανάστριες πρόσφυγες, προσφύγισες, αιτούντες, αιτούσες άσυλο που κάνανε μαθήματα κάποτε στο σινιάλο, οπότε είναι και προσαρμοσμένο με έναν τρόπο που ε... φυσικά δεν λειτουργεί το ίδιο για όλα τα άτομα, αλίμονο, αλλά κάπως έχει μια βάση στο τι είδανε τότε ότι τους βοήθαγε περισσότερο, οπότε πως θα ήτανε χρήσιμο και ίσως για άλλα άτομα, κάπως

έτσι, αν έχω καταλάβει καλά, χτίστηκε το υλικό. Οπότε είναι βοηθητικό ότι το πρώτο τεύχος στην πρώτη σελίδα ξεκινά με το «καλημέρα», «καλησπέρα είμαι η Ελένη» ας πούμε. Δεν είναι ότι ξεκινάει με την αλφαβήτα γιατί θα ήταν πιο δύσκολο για άτομα που δεν έχουν καθόλου ιδέα, ούτε μιλάνε, το να ξεκινήσεις να κάνεις την αλφάβητα, δεν θα λειτουργούσε πολύ καλά. Από την εμπειρία μου, έτσι, δεν το ξέρω σαν εκπαιδευτικός.

I: Οι μαθητές, το ότι ας πούμε οι μαθητές, μπορεί να μην έρχονται στα μαθήματα, αποτελεί δυσκολία;

T7: Α ναι. Αποτελεί γιατί αν ας πούμε, χάσουνε μια βδομάδα ή 2 εβδομάδες σημαίνει ότι θα μείνουνε, θα χάσουνε το μάθημα που κάναμε εκείνη τη μέρα, το οποίο θα το έχουν κάνει τα άλλα άτομα, οπότε κάπως δυσκολεύονται μετά να να έρθουν στο... Στην ίδια σελίδα με τα υπόλοιπα άτομα, οπότε θα πρέπει να τα ξαναπούμε από την αρχή. Τα υπόλοιπα άτομα μπορεί να το καταλάβουν ακόμη καλύτερα, το άτομο που έλειπε κάπως να δυσκολευτεί, να θέλει λίγο έξτρα να πρέπει να καθίσουμε λίγο μετά το μάθημα, κάποια λίγο χρόνο να απαιτήσουν περισσότερο.

I: Το Κυριακάτικο Σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτοοργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T7: Έχει δυσκολίες. Έχει δυσκολίες το ότι ας πούμε, θα πρέπει κάπως να καλύπτεται το ενοίκιο, ο χώρος, όλες οι διαδικασίες που είναι πιο αυτοοργανωμένες θα πρέπει κάπως δηλαδή να βρίσκονται τα έσοδα. Γιατί εντάξει, κακά τα ψέματα, και όλοι εμείς που συμμετέχουμε δεν είναι ότι κολυμπάμε ας πούμε και έχουμε την άνεση την οικονομική και δεν μας νοιάζει και είμαστε όλα καλά, όλα κομπλέ, οπότε αυτό φέρνει μια δυσκολία στο ότι κάπως θα πρέπει να οργανωθούν και κάποια έξτρα, κάποιες έξτρα εκδηλώσεις ίσως για να έχουμε κάποια έσοδα. Αυτό είναι ένα άγχος πιο οργανωτικό, βέβαια. Δηλαδή αν δεν έχουμε χώρο δεν θα έχουμε και που να κάνουμε τα μαθήματα, γι' αυτό το συνδέω.

I: Σωστά. Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο κυριακάτικο σχολείο θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό; Ότι και αν αφορά η αλλαγή, αν αφορά τους μαθητές και ως προς τι; Τους διδάσκοντες; Αν το επιθυμούσατε να αλλάξει κάτι ή ως προς τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου;

T7: Μέχρι στιγμής δεν έχω εντοπίσει κάτι που να θεωρώ ότι χρειάζεται αλλαγή, ούτως ή άλλως γι' αυτό γίνονται και συνελεύσεις αν προκύπτει κάποιο θέμα συζητιέται, δεν είναι ότι το κρύβουμε κάτω από το χαλί ή οτιδήποτε, τουλάχιστον όπως έχω δει εγώ, οπότε δεν έχω κάτι στο μυαλό μου. Και ακριβώς επειδή είναι και πιο αυτοοργανωμένο κάπως είναι και λίγο πιο ισότιμα, γιατί όλοι και όλες και όλα έχουμε λόγο, οπότε και οι δυναμικές είναι τέτοιες.

I: Κάποιες προτάσεις ενδεχομένως που θα θέλατε να γίνουν όσον αφορά, ας πούμε είτε τις, την υποστήριξη των διδασκόντων είπατε και προηγούμενως ή και οτιδήποτε δεν ξέρω.

T7: Ναι. Να σκεφτώ λίγο γιατί δεν έχω κάτι στο νου μου. Δεν, θα σας πω, δεν έχω κάτι πιθανό, γιατί θα μπορούσε να έχεις ας πούμε, ο χώρος, αν είχε λίγες περισσότερες αίθουσες, να υπήρχε η δυνατότητα να χωριστούν και σε πιο μικρά τμήματα, να μην είναι πολύ μεγάλα κάποια τμήματα. Από την άλλη, αυτό σημαίνει ότι θα έπρεπε να έρθει βέβαια και άλλος κόσμος αλληλέγγυα να διδάξει, το οποίο αν δεν έχεις κόσμο, δεν μπορείς να έχεις και περισσότερα τμήματα. Δηλαδή αν είστε, για παράδειγμα 20 άτομα που κάνετε μάθημα 9 το πρωί με 12 το μεσημέρι, η γνώμη μου είναι ότι καλό θα ήταν να μην είναι ένα άτομο μέσα στο τμήμα, όπως και δεν είναι. Οπότε αυτό εξαρτάται πάρα πολύ από το τι πόσος κόσμος έρχεται να διδάξει. Τώρα δεν μου έρχεται καθόλου κάτι σαν πρόταση για να είμαι ειλικρινής, μπορεί να σκεφτώ κάποια στιγμή, αλλά τώρα δεν μου 'ρχεται κάτι καλύτερο.

I: Εντάξει, ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας.

T7: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Teacher 8

I: Καλησπέρα σας.

T8: Καλησπέρα.

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες» του Ανοικτού Ελληνικού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά, θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T8: Εεε πώς το βιώνω... είναι εεε κάτι πολύ ενδιαφέρον για μένα. Εεε έρχομαι σε επαφή με άλλους πολιτισμούς, με άλλους ανθρώπους, πάντα μου άρεσε αυτό. Επίσης νιώθω ότι βοηθάω πάρα πολύ και για μένα είναι κάτι πολύ σημαντικό αυτό, ο εθελοντισμός δηλαδή. Εεε σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη, που δεν ξέρουν τη γλώσσα, που δεν μπορούν να επικοινωνήσουν, οπότε κατά κάποιον τρόπο, όταν τους μαθαίνουμε τη γλώσσα, τους βοηθάνε και να ενσωματωθούν... να μπορούν να κάνουν κάποιες καθημερινές δουλειές που αν δεν ξέρουν τη γλώσσα, δεν μπορούν... να συμπληρώσουν χαρτιά... εεε οπότε για εμένα είναι πολύ σημαντικό αυτό. Να νιώθω ότι τους βοηθάω, και τους εεε τους βοηθάω... αυτό.

I: Ποιοι είναι οι μαθητές σας; Είναι μετανάστες, πρόσφυγες;

T8: Εννοείται ποιοι είναι με ονόματα και...

I: Όχι όχι. Αν είναι μετανάστες, μετανάστες ή/και πρόσφυγες. Ενήλικες ανήλικοι;

T8: Λοιπόν είναι ενήλικες όλοι εεε γύρω στα 30, 25 ο ένας, 27 ο άλλος και 40 κάτι ο άλλος, είναι και δύο Κινέζες που δεν ξέρω τις ηλικίες τους, αλλά είναι ενήλικες. Εεε δεν είναι πρόσφυγες όλοι, πρόσφυγες είναι... όχι πρόσφυγες δεν είναι κανένας... πρόσφυγας. Εεε είναι μετανάστες όλοι για οικονομικούς λόγους... Εεε αυτό.

I: Και ποιες είναι οι ανάγκες τους; Για ποιο λόγο έρχονται στο Κυριακάτικο Σχολείο;

T8: Για να μάθουν ελληνικά. Εεε με δωρεάν... εεε χωρίς να πληρώσουν τέλος πάντων, γιατί όπως καταλαβαίνετε, εντάξει είναι μετανάστες, έχουν βρει δουλειές, δουλεύουν δηλαδή οι πιο πολλοί αλλά όσο να ναι η οικονομική τους κατάσταση δεν είναι καλή. Μένουν 2 και 3 άτομα μαζί, οπότε εντάξει ε προσπαθούν να γλιτώσουν κάποια χρήματα και να μάθουν ελληνικά έτσι, μ αυτό τον τρόπο.

I: Ο στόχος τους είναι να μάθουν απλώς να μιλούν την Ελληνική γλώσσα ή και κάποια πιστοποίηση... οτιδήποτε;

T8: Εεε αρχικά να μάθουν να μιλούν τα ελληνικά. Δεν έχουμε μιλήσει για κάποια πιστοποίηση πιο μετά, γιατί είναι στο αρχικό επίπεδο ακόμα, οπότε αργεί αυτό έτσι κι αλλιώς.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας;

T8: Εεε ναι, βέβαια, σίγουρα. Απλώς υπάρχει και ένα βιβλίο έτσι που δίνει τη ροή στο μάθημα. Δεν μπορούμε να φύγουμε εκτός αυτού δηλαδή, αλλά κάθε φορά προσαρμόζουμε ναι, αν κάποιος δεν έχει καταλάβει κάτι, το ξανά-εξηγούμε εεε μένουμε λίγο παραπάνω... προσπαθούμε να λύσουμε απορίες...

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή/και πρόσφυγες;

T8: Εεε έχει το Κυριακάτικο Σχολείο μια δική του σειρά βιβλίων... εεε νομίζω αποτελείται από 3 τεύχη εεε ή 4 δεν θυμάμαι... και κάνουμε αποκλειστικά αυτή. Βέβαια, όποιος άλλος θέλει να φέρει δικό του υλικό, από άλλα βιβλία, φωτοτυπίες και τα λοιπά, μπορεί να το κάνει, δεν το συζητώ αυτό.

I: Χρησιμοποιείτε άλλα μέσα πέρα από το βιβλίο;

T8: Όχι, όχι. Άλλα μέσα δεν χρησιμοποιούνται, γιατί δεν υπάρχει υποδομή, δηλαδή αν εννοείτε εεε προτζέκτορα, ας πούμε, με slides και τα λοιπά, όχι, όχι, δεν υπάρχουνε.

I: Οι μαθητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος συνεργάζονται μόνο με τους διδάσκοντες ή και μεταξύ τους, κάνουν κάποια εργασία μαζί;

T8: Όχι, δεν κάνουν κάποια εργασία μαζί, γιατί μιλάνε και διαφορετικές γλώσσες, οπότε δεν μπορούν να συνεννοηθούν μεταξύ τους, έτσι κι αλλιώς.

I: Συνεργάζονται με κάποιον... για κάποιο άλλο τρο... με κάποιο άλλο τρόπο μάλλον ή για κάποιο άλλο λόγο μεταξύ τους;

T8: Όχι, όχι.

I: Διδάσκετε όλες τις δεξιότητες, ας πούμε, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου;

T8: Όλα ναι. Γραπτός λόγος, προφορικός λόγος, εεε το μόνο που δεν κάνουμε είναι ακουστικό, γιατί δεν έχουμε τη δυνατότητα... δεν μας παρέχεται από το... από το σχολείο δηλαδή.

I: Δεν υπάρχει δυνατότητα;

T8: Όχι.

I: Στο γραπτό λόγο εστιάζετε στη γραφή λέξεων, προτάσεων ή και κειμένων;

T8: Γραφή λέξεων, γραφή προτάσεων εεε κειμένων, όχι ακόμα, αλλά λέξεις και προτάσεις ναι, μπορούν να γράψουν, ναι.

I: Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις στο σχολείο; Για ποιο λόγο;

T8: Ναι. Διοργανώνονται εκδηλώσεις, προβολές ταινιών εεε κάποιες γιορτές, για συγκεκριμένους λόγους εεε και πορείες έξω, δηλαδή μαζευόμαστε έξω και... συναντιόμαστε σε πορείες, διαμαρτυρίες για διάφορα πράγματα.

I: Ποιος είναι ο σκοπός; Πιστεύετε πως αυτό βοηθά;

T8: Εεε ναι, ενδεχομένως δίνει μία άλλη διάσταση στο πράγμα, δηλαδή βοηθάει λίγο να κοινωνικοποιηθούνε και πιο πολύ, να ενσωματωθούνε, να δούμε κι άλλους ανθρώπους πέραν των τριών, τεσσάρων, πέντε ανθρώπων, που είναι στην αίθουσα μαζί με εμάς, να γνωρίσουν και άλλους δηλαδή... εεε εντάξει βοηθάει και το σχολείο γιατί... ε όσο μεγαλύτερη συμμετοχή υπάρχει ε εντάξει έχουν και κάποιες απολαβές, ενδεχομένως οικονομικές. Εεε εννοώ ότι... δεν πληρώνονται οι ταινίες, δεν εννοώ αυτό. Απλώς εντάξει κάποιος θα πάρει ένα... μια μπύρα, ένα αναψυκτικό ε κάτι είναι και αυτό καταλάβατε.

I: Ως προς τους... ως προς τη διαδικασία εκμάθησης των μαθητών, πιστεύετε ότι βοηθούν οι εκδηλώσεις ή οποιαδήποτε άλλη... οτιδήποτε άλλο γίνεται.

T8: Δεν νομίζω. Έχει άλλο στόχο πιο πολύ. Άλλους στόχους, άλλους σκοπούς. Δεν νομίζω ότι βοηθάνε ιδιαίτερα στα ελληνικά, όχι.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε.

T8: Εεε όσον αφορά την εκμάθηση ελληνικών εννοείται ή γενικότερα; Γιατί εγώ κάνω και άλλες γλώσσες...

I: Όχι, των ελληνικών. Όσον αφορά τα ελληνικά.

T8: Εεε εμπειρία μεγάλη δεν έχω. Είμαι δεύτερη χρονιά στο Κυριακάτικο. Εεε όσον αφορά στην εκμάθηση των ελληνικών, έτσι; Εεε τώρα... δυσκολίες μου είπατε;

I: Ναι ναι.

T8: Η μεγαλύτερη δυσκολία είναι στην αρχή των επιπέδων, όταν υπάρχουνε διαφορετικοί άνθρωποι από πολλές εθνικότητες διαφορετικές, όπου όταν δεν ξέρεις την γλώσσα, είναι δύσκολο να συνεννοηθείς μαζί τους αφενός, και αφετέρου, να εξηγήσεις απλά φαινόμενα γραμματικής, ας πούμε εεε στα ελληνικά που δεν γνωρίζουνε. Πολλοί, δεν γνωρίζουνε και Αγγλικά, ας πούμε, εεε οι περισσότεροι δεν γνωρίζουνε Αγγλικά. Οπότε είναι ένα θέμα αυτό, ναι. Πώς να εξηγήσεις απλά πράγματα δηλαδή στα ελληνικά, όταν δεν υπάρχει κοινή γλώσσα.

I: Άρα το εμπόδιο είναι η γλώσσα, το ότι μιλούνται διαφορετικές γλώσσες;

T8: Ναι το ότι μιλούνται διαφορετικές γλώσσες. Δηλαδή έχουμε 2 Κινέζους, έναν Πορτογάλο, Βραζιλιάνο μάλλον που μιλάει Πορτογαλικά. Εεε έναν από το Μπαγκλαντές, έναν απ' το Πακιστάν, οπότε, όπως καταλαβαίνετε, δεν μπορούν να καταλάβουν, δεν μπορούν να συνεννοηθούνε.

I: Αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό και αν ναι, ποιες είναι αυτές; Θεωρείτε ότι είναι κατάλληλο για τους μαθητές σας;

T8: Το διδακτικό υλικό εννοείται που δίνει το Κυριακάτικο ε;

I: Ναι. Εφόσον αυτό δουλεύετε, ναι.

T8: Εεε ναι. Η αλήθεια είναι ότι το έχουμε συζητήσει και με τις δασκάλες. Δεν είναι και το πιο ιδανικό βιβλίο που υπάρχει.

I: Για ποιο λόγο;

T8: Γιατί δεν καλύπτει κάποιους τομείς. Δηλαδή να αυτό που λέγαμε πριν. Δεν έχει ασκήσεις προφορικές, ας πούμε, δεν έχει ασκήσεις ακουστικές. Επιμένει αρκετά... στην ανάγνωση και όχι τόσο στην ανάγνωση όσο κυρίως στη γραφή, δηλαδή είναι 80% γραφή, 90% γραφή. Εεε ασκήσεις, ασκήσεις, ασκήσεις. Αυτό εννοώ. Οπότε εγώ έχω φέρει κατά καιρούς δικό μου υλικό, ας πούμε, για να βοηθήσω τα παιδιά.

I: Το οποίο εστιάζει περισσότερο;

T8: Το βιβλίο αυτό που κάνουν;

I: Όχι, αυτό που φέρνετε εσείς. Εστιάζει περισσότερο... πέρα από τη γραφή και τις ασκήσεις, ποιο στόχο έχει;

T8: Εεε έχω φέρει, ας πούμε, πράγματα που θεωρώ ότι θα έπρεπε να ξέρουνε και τα οποία δεν υπάρχουν στο βιβλίο. Εεε αφενός αυτό, αφετέρου έχουμε δουλέψει και κειμενάκια ξέρω γω... κατανόησης. Ούτε τέτοια υπάρχουν.

I: Το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T8: Εεε όταν λέτε δυσκολίες;

I: Οποιαδήποτε, ας πούμε για το υποστηρικτικό υλικό που λέγαμε πριν, είτε κάποια σεμινάρια, ας πούμε, που θα θέλατε να γίνουν για τους εκπαιδευτικούς, είτε ακόμα και το θέμα του χώρου, εάν είναι οκέι οι χώροι του σχολείου και ο εξοπλισμός.

T8: Οι χώροι του σχολείου είναι μια χαρά. Είναι πάρα πολύ καλοί. Νομίζω ότι αρκούνε κιόλας εεε είναι καθαροί, είναι λειτουργικοί, δηλαδή υπάρχει πίνακας, μαρκαδόροι... Τώρα όσον

αφορά... τι άλλο με ρωτήσατε; Σεμινάρια; Σεμινάρια όχι. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να γίνουνε. Σε... σε δασκάλους, γιατί εντάξει, είναι όλοι γνώστες της γλώσσας, οπότε εεε εντάξει, νομίζω ότι αυτό αρκεί. Δεν χρειάζεται να είσαι διδάκτωρ για να... εεε μάθεις ελληνικά σε 5 ανθρώπους ξένους. Εεε τώρα δυσκολίες, άλλες δυσκολίες να σκεφτώ... Όχι. Το μόνο που θα ήταν ίσως δεν ξέρω πιο καλό ενδεχομένως, δεν το ξέρω αυτό. Είναι ότι ίσως θα μπορούσε να είναι παραπάνω από μία φορά, δηλαδή ίσως αυτό το Κυριακάτικο που λέμε εεε να μη φτάνει αυτό η μία φορά να μην φτάνει τόσο. Εεε δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο Κυριακάτικο Σχολείο, θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό;

T8: Εεε να αλλάξει κάτι... Εεε δεν ξέρω τι θα μπορούσε να αλλάξει. Δεν νομίζω... νομίζω ότι είναι εντάξει σαν λειτουργία, υπάρχουν πολύ καλές προθέσεις. Το μόνο που ενδεχομένως θα μπορούσε να αλλάξει είναι να ήτανε λίγο πιο ομοιογενή τα τμήματα δηλαδή... Εεε καμιά φορά αντιμετωπίζουμε λίγο προβλήματα γιατί ο ένας είναι σε λίγο καλύτερο επίπεδο από τον άλλον, ο άλλος δεν ξέρει τόσα... ο ένας δεν ξέρει Αγγλικά, ο άλλος ξέρει Αγγλικά... Εεε αυτό βασικά.

I: Οι μαθητές έρχονται στο σχολείο κάθε φορά; Αυτό δημιουργεί προβλήματα; Εάν δεν έρχονται.

T8: Εεε οι περισσότεροι μαθητές είναι συνεπείς, αλλά ναι υπάρχουνε κάποιιοι πάντα, πάντα είναι η μειοψηφία βέβαια, οι οποίοι δεν έρχονται συχνά καθόλου, δηλαδή μπορεί να έρχονται μια φορά τον μήνα, μία φορά το δίμηνο... και ναι αυτό είναι πρόβλημα. Βέβαια, είναι πρόβλημα για εκείνους έτσι; Γιατί εγώ συνεχίζω τη ροή κανονικά. Δεν μπορώ να... διακόψω και να επαναλαμβάνω συνέχεια τα προηγούμενα επειδή λείπουνε... οπότε κυρίως για αυτούς είναι το πρόβλημα που δεν έρχονται.

I: Κατάλαβα. Γενικά θα θέλατε να προτείνετε κάτι; Όσον αφορά τους μαθητές ή τους διδάσκοντες, είτε το τρόπο λειτουργίας; Αν έχετε σκεφτεί δηλαδή κάτι.

T8: Εεε όχι δεν έχω σκεφτεί κάτι. Δεν... δεν έχω να προτείνω κάτι όχι. Μόνο αυτό. Λίγο πιο μεγάλη αν υπήρχε η δυνατότητα για ομοιογένεια στην αίθουσα. Αυτό. Το οποίο καταλαβαίνω ότι δεν είναι εύκολο πάντα, αλλά εντάξει.

I: Γιατί πιστεύετε ότι δεν είναι;

T8: Εεε δεν είναι εύκολο να βάλεις σε μία αίθουσα, δεν έχεις πάντα ανθρώπους του ίδιου επιπέδου, της ίδιας εθνικότητας, της ίδιας ηλικίας πάνω κάτω. Διαφέρει ο κόσμος. Έρχονται άνθρωποι όλων των κατηγοριών, όλων των ηλικιών, όλων των εθνικοτήτων. Εεε οπότε δεν είναι εύκολο. Δεν υπάρχουν τόσοι πολλοί πόροι, τόσοι πολλοί δάσκαλοι για να κάνεις τα διπλά τμήματα, ας πούμε, οπότε εντάξει, αναγκάζεσαι να συγχωνεύσεις λίγο και να... εεε αυτό.

I: Ωραία ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας.

T8: Να είστε καλά.

Teacher 9

I: Καλημέρα.

T9: Καλημέρα.

I: Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε Πρόσφυγες και Μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις Διδασκόντων της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες και Πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις Διδακτικές Πρακτικές και τις Προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο Κυριακάτικο Σχολείο μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T9: Είναι λίγο ασαφής η ερώτησή σου. Πως το βιώνω... Θετικά.

I: Ως προς τους... Δηλαδή ποιοι είναι οι μαθητές σας, ποιες είναι οι ανάγκες των μαθητών σας και αν προσαρμόζετε το μάθημα ανάλογα στις ανάγκες των μαθητών σας;

T9: ΟΚ. Οι μαθητές μας είναι πρόσφυγες και μετανάστες πρώτης γενιάς. Συνήθως που έχουνε πολύ λίγα χρόνια στην Ελλάδα, πολλές φορές ούτε χρόνο. Οι γνώσεις τους των ελληνικών είναι περίπου μηδενικές. Εγώ δεν είμαι φιλόλογος, κάνω, δεν μπορώ να κάνω, δεν έχω κάνει ποτέ τα πιο προχωρημένα τμήματα που πάνε για πιστοποιητικά γλωσσομάθειας. Κάνω τα πολύ αρχάρια. Βασικό λεξιλόγιο, αλφάβητο. Στοιχειώδη ανάγνωση και λοιπά. Είναι τρίτη χρονιά που το κάνω. Όταν τελειώσουνε από μένα οι μαθητές μου, δηλαδή την επόμενη χρονιά, θα πάνε σε πιο προχωρημένα τμήματα με άλλους διδάσκοντες.

I: Έρχονται εδώ μου είπατε και για να δώσουν κανένα πιστοποιήσή;

T9: Οι μαθητές έρχονται εδώ και για πιστοποίηση, όχι σε εμένα, έρχονται σε πιο προχωρημένα τμήματα.

I: Είναι μόνο ενήλικες ή και ανήλικοι;

T9: Είναι και ανήλικοι περιστασιακά. Συνήθως είναι οι περισσότεροι είναι ενήλικες, αλλά είναι και κάποιοι ανήλικοι. Οι ανήλικοι έχουν το.... Τη διαφοροποίηση ότι πολλές φορές πηγαίνουν και στο ελληνικό σχολείο ταυτόχρονα. Τόσο ανήλικοι.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες και πρόσφυγες; Δηλαδή, πώς γίνεται το μάθημα; Με ποια μέσα; Οτιδήποτε.

T9: Το σχολείο έχει ένα, μια μέθοδο που ακολουθούμε. Μια σειρά από βιβλία διδασκαλίας ελληνικών, τα οποία ξεκινάνε από τα πολύ στοιχειώδη πράγματα και ακολουθούμε τη ροή των

βιβλίων αυτών. Εκτός από το βιβλίο, χρησιμοποιούμε, έχουμε και άσπρο-πίνακες, έχουμε και τα τεφτέρια τους καθένας και δουλεύουμε με ό,τι έχουμε.

I: Οι μαθητές συνεργάζονται μόνο με το διδάσκοντα στο μάθημα ή και μεταξύ τους; Πιστεύετε αυτό τους βοηθά;

T9: Συνεργάζονται και μεταξύ τους και με παραπάνω από έναν διδάσκοντα. Στο κάθε τμήμα μας έχουμε τουλάχιστον 2 διδάσκοντες ταυτόχρονα. Και συνεργάζονται μεταξύ τους και με μαθητές άλλων τμημάτων κάποιες φορές όταν υπάρχει μια γλωσσική δυσκολία, ιδιαίτερη σε ζεύγη γλωσσών που εμείς δεν μπορούμε να εξηγήσουμε. Δηλαδή αν ο μαθητής μου ξέρει αγγλικά, γαλλικά, μπορώ να πάω σε πολύ μεγάλο βάθος εξήγησης και ανάλυσης κάποιων πραγμάτων. Αν ο μαθητής μου δεν έχει καμία από αυτές τις 2 γλώσσες ή έστω λίγα ισπανικά ή κάτι που να μπορώ να... Τώρα, έχω ένα παλικάρι που μιλάει μόνο κινέζικα, δεν, δηλαδή μέχρι ένα σημείο μπορώ να πάω με Google Translate, με εικόνες, φωτογραφίες. Για να εξηγήσεις πιο δύσκολες έννοιες, χρειάζεσαι κάποιον που μιλάει τη γλώσσα του και κάτι άλλο, κάποιον μαθητή από πιο προχωρημένο τμήμα.

I: Διδάσκετε όλες τις δεξιότητες, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου;

T9: Ναι.

I: Όσον αφορά την τον γραπτό λόγο, οι μαθητές γράφουν πρόταση, λέξη ή και κείμενο; Και για ποιο σκοπό;

T9: Κοίταξε, αυτό τώρα έχει να κάνει με το πως εξελίσσεται από την, από το εισαγωγικό τμήμα γράφουνε ούτε λέξη, γράφουνε γραμματάκια, συλλαβές. Φτάνουμε στη λέξη μέχρι να τελειώσουν από μας δηλαδή, κάποιος που έρχεται στην αρχή του πρώτου χρόνου και θα είναι μαζί μας μέχρι τον Ιούνιο, θα παράγει και προτάσεις και εκθεσούλες μικρές. Έχει γίνει και αυτό. Αλλά είναι... εξαρτάται από το επίπεδο.

I: Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις στο σχολείο; Με ποιο σκοπό;

T9: Συνήθως την, το fundraising, τη χρηματοδότηση των αναγκών του σχολείου.

I: Συμμετέχουν και οι μαθητές;

T9: Συμμετέχουν πολύ ενεργά οι μαθητές.

I: Πως πιστεύετε ότι αυτό συμβάλλει αυτό στην διδακτική τους, εάν συμβάλλει στην διδακτική τους διαδικασία;

T9: Δεν ξέρω αν συμβάλλει στη διδακτική τους διαδικασία. Είναι δύο ξεχωριστά πράγματα στο μυαλό το δικό μου τουλάχιστον.

I: Μιλήστε μου για την διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε κατά τη διδασκαλία σε μετανάστες ή και πρόσφυγες των ελληνικών.

T9: Κοίταξε... Δυσκολίες, τις δυσκολίες τις αντιμετωπίζουν οι μαθητές, όχι εμείς. Θα είμαστε έτοιμοι. Δηλαδή για να είμαστε τίμιοι, έτσι; Οι μαθητές πολλές φορές δουλεύουνε, θα ξεκινήσουνε, μετά αλλάζει το πρόγραμμά τους στη δουλειά, κάποιες φορές δουλεύουνε και Κυριακή δεν μπορούν να ρθούνε. Εμμ. Έχουνε ένα βαθμό δυσκολίας παραπάνω. Για μας είναι πιο απλά τα πράγματα. Τα προγράμματά μας είναι πιο στρωμένα. Οι δουλειές μας είναι πιο στρωμένες και επίσης, εμείς και να λείψουμε μια Κυριακή δεν θα χάσουμε ύλη. Δηλαδή υπάρχουνε διδάσκοντες να αναπληρώσουν και να συμπληρωθούν τα τμήματα. Ε οι δυσκολίες στην προσέλευση τουλάχιστον είναι για τους μαθητές. Τώρα δυσκολίες στη διδασκαλία στο επίπεδο που κάνω πρακτικά δεν έχω. Ε μια φορά έχει τύχει ένας μαθητής, δηλαδή το σημείο που δυσκολεύτηκα περισσότερο στη διδασκαλία ήταν ένας κύριος 55 χρονών, προφανώς με κάποια μαθησιακή δυσκολία, δεν ήξερε ούτε στη μητρική του να γράφει. Πρεσβύωπας που ξεχνούσε τα γυαλιά του, δηλαδή όλα δύσκολα, όλα δύσκολα. Παρόλα αυτά δουλέψαμε μαζί, έμαθε κάποια βασικά πράγματα, όσο μπορούσαμε να τον πάμε. Γιατί εκεί θέλει μια ευελιξία, ιδιαίτερη.

I: Αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό; Αν ναι, ποιες είναι αυτές; Θεωρείτε ότι είναι κατάλληλο για τους μαθητές σας;

T9: Μια χαρά είναι το διδακτικό υλικό και όπου χρειάζεται το προσαρμόζουμε κιόλας.

I: Το κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτό-οργανωμένος χώρος. Αυτό έχει κάποιες δυσκολίες και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T9: Δυσκολίες είναι η χρηματοδότηση. Να καλυφτούν οι βασικές ανάγκες λειτουργίας του σχολείου. Νοίκι, φως, νερό, τηλέφωνο, χαρτιά, κάποια βιβλία, αυτά είναι οργανωτικά, δηλαδή εγώ σαν διδάσκοντας δεν έχω εμπλοκή στα σ' αυτά τα πράγματα.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ θέλετε να αλλάξει κάτι και ποιο είναι αυτό; Η αλλαγή αφορά τους μαθητές και ως προς τι; Αφορά τους διδάσκοντες και τι θα επιθυμούσατε να αλλάξει; Ή όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου, εάν θα προτείνατε κάποιες αλλαγές ή οτιδήποτε.

T9: Εγώ δεν θα άλλαζα τίποτα. Μια χαρά δουλεύει.

I: Κάποιες προτάσεις, ενδεχομένως. Οτιδήποτε αυτό αφορά.

T9: Δεν έχω σκεφτεί κάτι και η αλήθεια είναι ότι άμα σκεφτώ κάτι, η συζήτηση είναι πολύ γόνιμη για να το συζητήσουμε.

I: Ωραία ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και το χρόνο σας.

T9: Να 'σαι καλά.

Teacher 10

I: Καλημέρα σας. Ονομάζομαι Κοντογεώργου Βασιλική και φοιτώ στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Γλωσσική Διδασκαλία σε πρόσφυγες και μετανάστες» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο «Αφηγήσεις διδασκόντων της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και πρόσφυγες: Εξερευνώντας τις διδακτικές πρακτικές και τις προκλήσεις.», θα χρειαστώ τη βοήθειά σας. Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσετε γενικά για την εμπειρία σας στο κυριακάτικο σχολείο μεταναστών, διδάσκοντας ελληνικά. Πώς το βιώνετε;

T10: Εεε για μένα ήταν μια εμπειρία, μάλλον είναι μια εμπειρία. Και είναι μια ζώσα εμπειρία υπό την έννοια ότι τους τελευταίους 2 μήνες που πήρα την απόφαση να εμπλακώ στον οργανισμό και να παράσχω αφιλοκερδώς εεε τον χρόνο μου εεε τις Κυριακές, βιώνω και εγώ η ίδια μια τεράστια αλλαγή στην ψυχοκοινωνική και συναισθηματική εντός μου υπό την έννοια ότι παίρνω πολύ περισσότερα πράγματα από αυτά τα οποία πιστεύω ότι εγώ ήμουν σε θέση να δώσω στους ανθρώπους αυτούς. Δηλαδή το κομμάτι της αναγνώρισης, της ευγνωμοσύνης, όλων αυτών των αυτών των θετικών, έτσι ανταμοιβών που εισπράττω από την πλευρά των μαθητών, νομίζω δικαίωσαν κατά πολύ την απόφασή μου να συμμετάσχω και εγώ εεε σε αυτό το «project». Εεε βέβαια τα δικά μου τα κίνητρα ήταν κατεξοχήν ανθρωπιστικά και συνεχίζουν να είναι, και η επαφή μου το διάστημα των... των 2 μηνών που τυγχάνει να βρίσκομαι κι εγώ στο χώρο αυτό εεε σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό συνετέλεσε ώστε κι εγώ η ίδια να μετακινηθώ μέσα μου, εντός μου να γίνει μια μετατόπιση. Εεε προς θετικότερες κατευθύνσεις. Και είναι η προσέγγιση μου και η όλη δομή της σχέσης που έχουν αναπτύξει με τους συγκεκριμένους μαθητές συνεισέφεραν σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό στο κι εγώ η ίδια να θέλω να αλλάξω. Όχι μόνο σε ό,τι αφορά στο κομμάτι της διδασκαλίας να κάνω πιο σύγχρονη, πιο επικαιροποιημένη, πιο φρέσκια, σημερινοί όλοι αυτοί οι όροι εντός εισαγωγικών, την παιδαγωγική μου προσέγγιση, αλλά με οδήγησαν στο να θέλω η ίδια να αλλάξω πτυχές και όψεις του χαρακτήρα μου, προς μία θετικότερη διάσταση. Οπότε αυτό είναι το... το όφελος και το κέρδος από την εμπειρία που μέχρι στιγμής βιώνω ούσα συμμετέχουσα σε αυτό το «πρότζεκτ».

I: Οι μαθητές σας ποιοι είναι; Είναι μετανάστες; Πρόσφυγες; Μετανάστες ή/και πρόσφυγες,

T10: Την τρίτη επιλογή θα διάλεγα εεε γιατί σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό οι περισσότεροι εξ αυτών επειδή έχουν δύσκολη διαδρομή, μάλλον επαναδιατυπώνω, δύσκολη αφετηρία και στη συνέχεια διαδρομή ζωής. Δυσκολεύονται κι οι ίδιοι να μιλήσουν με πιο, αν θέλετε ουσιαστικό, και πιο βαθύ τρόπο για τους λόγους εκείνους που τους οδήγησαν να καταφύγουν στην Ελλάδα και εγώ τυγχάνει να έχω αναλάβει ένα τμήμα που υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι, δηλαδή υπάρχει μια πολυποικιλότητα και μια πολυμορφία υπό την έννοια ότι έχουμε και ερωτικό μετανάστη, ο οποίος αγάπησε Ελληνίδα και θέλει... ήρθε από τη Γερμανία στην Ελλάδα και

επιθυμεί να μάθει τη γλώσσα για να συνεννοείται με την σύζυγο και το παιδί που μόλις πρόσφατα απέκτησαν. Κυρίες από τις βαλκανικές χώρες που ζουν χρόνια στην Ελλάδα, αλλά θέλουν να μάθουν τη γλώσσα με ένα έτσι συντεταγμένο, αρθρωμένο και οργανωμένο τρόπο σε ότι έχει να κάνει με τη γραμματική και το συντακτικό. Και έχουμε και τις βαθιά επώδυνες και αρκετά στενόχωρες ιστορίες ανθρώπων που έφυγαν κατατρεγμένοι από τη χώρα τους, πιστεύοντας ότι ερχόμενοι στην Ελλάδα οι συμθήκες ζωής και εξέλιξης και προοπτικής θα ήταν πολύ καλύτερες. [Ναι]. Οπότε υπάρχει μια εεε αυτό που σας το ανέφερα και ποικιλοχρωμία κυριολεκτικά και μεταφορικά, αλλά και μία εεε ένα ευρύ, μάλλον συγγνώμη, ένα ευρύτατο φάσμα ανθρωπίνων, έτσι χαρακτήρων ανθρωπότυπων σε ότι έχει να κάνει με το μαθητικό ακροατήριο.

I: Οπότε κάποιοι έρχονται για να μάθουν τη γλώσσα έτσι ώστε να επικοινωνούν στα ελληνικά, και κάποιοι άλλοι έρχονται για να αποκτήσουν εφόδια για να μπορέσουν...

T10: Να ενταχθούν πιο ομαλά στον κοινωνικό επαγγελματικό ιστό της νέας χώρας, στην οποία διαμένουν. Δεν ξέρω αν αυτή η διαμονή θα έχει προσωρινό ή μόνιμο χαρακτήρα, αλλά τους ενδιαφέρει το διάστημα που βρίσκονται εδώ να αποκτήσουνε όλες τις τεχνικές, τις γνώσεις, τα εφόδια και τα εργαλεία για να ενταχθούν με όσο γίνεται πιο ομαλό και φυσιολογικό τρόπο, τη ροή. Εεε με τον όρο ροή αναφέρομαι σε όλους αυτούς τους εεε ρόλους και τις λειτουργίες που και εμείς εδώ οι γηγενείς επιτελούμε καθημερινά.

I: Προσαρμόζετε το μάθημα κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών σας;

T10: Ναι, σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ναι αλλά ανάλογα με τα ζητούμενα, τις απορίες που έχουν προκύψει, τις ανάγκες, τι ήταν αυτό το οποίο κατά την προηγούμενη συνάντησή μας τους δυσκόλεψε και θέλουν να το επαναλάβουμε ή να κάνουμε περισσότερες ασκήσεις πάνω σε ένα φαινόμενο που είχαμε εεε αναπτύξει, αλλά νιώθω ότι αυτό στο οποίο συμβάλλω είναι περισσότερο η ψυχοσυναισθηματική και η ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μελών της ομάδας. Για αυτό και σας ανέφερα στην εισαγωγική μου τοποθέτηση ότι εισπράττω πολύ περισσότερα εγώ η ίδια πέραν του κομματιού της διδασκαλίας σε ανθρώπινο επίπεδο από αυτούς τους ανθρώπους σε σχέση με αυτά τα οποία προσφέρω εγώ σε ότι έχει να κάνει με το κατ' εξοχήν διδακτικό αντικείμενο, καταλαβαίνετε τι εννοώ;

I: Ναι ναι.

T10: πως το εκφράζω... είναι πολύ περισσότερα τα οφέλη που εγώ αποκομίζω.

I: Ποιες διδακτικές πρακτικές χρησιμοποιείτε όταν διδάσκετε σε μετανάστες ή και πρόσφυγες; Με ποιο τρόπο, δηλαδή; Με ποια μέσα;

T10: Υπάρχουν εγχειρίδια, έντυπα, αλλά και δικό μου αρχαιακό υλικό σ ότι έχει να κάνει με τη γραμματική και το συντακτικό. Αν και το τμήμα στο οποίο εγώ έχω τη χαρά να συμμετάσχω,

να συμμετέχω συγγνώμη, είναι ένα αρκετά προχωρημένο τμήμα, υπό την έννοια ότι αρκετοί εξ αυτών θα δώσουν και εξετάσεις. Εεε γλωσσομάθειας. Μετά τις γιορτές. Εγώ δεν έχω αναλάβει αρχάριο τμήμα όπως κάποιοι άλλοι συνάδελφοι εκεί. Έχω ενταχθεί σε ένα αρκετά προχωρημένο τμήμα. Οπότε ήδη είχαν εδραιωθεί οι βάσεις ανάπτυξης γλωσσικών δεξιοτήτων είτε στον προφορικό είτε στο γραπτό τομέα από τις προηγούμενες διδάσκουσες και κάποιοι εξ αυτών των μαθητών είναι έτοιμοι να δώσουν και εξετάσεις. Μετά τις γιορτές. Όχι όλοι. 4 5 συγκεκριμένα.

I: Το επιθυμούν εκείνοι ή το προτείνουν και οι διδάσκοντες;

T10: Αυτό νομίζω ήταν μία... «win win» κατάσταση, μία αμφίδρομη κατάσταση. Και οι ίδιοι το επέλεξαν και... δεν ξέρω από ποιον φορέα καθοδηγούμενοι, αλλά και η διδάσκουσες στην επιθυμία τους αυτή προσπαθούν να βάλουν πλάτη και να την βάλουν σε ένα κανάλι, να την υλοποιήσουν.

I: Διδάσκονται όλες οι δεξιότητες, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, παραγωγή και προφορικού και γραπτού λόγου;

T10: Ναι ναι ναι. Γιατί και το... η δοκιμασία στην οποία θα υποβληθούν οι μαθητές αυτοί μετά τις γιορτές εεε προϋποθέτει την γνώση όλων των προαναφερθεισών δεξιοτήτων.

I: Οι μαθητές διδάσκονται και ακουστικά;

T10: Ναι και το ακουστικό κομμάτι.

I: Οι μαθητές συνεργάζονται μόνο με τον διδάσκοντα ή και μεταξύ τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

T10: Έχω δει ότι υπάρχει ευγενής άμιλλα και διάθεση για συνεργασία και σύμπνοια. Περισσότερη. Και αυτό είναι κάτι που....

I: Δουλεύουν δηλαδή σε ζευγάρια, σε γκρουπ;

T10: Ναι. Κάποιες φορές ο ένας βοηθά τον άλλον. Ειδικότερα, το έχω παρατηρήσει από το αν κάποιος μαθητής δεν μπορεί να κατανοήσει την εκφώνηση μιας άσκησης, εεε είναι και συμμαθητές, για να του την απλοποιήσουν με κάποιο τρόπο κι ειδικότερα οι συμμαθητές εκείνοι που μιλούν την ίδια γλώσσα με τον μαθητή εκείνο που ενδεχομένως δυσκολεύεται να αντιληφθεί τα ζητούμενα μιας άσκησης και πώς πρέπει να προσεγγίσει, να την προσεγγίσει για να την επιλύσει. Έχω δει πάντως πνεύμα συνεργασίας αρκετά αναπτυγμένο.

I: Εκτός από τα μαθήματα που γίνονται στην τάξη, έχουν οι μαθητές, παίρνουν και δουλειά για το σπίτι;

T10: Ναι ναι, πάντοτε βάζουμε. Και οι προηγούμενες συναδέλφισσες. Βέβαια με τον όρο προηγούμενες αναφέρομαι στις κυρίες που ήδη είναι ενεργές μαζί με μένα, αλλά εεε προσφέρουνε εεε εθελοντικά και οι ίδιες τον χρόνο τους τις Κυριακές εεε παραπάνω χρονικό διάστημα σε σχέση με εμένα. Εγώ ήμουν η τελευταία προσθήκη.

I: Εκτός από τα μαθήματα διοργανώνονται και εκδηλώσεις στο Κυριακάτικο σχολείο [ναι ναι] και με ποιο σκοπό;

T10: Και αυτό είναι το πιο σπουδαίο. Συγγνώμη τώρα εγώ σας εεε προκατέβαλα την απάντηση και δεν σας άφησα να ολοκληρώσετε.

I: Εεε όχι. Με ποιο σκοπό;

T10: Με σκοπό αυτό. Τη σύμπνοια, την συμπόρευση, την εξοικείωση με το καινούργιο, το διαφορετικό αυτό το οποίο έχει περισσότερες, σε ένα φαινομενικό επίπεδο, έχει περισσότερες αντιθέσεις σε σχέση με εμάς, εεε εδώ τους Έλληνες σε ό,τι έχει να κάνει με τα ήθη τα έθιμα, την κουλτούρα τον πολιτισμό, αλλά... γνωρίζοντας πολύ... ουσιαστικά τους ανθρώπους αυτούς από Κυριακή σε Κυριακή, αυτό το οποίο εισπράττω και με χαροποιεί ιδιαίτερα είναι ότι η συνισταμένη είναι κοινή, δηλαδή ο κοινός ο παρονομαστής είναι η αγάπη, η ζεστασιά, η αφοσίωση... η σύμπνοια, η συνεργατικότητα, η αλληλεγγύη... και η προσφορά. Η έννοια της προσφοράς είναι πολύ αναπτυγμένη και από τους διδάσκοντες, ή μάλλον, από τις διδάσκουσες απέναντι στο μαθητικό ακροατήριο και το αντίστροφο. Αυτό το εισπράττω παρόλο που έχω συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που βρίσκομαι μαζί εεε με το συγκεκριμένο τμήμα, νιώθω πολύ όμορφα. Πραγματικά πολύ όμορφα, γιατί βλέπω ότι υπάρχει αναγνώριση και εκτίμηση σε αυτό το οποίο προσφέρουν οι διδάσκουσες στο τμήμα. Και εμείς από τη μεριά μας, επειδή ακριβώς το εισπράττουμε αυτό και θέλουμε με κάποιο τρόπο να το ανταποδώσουμε και προσπαθούμε να οργανώνουμε... βέβαια είναι πολύ συγκεκριμένες οι δράσεις που έχουμε κάνει μέχρι στιγμής, αλλά θα τις εντατικοποιήσουμε σε ό,τι έχει να κάνει με μένα σαφώς και θα τις εντατικοποιήσουμε μετά τις γιορτές, κατόπιν έτσι συνεννόησης και με τις υπόλοιπες διδάσκουσες.

I: Τι εκδηλώσεις διοργανώνονται; Τι παραδείγματα;

T10: Κι εκεί στο χώρο του Κυριακάτικου σχολείου ξέρω ότι γίνονται κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας πρέπει να έγινε και ένα αποκριάτικο πάρτι αλλά αυτά τα γνωρίζω σε ένα θεωρητικό επίπεδο με την έννοια ότι τότε δεν συμμετείχα. Επίσης, σε αυτό στο οποίο έχουμε συμμετάσχει και έχουμε κάνει πρόσφατα ήταν να βγούμε εεε άτομα από το τμήμα για φαγητό, το οποίο θα το επαναλάβω. Ή επισκέψεις σε διάφορους αρχαιολογικούς χώρους, που θέλω κι εγώ η ίδια να εντάξω στο πρόγραμμα διδασκαλίας.

I: Πιστεύετε ότι αυτό βοηθά τους μαθητές; Είπατε κιόλας πριν ότι έτσι υπάρχει αλληλεγγύη ότι γενικότερα γνωρίζουνε την κουλτούρα...

T10: Μαθαίνουν αρκετά πράγματα σε ό,τι έχει να κάνει... να μην... εεε ο φόβος της απόρριψης και του διωγμού, αν θέλετε, και της αποστροφής που έχουν βιώσει αυτοί οι άνθρωποι, λειαινεται στην επαφή τους... ναι. Και με μας τους διδάσκουσες και με τον πολιτισμό που εμείς οι διδάσκουσες φέρουμε εντός μας, με όλες τις ποιότητες, τα στοιχεία... και τις φόρμες συμπεριφοράς που εμείς διαθέτουμε και με κάποιο τρόπο προσπαθούμε να τους δώσουμε να καταλάβουν ότι μπορεί, ναι, μπορεί να έχετε εισπράξει ρατσισμό, αποστροφή, διωγμό, απόρριψη, εεε απότομη, αγενή, εεε επιθετική απαξιωτική συμπεριφορά αλλά δεν είναι αυτό το καθεστώς. Θέλουμε να δείξουμε ότι υπάρχει και ένας άλλος εντελώς διαφορετικός τρόπος προσέγγισης. Και η συμπερίληψη είναι η προμετωπίδα. Και είναι, αν θέλετε, ο άξονας αναφοράς στον οποίο δουλεύουμε όχι μόνο εγώ αλλά και οι υπόλοιποι συνάδελφοι.

I: Μιλήστε μου για τη διδακτική σας εμπειρία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε, ας πούμε, δυσκολίες που αντιμετωπίζετε κατά τη διδασκαλία σε μαθητές με μεταναστευτικό ή και προσφυγικό υπόβαθρο. Αν υπάρχουν, ποιες είναι αυτές είτε με το υλικό. Όλες τις δυσκολίες.

T10: Εεεε ναι. Εγώ αυτό το οποίο έχω... Μάλλον αυτό το οποίο με φρενάρει και κάποιες φορές με κάνει να τροποποιώ και να ρυθμίζω τη συμπεριφορά μου, είναι μην πω κάτι το οποίο αντίκειται στα ήθη τα έθιμα, την κουλτούρα και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των μαθητών. Δηλαδή αυτό το προσέχω πάρα μα πάρα πολύ ακόμα και το χιούμορ μου που εγώ έχω ένα πολύ ειδικό χιούμορ... αρκετά έτσι δηκτικό, ένα επιθετικό χιούμορ, φοβάμαι ότι δυσκολεύομαι αυτό να το ξεδιπλώσω ή όσες φορές έχω χρειαστεί να το ξεδιπλώσω γιατί έτσι είμαι και ως άνθρωπος, ως συμπεριφορά, ως προσωπικότητας εεε ως ψυχοσύνθεση, όσες φορές έχει χρειαστεί να το ξεδιπλώσω προσπαθώ αμέσως να το μαζέψω, όταν βλέπω ότι δεν γίνεται αντιληπτό από μια μερίδα μαθητών. Γιατί αντιβαίνει στον τρόπο με τον οποίον έχουν μάθει να... και να κάνουν χιούμορ και να εισπράττουν χιούμορ και να ανταποδίδουν το χιούμορ, οπότε αυτό προσπαθώ λίγο να το ρεγουλάρω με κάποιο τρόπο. Διότι είναι... είναι άνθρωποι τουλάχιστον το τμήμα που έχουμε αναλάβει εμείς, ποια είναι η ειδοποιός διαφορά σε σχέση με τους υπολοίπους συναδέλφους εκεί. Οι υπόλοιποι συνάδελφοι στα τραπέζια μπορεί να έχουν ανθρώπους μόνο από την Αφρική ή μόνο από την Ασία ή μόνο τα Βαλκάνια. Εμείς μέσα στο τμήμα έχουμε και από τα Βαλκάνια και από την Ασία και από την Αφρική. Καταλάβατε; Δηλαδή είναι πολλές και διάφορες οι εθνοτικές ομάδες. Και θέλει μια... τουλάχιστον από τη δική μου την πλευρά, μια αυξημένη επαγρύπνηση στο πως εεε θα μετριάσω το χιούμορ μου έτσι ώστε να μην αποτελέσει πηγή εεε προσβολής και κοροϊδίας κα υπονόμησης κάποιου ή κάποιων εκ των μαθητών.

I: Γλωσσικές διδασκαλίες εεε δυσκολίες, συγγνώμη, υπάρχουν; Με τους μαθητές;

T10: Νομίζω σε ένα... είμαστε σε ένα επαρκή βαθμό και στο προφορικό επίπεδο και ο γραπτός κώδικας νομίζω λειτουργεί διευκολυντικά στο να... προσπαθήσουμε και εμείς να δώσουμε στα παιδιά τι θέλουμε κάθε φορά να μας ετοιμάσουν. Αναφέρομαι στις εργασίες που βάζουμε στο

σπίτι. Εεε τις διατυπώνουμε γραπτώς πάντοτε σε μια ομάδα που έχουμε εεε σε μια πλατφόρμα ιντερνετική και βλέπω και έχω αντιληφθεί ότι τα ζητούμενα και στο γραπτό λόγο, έτσι όπως είναι διατυπωμένα από τη μεριά μας, γίνονται εύληπτα. Δεν υπάρχει κάποια δυστοκία στην επικοινωνία. Εεε στο προφορικό επίπεδο, σαφώς τα πράγματα είναι περισσότερο απλοποιημένα και είναι... και... δηλαδή ο επικοινωνιακός στόχος επιτυγχάνεται και πραγματώνεται με μεγαλύτερη ταχύτητα. Σε ό,τι έχει να κάνει κάθε φορά με τη διδασκαλία ενός γραμματικού, συντακτικού, γλωσσικού φαινομένου.

I: Αντιμετωπίζετε δυσκολίες ως προς το διδακτικό υλικό; Αν ναι, ποιες είναι αυτές και είναι κατάλληλο για τους μαθητές σας, πιστεύετε;

T10: Το διδακτικό... ναι... σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ναι αλλά πάντα δεν αρκεί όμως το διδακτικό υλικό, το εγχειρίδιο με το οποίο δουλεύουμε γι' αυτό η καθεμία εξ αυτών, εξ ημών συγγνώμη, έχουμε και δικό μας αρχειακό υλικό που συνεισφέρουμε και λειτουργεί το αρχειακό υλικό, επικουρικά συμπληρωματικά με το διαθέσιμο υλικό, το οποίο... υποδεικνύεται σαν ένα υλικό μπούσουλας για αυτές τις περιπτώσεις αλλόγλωσσων μαθητών.

I: Το Κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτοοργανωμένος χώρος. Αυτό έχει δυσκολίες; Και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T10: Συγγνώμη επειδή διεκόπει συνομιλία, επαναλαμβάνετε το ερώτημα, παρακαλώ;

I: Ναι βεβαίως. Το Κυριακάτικο σχολείο μεταναστών είναι ένας αυτοοργανωμένος χώρος; Αυτό έχει δυσκολίες; Και αν ναι, ποιες είναι αυτές;

T10: Εεε δυσκολίες σαφώς και θα υπάρχουν σε επίπεδο... σε επίπεδο κτιριακής δομής, στενότητας χώρου, ενδεχομένως εεε πολλών ανθρώπων που συνωστίζονται την ίδια χρονική ζώνη στον ίδιο χώρο. Έχει αντικειμενικά και πρακτικά κάποιες δυσκολίες, οι οποίες καλό θα ήταν κάποια στιγμή να... επιλυθούν. Αλλά αυτό το οποίο εισπράτουμε σαν κλίμα, σαν ατμόσφαιρα, σαν διάθεση, σαν πνεύμα, όσο δύσκολες και να είναι οι αντικειμενικά εεε, αν θέλετε, εεε έτσι στενόχωρες πρακτικές δυσκολίες, δεν το αλλάζω με τίποτα. Τι θέλω να πω; Ότι μπορεί να υπάρχει αυτή η στενότητα του χώρου, το ότι είμαστε για χρονική περίοδο αρκετός κόσμος σε έναν χώρο μικρών... λίγων τετραγωνικών. Εεε μπορεί να δημιουργείται μία ένταση, μια φασαρία... με... με καλώς εννοούμενη έννοια, χρησιμοποιώ τους όρους αυτούς...[ναι ναι]... εεε από τα υπόλοιπα τραπέζια και να φτάνει και σε μας ή εμείς να ενοχλούμε ενδεχομένως τους υπόλοιπους διδάσκοντες και τους μαθητές. Όμως όλα αυτά από το όμορφο πνεύμα και τη ζεστασιά και τη θαλπωρή, την ψυχική, τη συναισθηματική που εισπράτουμε και εισπράττουνε οι μαθητές, εεε μας κάνουν τις αντικειμενικά έτσι δύσκολες και, εντός εισαγωγικών, ελαττωματικές συνθήκες να τις προσπερνούμε.

I: Γενικά από την εμπειρία σας εδώ στο Κυριακάτικο σχολείο μεταναστών, θα θέλατε να αλλάξει κάτι και ποιό είναι αυτό; Η αλλαγή αφορά τους μαθητές, τη στήριξη, ας πούμε, των διδασκόντων ως προς το υλικό γενικότερα,

T10: Εγώ θα ήθελα να είχαμε μεγαλύτερη συμμετοχή και σε επίπεδο μαθητών και σε επίπεδο εθελοντών δασκάλων και... να έχουμε περισσότερα αναλώσιμα υλικά, να μας προσφέρονται και διδακτικά εγχειρίδια πιο επικαιροποιημένα. Θα ήθελα να μεγαλώσει όλο αυτό να μεγαλώσει και να πάρει τις διαστάσεις και τις κατευθύνσεις που του αξίζουν να πάρει.

I: Όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου, ποιες αλλαγές θα προτείνετε; Αν κάτι σας έρχεται στο μυαλό τώρα.

T10: Εγώ θα ήθελα να ήταν εφικτό να βρισκόμασταν περισσότερο και συχνότερα με το συγκεκριμένο μαθητικό ακροατήριο, αλλά ξέρω αντικειμενικά και για τον εαυτό μιλώ ότι αντικειμενικά δεν θα μπορούσα μέσα στην εβδομάδα λόγω της άλλης μου της κανονικής εργασίας, να συμβάλω με τον τρόπο που θα ήθελα να συμβάλω, αλλά θα ήθελα όλο αυτό το οποίο έχει ξεκινήσει... στο χώρο αυτό, να μεγαλώσει. Σε επίπεδο ωραρίου, σε επίπεδο ημερών, σε επίπεδο κτιριακών υποδομών αναλώσιμων υλικών... εεε διαθεσιμότητας από πλευράς μαθητών... διδασκόντων... εεε να υπάρχει και το βασικότερο αν θα μπορούσαν όλο αυτό να μπει υπό την εποπτεία και την επίβλεψη έτσι μίας ενισχυμένης κρατικής οντότητας, θα ήταν ευχής έργο. Αλλά με... τα κίνητρα όμως και αυτού του φορέα, ο οποίος θα μπει επικεφαλής αυτού του εγχειρήματος να είναι πιο αγνά και ανιδιοτελή και αν θέλετε ανυστερόβουλα, όπως είναι τα κίνητρα των ανθρώπων που τρέχουν όλη αυτή τη διαδικασία και την ενέργεια.

I: Ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία και τον χρόνο σας.

T10: Τελειώσαμε αγαπητή;

I: Ναι ναι.

T10: Σας ευχαριστώ. Δεν ξέρω αν σας κάλυφα.

I hereby expressly declare that, according to the article 8 of Law 1559/1986, this dissertation is solely the product of my personal work, does not infringe any intellectual property, personality and personal data rights of third parties, does not contain works/contributions from third parties for which the permission of the authors/beneficiaries is required, is not the product of partial or total plagiarism and that the sources used are limited to the literature references alone and meet the rules of scientific citations.